

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

In II. III. IV. Præceptum De Juramentis, Votis, Observatione Festorum, & Jejuniorum, ac obligatione Pietatis & Observantiæ erga Majores: Charitate & Misericordia erga proximum. Pars III.

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Caput II. De Voti Natura, Materia, Obligatione & Transgressione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-60022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-60022)

cultas, nubes, tempestates &c. directe
 moventes sese, vanum est, & superstitiosum
 tales res aut omninò seipsas movere non possunt
 saltem non ex intentione ad nocendum: neque
 quenter ad adjurationem à suo motu possunt
 re. At verò licitum, & sanctum est, easdem
 rationabiles adjurare indirectè, tanquam
 alio, utpote Deo, Angelo, dæmone: ita ut
 adjuretur, aut deprecative ipse Deus, vel
 ut tale malum avertat, aut tale bonum con
 talem creaturam; aut imperative dæmon
 tales res malum inferat. Atque ita sanè intel
 sunt Exorcismi Ecclesiæ directè ad res irritas
 saltem, aquam, herbas, tempestates &c. vide
sit. lib. 2. c. 24. a. n. 37. & Tamb. lib. 3. De

CAPUT II.

De Voti natura, materia, obligatione & transgressione.

Votum variè accipitur: 1. Apud Graecos accipitur pro quovis bono desiderio. *Prov. 31. quid dilecte votorum meorum id est desideriorum.* Et in Canone Missæ: *Tibi que vota sua:* id est, pia desideria, preces. 2. Apud Aristas votum significat suffragium, vel calculationibus, vel consiliis. 3. Apud Theophrastum proprie, & strictè votum significat promissa Deo factam. *Eccl. 5. Si quid vovisti Deo, non vis reddere: displicet enim ei infidelis & perjurus.*

missio. Psal. 49. *Redde altissimo vota tua*, & alibi
 passim. Et hoc modo votum est actus specialis vir-
 tutis Religionis Deo debitum cultum exhibentis:
 etenim maximè spectat ad cultum Dei, hominem
 speciali promissione, & velut lege privatâ se alligare
 Deo suo, ad aliquid bonum in ejus obsequium præ-
 standum: idque intuitu, & vi promissionis Deo fa-
 ctæ exequi reipsa. Itaque emissio voti quidem, seu
 actu aliquid vovere, est solum in consilio, & in nul-
 lo præcepto: at verò voti impletio, seu actu exequi
 id, quod quis spontè voverat, est de præcepto divi-
 no, naturali, & positivo, & specialiter de secundo
 Præcepto Decalogi: *non assumes* &c. gravissimè
 autem abutitur divino Nomine, qui ipsi Deo vo-
 vit, & id implere negligit: quod suo loco pate-
 bit amplius. Jam ergo hoc Capite per quatuor Se-
 ctiones videbimus 1. voti naturam. 2. materiam. 3.
 obligationem. 4. divisiones, & transgressiones.

SECTIO I.

Voti Natura.

SUMMARIUM.

2. *Votum est promissio deliberatè facta Deo de meliori bono.*
3. *Essentialiter debet esse promissio vera. Unde*
4. *Voluntas promittendi, & se obligandi est essentialis voto, ita ut verba voti sine tali animo prolata non sint votum,*
5. *Sic etiam si proferens verba voti, habeat quidem voluntatem aliquid promittendi, ignorans autem, voto annexam esse obligationem, non facit votum.*
6. *Secus, si sciat iis verbis, seu voto annexam esse obligationem.*

7. Si votens habet voluntatem promittendi, & se obediendi non tamen implendi, votum adhuc valet.
10. Ad votum validum itaque requiritur intentio promittendi, & se obligandi, non quidem necessario explicita, sed
11. Sufficit actualis implicita in conceptu confuso;
12. Etiam virtualis tantum;
13. Non verò solum habitualis;
14. Minus interpretativa, & indirecta tantum.
15. Uque ad n. 20 quid præsumendum, quando dicitur an votens habuerit veram intentionem promittendi se obligandi;
20. Promissio voti essentialiter debet esse deliberata, & ratione perfecta;
21. Tantà scilicet quanta requiritur ad peccatum mortale;
22. Unde invalidum est votum, emissum ex motibus vel secundò primis.
23. In dubio deliberationis sufficientis, quid iudicandum;
25. Totum essentialiter debet esse promissio voluntati;
26. Irritum est omne votum factum ex ignorantia, vel dolo versante circa substantiam rei promissam;
27. Secus si ignorantia &c. versetur solum circa accidentia rei promissæ.
28. Quid de votis metu extortis?
30. Votum essentialiter debet esse promissio ipsi Deo. Usque ad n. 35.

ASSERTIO I.

Votum rectè definitur *Promissio deliberata Deo de meliori bono. Omnes cum S. Th. 2. 2. q. 88. a. 1. Scoto 4. dist. 48. Quod aliquando dunt: cum intentione se obligandi: jam essentialiter includitur in ipsa voce Promissio, ut patebit. Votum ergò ex parte actûs essentialiter quatuor requirit: ut sit promissio vera, deliberata, voluntaria facta Deo. Explico seorsim.*

Votum
gand
nimiru
urpote
ratur.
Ratio
homo
gat De
legis c
voti or
vis fir
dit ali
gandi.
promi
agend
volunt
fed tan
enim p
gario j
inde li
bonun
propo
diu ab
ficatur
ne. U
dit Ale
ne (ang
re, hac

§. I.

Promissio vera.

Votum essentialiter debet esse vera promissio, hoc est, voluntas firma, & constans sese obligandi ad aliquid agendum, vel omittendum: ita nimirum ut ex tali promissione ad Promissarium, utpote ipsum Deum, obligatio, & quasi jus acquiritur. Ita omnes Theolog. & Canonista unanimiter. Ratio est: quia votum est quaedam lex privata, quam homo suâ sponte sibi imponit, eâque se obligat Deo: intentio autem obligandi est de essentia legis cujuscunque &c. Excluduntur ergo à ratione voti omnia proposita simplicia tantum, quantumvis firma, & sancta, quibus simplex voluntas intendit aliquid facere absque intentione se ad id obligandi. Jam notas discrimen inter propositum, & promissionem: Propositum enim est voluntas aliquid agendi in futurum simpliciter: Promissio est etiam voluntas aliquid agendi, vel omittendi in futurum, sed tanquam debitum, seu ex obligatione: definitur enim promissio: *deliberata & spontanea fidei obligatio facta alicui de re bona, & possibili.* Ac proinde licet millies firmissimè proponas, hoc vel illud bonum opus ad honorem Dei præstare; hoc tamen propositum nunquam constituetur votum, quamdiu abest voluntas se obligandi, prout aperte significatur c. *litteraturum, de voto, & voti redemptione.* Ubi cuidam Magistro consulenti ita respondit Alexander III. Pontifex. *Cum ex quadam missione sanguinis nimis fuisses mortis horrore perterritus, hac verba protulisti: non diu hic morabor: pro-*

170 *Tract. III. In II. Præcept. Decal. Cap. II.*
ponens in animo, quod Religionis habitum
aliquando suscepturus. Tibi igitur respondeo
quod si plius non est in voto processum, rati
judicari non poteris, si non impleas, quod
Sic Pontifex, manifestè significans solo propo
quantumvis sancto, non constitui votum: qui
etiamsi non habeas propositum, seu volun
aliquid faciendi, si tamen id seriò Deo prom
voti reus eris, ut mox patebit. Ubi nota tri
in votis voluntatem, seu intentionem distingui
se, *promittendi, se obligandi, & implendi prom*
Hoc ultimum propositum est. Pono breves
lutiones.

RESOLUTIO I.

4 **V**oluntas *promittendi & se obligandi* est
tialis voto, cum sit essentialis omni pro
fioni. Simpliciter ergo nullum est votum, cum
exteriùs solùm profert verba votum significat
absque omni animo, ac voluntate promittendi
obligandi se, sed solùm aut per modum propo
desiderii pii, aut joci, vel etiam mendacii.
hïc ratio formalis voti, scilicet promissio, deest
consequenter ullam inducit obligationem ex
Religionis ex se, sed solùm quando que per acc
ut superiùs de juramentis dictum. Quòd
proferens verba voti, habeat quidem voluntatem
aliquid promittendi, sed non habeat voluntatem
vel intentionem se obligandi, iradistinguentur
I. Siquidè ita faceret ex ignorantia, quia n
nesciret voto, seu promissioni tali esse ante
obligationem, si ve deinde solùm negativè se ha

nullum eliciendo actum volendi se obligare, sive etiam positivè excludendo voluntatem obligandi, & eliciendo actum contrarium nolendi se obligare tali voto, vel promissione à se facta; nullum erit, & irritum votum in omni foro, in quo ejus ignorantia constat. Ita communis DD. Suar. l. 1. de vota c. 5. n. 3. & 7. Sanch. lib. 4. moral. c. 1. n. 27. Laym. lib. 4. tract. 4. c. 1. n. 2. alii apud ipsum. Ratio est: quia ignoti nulla voluntas: & error circa substantiam rei vitiat actum: atqui intentio, seu voluntas se obligandi est de substantia voti validi, & obligationis; ergo eam obligationem ignorans, & consequenter nullo modo directè, vel indirectè eam volens, vel intecedens, aut etiam positivè excludens, destruit essentiam voti, & invalidum reddit, sicut & in quacunque alia promissione, vel contractu.

II. Si quis autem proferens verba voti aut volens promittere, simulq; conscius obligationis ex tali voto vel promissione exurgentis, solum se negativè haberet, non eliciendo actum volendi se obligare, &c. votum omninò valebit & obligabit: talis enim eo ipso, quò voluntariè emittit votum conscius obligationis, virtualiter, & implicitè etiam censetur intendere, ac velle ipsam obligationem: quòd si verò talis conscius obligationis voti ex mera malitia vellet quidem promittere, sed positivè nollet se obligare, vel obligari: tunc probabiliùs votum esset rursus nullum, & invalidum; quia contraria illa voluntas positiva destruit quid essentiale voti, scilicet intentionem se obligandi, consequenter votum annullat. Est enim votum lex privata, quam sibi quis
Dei

in Dei obsequium imponit: lex autem non ob
ultra imponentis intentionem; ergò si obliga
nem à te excludas, non eam contrahis.

RESOLUTIO II.

7 **C**UM habet vovens voluntatem promitten
se obligandi, sed non habet voluntatem
tentionem votum implendi, etiam positive
voluntate contraria non implendi, seu prævan
di illud, votum nihilominus erit validum, &
gatorium, etsi graviter illicitum, pro ratione
ria. *Communif. DD. cum Navar. Man. c. 12.*
Sanch. l. 4. Moral. c. 1. n. 23. Laym. cit. c. 1.
Ratio est: quia sicut obligatio aliquid faciendi
ipsa executio sunt valde diversa, nec ad substantiam
ejusdem contractus concurrunt, ita etiam intentio
obligandi, & intentio implendi, diversa sunt: unde
dicimus requiri ad votum validum; hanc ad vo
licitum tantum. Quemadmodum enim aliquis
to castitatis v. g. de facto adstrictus, potest tamen
illam non servare: ita sine dubio fieri potest, ut
veram habeat intentionem adstringendi se ad
castitatis, & simul voluntatem eam quandoque non
servandi, etsi malitiosissime, attamen valide. Alii
ordinatus Sacerdos, animo tamen non dimittendi
concubinam adeoque non servandi castitatis votum
nexus, non valide emittet illud votum: aut presbiter
Religionem aliquam, solum ut præbendam fruatur,
que animo illius statum observandi, non fieret
de Religiosus: quæ apud omnes absurda sunt.

8 *Nec obstat*: quòd votum alioquin ex objecti
specie sua opus bonum, hic individuo obgra

circun
tiosus
gloria
votum
lidum
de re l
Deo, n
est: ead
cito
not at
Ne
re vot
sum;
Deus
seu ob
prom
& præ
& neg
ne vo

A
ligan
virtu
tantu
inten
vove
missio
neces
I. S
confu

circumstantiam simpliciter fiat actus malus, & vitiosus. Sic enim etiam si quis ex motivo vanæ gloriæ vovit eleemolynam, vel continentiam, &c. votum vitiosum est propter superbiam, attamen validum est, & obligat ex virtute Religionis; quia est de re licita & bona: & licet ipsum votum dupliceat Deo, res tamen voto promissa ei placet, & accepta est: eadem rationem, quia supra de juramento illicito tamen emissio de re licita, dictum est: ut bene notat Laym. cit. lib. 4. c. 1. n. 2.

Nec obstat rursus si dicas: Deus debet acceptare votum: at non posset acceptare tale votum vitiosum; ergo nullum est votum. *q. disting. minorem.* Deus non posset acceptare tale votum ad debitum, seu obligationem: *nego minorem.* Est enim vera promissio. Non posset illud acceptare ad meritum, & præmium, quia malum est: *concedo minorem:* & nego conseq. neque enim opus est tali modo omne votum validum acceptari à Deo.

RESOLUTIO III.

AD validum porrò votum requiritur; & sufficit ejusmodi intentio promittendi, & sese obligandi, aut actualis, explicita, aut implicita, aut virtualis: non item habitualis, vel interpretativa tantum. *Omnes.* Optima quidem, & certissima est intentio actualis explicita, & formalis, ut cum quis vovens actu, & explicitè vult se suo voto, vel promissione obligatum Deo: at certè non requiritur necessariò: sed

I. Sufficit intentio actualis implicita in conceptu confuso: ut si, etiam si actu ignorans, vel non cogitans

tans

tans obligationem voti, ideoque eam explicitè non potens, ea tamen intentione proferas verbum, quàm cæteri proferunt, vovent, vel promittit, eo ipso implicitè intendis te obligare sicut etiam. Quod maximè verum est, cum quis actu suo aut saltem dubitans, vel utcumque apprehendens obligationem voti, nihilominus voluntarie etiam votum, seu verba voti proferat; eo ipso etiam implicitè vult ejus obligationem, quam scit, vel credit, aut saltem advertere deberet voto annexam, explicitè non exerceat actum volendi se obligari, seu intentionem explicitam obligandi se.

- 12 II. Sufficit intentio virtualis tantum, scilicet præcedentis intentionis actualis habitæ, & non revocatae adhuc virtute perseverans in operatione morali, ut nimirum verè vi illius præcedentis intentionis modò fiat votum v.g. Novitius hodie non habet deliberatam, expressam & actualem voluntatem votendi, seu Professionem emittendam, vi hujus intentionis postea tempore congruo comparat, ad Altare accedit, aliasque præviam ceremonias obit, interim, ut solet fieri, circa vestram strahitur, angitur, aliis attendit, & tandem Professionem ex tabula proferat mente omnino abstractus, nullam amplius actualem habens intentionem votendi, & se Deo ita obligandi; valida enim non manet Professio, ac votum solemne: quia reverè intentio virtualis perseverans in operatione moraliter, reverè enim vi illius præcedentis intentionis non revocatae sit præsens votum, vel Professio in hoc actu manente in statu operandi moraliter. Cupimus

virtual
Sacrosancti

III.

mirum

nullo

ut vi il

tum, ve

propos

no, ve

erit vo

luntari

IV.

va, &

sed in

modo

sa aliq

ebriur

tere, et

in ebr

ta eru

quia a

liter r

tas, q

nulla e

missio

tere: i

quom

volitu

aliasq

bitur i

virtualis intentio etiam sufficit ad Confectionem Sacrosanctorum Sacramentorum.

III. Non sufficit intentio habitualis tantum nimirum antea quidem habita, & non revocata, sed nullo modo perseverans in operatione morali, ita ut vi illius intentionis præhabitæ minimè fiat votum, vel opus præsens, sed aliunde: ut si hodie manè proposuisti vovere in crastinum, & postea in somno, vel plene ebrius verba voti enunties, nullum erit votum omnium consensu; quia nullum est voluntarium actu, vel virtute, sed merè est habitum.

IV. Multò minus sufficit intentio interpretativa, & indirecta tantum; habita scilicet non in se, sed in alio: quando nimirum votum nunquam ullo modo in se directè, sed solùm indirectè in sua causa aliqua est volitum: v. g. aliquis expertus scit se ebrium multa Deo vovere, vel hominibus promittere, etiam juratò: nihilominus postea se inebrians, in ebrietate vovet, jurat, promittit, &c. nulla, & irrita erunt illa vota, vel juramenta, nec iis obligabitur: quia ad votum, vel promissionem validam essentialiter requiritur vera, & libera se obligandi voluntas, quæ cum in ebrio desit, votum, vel promissio nulla est. Secus est de homicidio in ebrietate commisso à præsciente se ebrium solere rixari, & percutere: homicidium enim, cum in actione externa, quomodocunque voluta consistat, etiam indirectè volitum, verum est homicidium, irregularitatem, aliàsque pœnas inducens, ut ex professio explicabitur suo loco.

RESOLUTIO IV.

15 **Q**Uando oritur dubium, an quis habuerit intentionem ita promittendi, & se obligare adeoque an verum votum emiserit; an verò habuerit simplex propositum aliquid faciendum, & promittendi; observandæ sunt sequentes Regule De quibus

I. Quando quis adhibitâ debitâ diligentiam generali, absolute dubitat, an emiserit verum votum, an verò simplex solum propositum conceperit, non obligatur voto: quia tunc melior est conditio promittentis possidentis suam libertatem: & in tali casu non præsumitur factum; nisi aliunde oriatur præsumptio: ex communi recepta doctrina in tali casu non est obligatio.

16 II. Quando quis certus est se emisisse votum seu deliberatè protulisse verba verum votum, nec de veram promissionem significantia; v. g. *PRO DEO, & B. V. MARIÆ servare castitatem* adhibitâ tamen diligentiam, dubitat, utrum habuerit intentionem, seu voluntatem sufficientem ad obligandum, votum obligat: quia tunc melior est conditio voti possidentis suam obligationem: nam qui deliberatè proferens verba significantia votum, promissionem veram, semper præsumitur habere voluntatem promittendi, & se obligandi; enim præsumitur dicere, quod in corde non nisi aliunde probetur oppositum: ideoque si jam spoliavit se suâ libertate & voto succedat. Ut plurimis citatis latè, & optimè probatur in l. 1. de Matr. disp. 9. a num. 13. & lib. 4. c. 1. n. 13. Ubi tamen rectè addit: quòd si in tali casu non est obligatio.

bio positivo pro utraque parte essent rationes æquè
 probabiles, quin etiamsi probabiliores essent pro
 parte opposita, seu pro ipso voto, dubitanti tamen li-
 berum esse resolvere se non obligari voto, sequendo
 nimirum sententiam verè, etsi minùs probabilem.

De quo latius suo loco.

III. Cùm quis scit se mente, vel ore protulisse
 verba, quæ suapte naturâ non significant votum, seu
 promissionem obligatoriam, sed solùm propositum:
 v. g. *Domine Deus in tui honorem hoc faciam,*
& in crabo, dabo, &c. aut, *firmiter propono hoc facere:*
 dubitat autem, an habuerit intentionem se ad id
 obligandi: judicandum est, non habuisse, ideóque
 non esse votum, sed tantùm propositum. Cùm enim
 verba non significant votum, vel promissionem,
 nec de mente constet, nulla eo in dubio stat posses-
 sio pro voto, sed remanet dubitanti possessio suæ li-
 bertatis. *Communis D.D.* apud citt.

IV. Notanda autem hic per omnem modum est
 imitatio, quam ex Navarr. l. 2. consil. 5. de voto tra-
 lit Sanch. cit. l. n. 35. *Nisi verba illa alias nu-
 lum propositum significantia, ore, aut mente enun-
 tiantur per modum pacti: v. g. Domine DEUS!
 si sanitatem concesseris, dabo tantam elemosynam.*
vel: da sanitatem, & ingrediar Religionem, &c.
 votum verum erit; quia hæc verba: *faciam, cùm
 concesseris: cùm pactum importent, idem significant, ac
 promitto; nam contractus illi innominati in Jure
 innominati, do, vel dabo, ut des; faciam, & facies,
 &c. ut vera pacta, sine dubio veras promissiones
 continent. Unde rectè advertit Navar. ibid. ebriunt*
 THEOL. MORAL. PARS III: M illum;

illum, qui dixerat: *Da mihi Domine salutem, & continentiam, revera fuisse obligatum voto* *I. berat*
serviam tibi, intelligendo mente de statu castitatis, & continentiam, revera fuisse obligatum voto *requi*
 vandam castitatem, ob rationem datam. *V. sis ni*
 Gobat. *Alph. quadruplici. p. 1. Cas. 1. n. 11. lum*

19 V. Regulam ponit *Valentia in 2. 2. d. pecca*
punct. 1. Quodcumque quis paulò post ter re
 quam quibuscunque verbis aliquid facere, *obliga*
 statim dubitat, an voluerit promittere, & *potest*
 re an verò solum proponere; potest probabili *Unde*
 dicare, non esse votum, vel promissionem, si tant
 tum propositum. Nam talis voluntatis delib *ration*
 se obligandi ad aliquid agendum, non solent *diat,*
 nes tam facile & citò oblivisci: ideòque si *comm*
 tam citò quis dubitat, præsumitur non habu *votum*
 lem voluntatem. *rò mo*

§. II.

Promissio deliberata. *delibe*
morta

20 **V**otum essentialiter debet esse promissio *esset p*
ta perfecta, & plena deliberatione: *ut ditum*
 rum quis sciens naturam, & obligationem *votum*
 nè deliberet, & judicet, an materia, voti *conratio*
 & an sibi conveniens sit, se tali voto in tali *identis*
 obligare: quâ deliberatione deficiente, *cia, &*
 (quod maximè debet esse liberum) nullum *plena q*
 ita *Omnes.* Ratio est: quia votum est *obligat*
 sibi vovens ipse imponit; atqui imponere *si ane vo*
 gationem, grave quid est, nec rationabile *ari esse*
 posse sine plena deliberatione, maturo *judic*
 libertatis imperio imponi: ergo, &c. *Adha*
 us intelligenda sint sequentes *Regulæ,* *modò t*
obstat,

I. Regula, ab omnibus recepta est: Tanta delib-
 eratio requiritur, & sufficit ad votum, quanta
 requiritur, & sufficit ad peccatum mortale: exclu-
 sis nimirum motibus primò primis, in quibus nul-
 lum peccatum; & secundò primis, in quibus solum
 peccatum veniale fieri potest. Sic *Gloss.* communi-
 ter recepta in caput *Mulier. 32. q. 2. Qui potest se*
obligare diabolo (per culpam scilicet lethalem)
potest se etiam obligare DEO, nempe per votum.
 Unde si quis irâ, vel aliâ passione commotus voveat,
 si tantum sit motus, ut rationis iudicium, & delibe-
 rationem ad peccatum mortale requisitam impe-
 diat, vel omninò tollat, ita ut si tunc homicidium
 committeret, peccatum mortale non esset; etiam
 votum invalidum erit defectu deliberationis: si ve-
 rò motus non ita impediatur rationis usum, quin quis
 deliberatè advertat, hic & nunc homicidium sibi
 mortaliter esse illicitum, ideòque tunc commissum
 esset peccatum mortale, etiam votum tali motu e-
 ditum erit validum. Quare, sicut ad peccatum
 mortale, ita etiam ad votum non requiritur delibe-
 ratio omninò matura & diuturna intellectus expen-
 diens omnes circumstantias, omnia concomitan-
 tia, & consequentiâ, &c. dummodò sit deliberatio
 plena quoad usum rationis, ut nimirum quis sciens
 obligationem voti, deliberatè iudicet materiam
 hanc voti esse competentem, & sibi tali voto obli-
 gari esse conveniens. Unde rectè notat *Navar. n. 36.*
 votum ex calore iracundiæ editum esse validum,
 dummodò talis passio rationis usum non impediatur. Nec
 obstat, quòd tale votum absque exacta discussione
 editum

editum venialem saltem culpam imprudentem
volvat; acceptat enim Deus tale votum; nec
dem ad meritum, quia defectuosum, attamen
ligationem ac debitum, utpote validum, seu
cienti cum deliberatione editum, ut supra in
notatum est.

22 II. Omni ergo jure invalidum est omne
emissum, non tantum ex motibus primis
terroris, timoris, amoris, & similibus
plenum usum rationis & deliberationem,
que intellectus advertentiam prævenientibus
peccata esse non possunt; sed etiam ex motibus
secundo primis cum aliquali semiplena ad
intellectus (qualis est in semidormiente,
&c.) in quibus motibus, etsi peccatum veniale
possit, votum tamen emissum simpliciter est
ita ut nec sub peccato veniali obliget ita
uti contra *Paludanum*, *Navar.* & alios est
muni rectè docet *Sanch. l. 4. moral. c. 1. n. 1.* ita, aut e
tio diversitatis est: quia ad peccandum
sufficit defectus quicumque quomodo
litus, qualis etiam est in motibus secundo
circa objectum malum: at verò ad obligandum
voti requiritur directa, & deliberata voluntas, & de
ad hoc, ut quis obligatorie disponat de suis
requiritur, ut habeat perfectum dominium
actuum, quale non habetur in primis
etiam secundo primis.

23 III. In dubio deliberationis sufficientis
tum validum requisitæ, regula universalis est
docunque quis certus est, se emisisse votum

rone promittendi; & obligandi se ad id, quod voto
 promissum est, dubitat autem, an habuerit sufficien-
 tem deliberationem, plerumque votum censetur ob-
 ligare: quia tunc melior est conditio voti possiden-
 tis suam obligationem; & homo voluntariè faciens
 votum, jam spoliavit se possessione suæ libertatis:
 & quia rarò admodum contingit defectus delibe-
 rationis sufficientis: ideò ex communiter acciden-
 tibus præsumitur debitam deliberationem aduis-
 se: ut multis citatis latè probat Sanchez, *lib. 1. de Ma-
 trim. disp. 8. n. 8. & lib. moral. c. 1. à n. 10.* Dixi
 autem *plerumque*: nam regula hæc ad casus parti-
 culares non semper locum habet, sed exceptiones
 patitur. Igitur

IV. In casu particulari attendendæ sunt causæ
 præsentæ causantes indeliberationem, seu defectum
 deliberationis ad votum requisitæ. Eæ causæ pos-
 sunt esse aut ætas tenera, aut passio vehemens, subi-
 ta, aut ebrietas, somnus, phrænesis, aut amentia diu-
 tior. I. Quando dubitatur de sufficienti delibe-
 ratione ob defectum ætatis, ita distinguunt DD.
 communiter: si vovens, quando emisit votum, excessit
 annum septimum, præsumitur defectus usûs ratio-
 nis, & deliberatio, adeòq; votum validum, & obliga-
 torium; si autem certus sit, tunc non attigisse annum
 deliberationis sufficientis, ideòq; votum nullum.
 At quid si de hoc ipso dubitetur, an scilicet quis at-
 tegerit annum septimum, nec ne? Sanchez quidem
lib. 4. Moral. c. 1. n. 14. eòque & aliis citatis
Diana p. 4. nr. 3. resol. 10. voluit pro voto præ-
 sumendum esse, eò quòd de voto constet, excusa-

tio autem dubia sit; & quia rarissimè ante septuaginta
 annum emittuntur vota, vel iuramenta, in tali dubio ex communiter contingentibus
 mendum in favorem voti, esse nimirum emittendum
 post septennium, & ideo validum. *Omnino dubitabiliter.* Certè tamen æquè probabiliter oppo-
 tenet *Castro-Palaus* cum *Tamb. l. 1. Decal. 7. verb. atas n. 7.* Quia reverà hic non potest
 stare de vero voto; quia rationabiliter dubitatur
 aliquo constituyente essentiam voti, scilicet de
 tione sufficienti, in tam tenera ætate non
 menda. Huic ego assentior: moneo tamen
 tate præditum, ut pro majori securitate
 2. Quando dubitatur de sufficienti deliberatione
 quòd votum vel promissio facta fuerit tempore
 bitæ passionis, iræ, terroris, &c. item tempore
 tatis, somni, phrænesis, &c. irerum præsumitur
 pro voto, & voventem obligari, probabiliter
 tius tenet *Sanch. lib. cit.* eò quòd rursus con-
 promissione, dubitetur autem de executione
 Deinde qualitas, quæ naturaliter inest, semper
 esse supponitur, nisi clarè constet de opposi-
 usus rationis naturaliter homini inest: ergo
 actionibus semper inesse præsumi debet, nisi
 constet oppositum. At rursus non improbat
 negat cum aliis *Castro-Palaus cit. tom. 1. p. 11.*
 p. 11. Non enim omninò est verum, tunc con-
 de promissione; cum enim dubitatur, an
 sufficientis deliberatio, dubitatur de eo, quòd
 tialiter requiritur ad promissionem: ergo dubitatur
 de ipsa promissione: atqui promissio facta in

non pra
 de suffi
 votum
 mentis
 Quòd
 fuit v.
 cida in
 tâ, verè
 sumitu
 suffice
 quente
 quando
 ut in p
 non ca
 vi dura
 re sanæ
 proind
 tus. D
 liberati
 ne, iisc
 de inter
 mentur
 pactum
 facilis.
 VO
 ta
 7a. Om
 ex priv
 assentia

non præsumitur: ergo, &c. 3. Quando dubitatur de sufficienti deliberatione ex eo, quòd dubitetur, an votum fuerit emissum tempore amentia, vel sanæ mentis: iterùm sic distinguit *Sanch. cit. num. 15.* Quòd si amentia circa tempus voti emissi diuturna fuit v. g. aliquot mensium, etsi constet habuisse lucida intervalla, nihilominus habitâ diligentia debita, verè dubitat quis, quando emiserit votum, præsumitur emisisse tempore amentia, adeoque sine sufficienti usu rationis, & deliberatione, & consequenter votum esse invalidum. Secùs dicendum, quando amentia tantùm brevi tempore duravit, ut in phrænesi, vel ebrietati: tunc enim in dubio, non cadit præsumptio in tempus amentia tam brevi durantis, sed præsumitur votum emissum tempore sanæ mentis, cum sufficienti deliberatione, ac proinde esse validum, nisi aliundè probetur defectus. Dicta hæctenus utroque §. de intentione, ac deliberatione requisita ad votum, eadem prorsus ratione, iisdemque casibus intelligi, & applicari debent de intentione, & deliberatione requisita ad iuramentum promissorium, & quamvis promissionem, pactum, vel contractum validum, & applicatio est facilis.

§. III.

Promissio Voluntaria.

Votum essentialiter debet esse promissio voluntaria, seu cum libero voluntatis consensu facta. Omnes. Ratio sæpiùs data est: quia votum est ex privata, quam quis sibi ipsi imponit: atqui lex essentialiter consistit in imperio voluntatis per intel-

M 4

telle-

tellectum enuntiatum: ergo etiam votum re-
 liberum voluntatis imperium, seu decretum,
 vovens se Deo obligatum velit ad quidpiam
 standum, vel omittendum. Hinc breviter re-
 ex latius dictis in materia de actibus humanis

26 I. Omni jure irritum est votum emissum
 norantia, errore, vel dolo versante circa substantiam
 rei promissæ: quia incogniti nulla voluntas
 quis sacrum Ordinem suscipiat ignorans eius
 nexum, vel erroneè credens ei non esse annexum
 votum castitatis; non tenebitur voto, quod
 est, sed solum ex præcepto Ecclesiæ, si talis in
 suscepto ministrare velit. Ex communi Lay-
 l. 4. tr. 4. c. 1. n. 5. Si quis Religionem profectam
 ignorans in ea esse interdictum, vel putans
 ea conjugium. Si vovisti peregrinationem
 tanam, erroneè putans tantum distare decem
 arius, cum tamen distet sexaginta, vel amplius
 vovisti peregrinationem in Terram sanctam,
 posse confici itinere pedestri per terram, cum
 mare transfretandum sit, &c. irrita sunt vota
 ignorantia, vel error versatur circa substantiam
 promissæ, saltem quoad magnam partem.

Cape casu vulgari. Tenuis Opifex in præ-
 periculo submersionis vovit, si evaderet, ad præ-
 mum Sacellum Beatæ Virginis offerre nummulum
 quem manu in sacculum missa apprehendit
 putans monetam esse argenteam aliquot cruciatum
 rorum; sed apertâ manu deprehendit nummulum
 aureum, seu ducatum, quem nuper operæ
 mercedem acceperat, anxius interrogat Parochum

an ex voto suo teneatur hanc totam ferè suam opu-
 lentiam Beatæ Virgini offerre: Rectè responsum est,
 non teneri, sed satisfacere, si offerat nummum ar-
 genteum ejusdem, vel paulò majoris quantitatis;
 quia verè error erat circa substantiam, & intentio
 voventis non poterat se extendere ad illum nummum
 aureum, de quo minimè cogitabat. Eâdem ratione
 dicendum, si erraretur in fine principali intento à vo-
 vente, seu causa principali motiva vovendi, ut aliàs
 quis positivè nollet vovere. Ut si vovisti alere hunc
 pauperem, erroneè putans esse tuum] consanguine-
 um, cum tamen minimè sit. Si vovisti eleemosynam
 dare peste laborantibus in hac civitate, & reverà
 nullus laboret peste &c. irrita manent vota tua; quia
 deficit finis principalis à te intentus. Sed de hoc
 latius *cap. seq.* ubi de cessatione votorum.

II. Si ignorantia versetur solùm circa acciden-²⁷
 tia rei promissæ, votum nihilominus erit validum.
 Cum enim accidentia sint connexa substantialibus
 rei promissæ, qui ipsam substantiam vovet, cense-
 tur etiam vovere accidentalia, quæ expressè non
 excipit. Ut si vovisti Religionem Carthusianam,
 solùm ignorans in ea esse perpetuam à carnibus ab-
 stinentiam, et si fortassè non voveres, si scires, ob-
 ligaris votò. Ita Suar. *lib. 1. de voto. c. 12. n. 3.* Sanch.
cit. lib. 4. c. 2. n. 6. Valentia, aliisque citatis. Laym.
ibid. n. 5. Secùs dicendum de errore positivo, vel
 dolo: hic enim irritat votum, non tantùm si circa
 substantialia, sed etiam si versetur circa accidentalia
 voti, quæ secundùm voventis intentionem notabi-
 liter objectum immutant. Ut si vovisses eandem

M 5

Re-

Religionem Carthusianam proprio errore, vultu terius dolo deceptus, positivè credens in carnium esum: alioquin si scires non licere, minime vovisses, non teneris voto, utpotè irrito. *Summis apud cist.* Ratio: quia sic Religionem non absolutè vovisti, sed ut affectam, vel modicam tali conditione, vel circumstantiâ: quæ licet accidentalis respectu objecti materialis voti, est tamen essentialis respectu objecti formalis voti, per se à vovente intenta: quæ, si desit, notabiliter immutat objectum voventis: ut optimè exprimitur *Suar. c. 11. n. 11.* Excipitur tamen votum solenne Professionis, quod ob nullum errorem, vel defectum substantiam rei non attingentem infirmitatem, et in eo, cum semper matura & diuturna trienni deliberatio præcurrat, vix unquam admittitur ignorantia invincibilis.

28 III. Omni jure validum est votum emissum quocunque metu, sive ab intrinseco orto, ut in periculo mortis ex infirmitate, naufragio, peste, sive ab extrinseco incusso ab homine, ut ab hoste, latrone &c. dummodò rationem non perturbet (quo casu ipso jure naturæ maximè irritum esse dicitur, sed hoc rarum, & non facile præsumendum, nisi tempore voti quis manifesta perturbationis signa dederit) aut ipsum votum injustè non extorqueatur. *Ratio est:* quia talis metus actum à se cautè relinquit simpliciter Voluntarium, etsi secundo quid causet involuntarium, simpliciter enim non vovet, & solum affectu inefficaci nollet vovere, si metus urgeret, & latius explicatum suo loco:

rum autem voluntarium sine dubio est validum :
ergo &c.

IV. Excipitur semper : *nisi ipsum votum metu gravi & injusto extortum sit* : tunc enim irritum ,
& invalidum est votum , non tantum jure humano
canonico expresso c. *Perlatum, & alius de his, que*
vi, sed etiam jure naturali. Ratio enim naturalis est;
quia ut ait D. Bonaventura 3. dist. 39. a. 3. q. 2.
Deus vult sacrificia voluntaria, non coacta. Non
enim acceptat Deus tale votum metu injusto extor-
tum : ut si frater fratri mortem minetur, nisi resigna-
tâ hæreditate Religionem, vel Clericatum voveat
&c. ne videatur approbator injuriæ, & iniquitatis,
tale votum extorquentis per metum injustè incus-
sum : quemadmodum neque homo probus pro-
missionem sic injuriosè, & injustè aliundè extor-
tam sibi factam acceptaret, & talis promissio irri-
ta censeretur, & ad arbitrium promittentis revoca-
bilis. Communis DD. Insuper in Conc. Trid. §. 25.
c. 18. *de Regularibus*, excommunicationis senten-
tia lata est in eos, qui virginem, vel aliam fœmi-
nam ad Monasterium ingrediendum, vel Professio-
nem emittendam injustè coegerunt.

Dictum notanter I. *Votum ex metu gravi*: ni-
mirum cadente in constantem virum, ut mortis,
amissionis hæreditatis &c. juxta dicta suo loco :
quæ tamen gravitas metus expendenda est etiam
maximè ex qualitate personæ, ex metu voventis.
Interdum enim apud filios, vel filias-familias plus
valet timor reverentialis erga Parentes, vel Tuto-
res, quam apud alios timor per minas, vel verbera

in-

incussus. Ideòque tali timore voventes in for-
tem conscientia liberè censendi sunt. 2. Votum
tu gravi, & *injusto*. Si enim metus incutiatur
naturaliter, ut in periculoso morbo, naufragio
vel moraliter ob justam causam, ut si Magistrus
um mortis damnat ad supplicium, nisi Religio-
vovete vellet v. g. votum validum erit; quia
justè incussus est, & quidem in favorem Re-
Votum metu gravi, & *injusto extortum*. De
enim metus incuti directè eo fine ad *extorquen-*
votum, ad hoc ut votum invalidet. Quòdlibet
alio modo, vel fine, quantumvis gravis, & *in-*
incutiatur metus, votum tuum factum vali-
manebit: v. g. si ad evadendum manus latronis
inimici mortem minantis, vel intentantis, De-
quid voveas, validum erit votum: quia est
metu, cum metus non fuerit incussus eo fine,
voveas: sed occasione metus injustè incussi, tu
tè elegisti votum ad Deum, ut medium evades
eodem prorsus modo, quo in morbo, vel naufr-
voveras: quod benè notandum. Atque eadem
tione resolvendum in Matrimonio, sponsalia-
liisque contractibus ex metu factis, ut suo loco
tius est ostensum.

§. IV.

Promissio facta DEO.

30 **P**romissio essentialiter constituens votum
priè dictum *debet esse facta ipsi Deo*, seu directè
ad ipsum Deum (saltem ultimè) ita ut per
homo maneat principaliter & immediatè obli-

as ipsi Deo. Omnes cum S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 5. ad 3. Ratio est: quia votum est actus Religionis, seu Patriæ, quo homo speciali cultu se Deo obligat ad aliquid agendum, vel omittendum: homines enim propriè voventes intendunt præstare immediatè Deo obsequium, reverentiam, & cultum supernaturalem. Quòd autem etiam B. Virgini, & Sanctis vota fiant, intelligi potest omnibus modis iisdem ferè, quibus supra juramenta per Sanctos fieri posse, dictum est. Applico breviter.

I. Sic: ut vota fiant B. Virgini, & Sanctis non absolute, & in se, sed ut relatis ad Deum, & quatenus in eis specialiter Deus relucet: adeò ut promissio per suos Sanctos primariò, & ultimè fiat ipsi Deo: vel, (quod ferè coincidit) quemadmodum Altaria, & Tempia dicuntur Sanctis dedicari, cum tamen principaliter dedicentur soli Deo, & secundariò solum in honorem, & memoriam Sanctorum; ita dicantur vota Sanctis nuncupari, cum tamen reverà propriè fiant soli Deo principaliter, & secundariò solum in honorem, vel memoriam aliqujus Sancti. Vel, adhuc faciliùs explicant alii: Sic, ut votum principaliter fiat ipsi Deo, & Beatæ Virgini, vel Sanctis solum ut testibus, Advocatis, & intercessoribus apud Deum. Sic enim Suarez & alii explicant solemnem vovendi formulam Religiosorum: *Voveo, & promitto Deo Omnipotenti, & B. Virgini MARIÆ, & omnibus Sanctis & c.* sensum habere: *Voveo Deo, coram B. Virgine, & Sanctis, tanquam testibus, & Advocatis.* Et sic facta erunt verè vota propriè dicta; utpotè verè

rè ipsi Deo facta, ut etiam notavit *D. Thom.* 1.
88. art. 5. ad 3.

32 II. *Sic*: ut vota fiant Sanctis absolute ad eorum
honorem, & contestationem eorum excellentiæ
supernaturalis, gloriæ, beatitudinis absque actuali
latione in Deum, & absque ulla intentione talis
to se obligandi ipsi Deo, sed solum ipsi B. Virgini
vel tali Sancto: & sic non erunt vota proprie dictæ
actus virtutis Religionis, ut ex se patet; erunt tamen
promissiones sacræ & actus virtutis *Dulix*, seu
servantiæ singularis Sanctis debitæ, atque ex ea
Dulix vel *Hyperdulix* virtute obligantes: &
omnino licita. Si enim B. Virginem, & Sanctum
licite possum adorare, seu colere cultu aliquo
ipsis competenti, ut ex dictis in primo Præcepto
constat, cur non possum etiam licite eis aliquid
mittere ob eorum excellentiam supernaturalem
notandam? promissum autem, præsertim tantum
erum, utique cadet in debitum sacrum: ergo
Notanda est hæc doctrina maxime propter reservationem
votorum. Si enim hoc secundo modo reservationem
teriam reservatam, utpote continentiam perpetuam
Religionem, peregrinationem, unam ex tribus
voveas B. Virgini, & Sancto alicui, votum
erit reservatum Pontifici, sed dispensabile ab Episcopo
scopo, vel Privilegiato.

33 III. Cape hoc pratico casu: Puella annorum
quindecim cupiens B. Virgini præstare aliquid
votum: dicit expressè: *Sanctissima, & Purissima*
MARIA promitto tibi meam virginitatem in
perpetuum. Quale nam hoc votum? optime ponit

bat. *Alph. quadrupl. p. 1. de voto casu 10. n. 237.*
 & *Sanob.* Similes puellas, & pueros (casus enim
 valde frequens) debere reflexe interrogari, utrum,
 quando ejusmodi verba protulerunt, revera cogi-
 taverint tantum de Dei Matre, & non de DEO? si
 ita affirmant, judicandum est, non esse votum pro-
 prie dictum, nec consequenter reservatum, sed ac-
 tum Hyperdulix; sicut & universaliter, quoties-
 cunque constat, eos tali actu revera intendisse co-
 lere solum B. MARIAM Virginem, atque ei soli se
 se immediate obligare, juxta paulo ante dicta. Quod-
 si vero asserant, se quidem tunc etiam cogitasse de
 promissione facienda ipsi DEO, sed solum ejus Ma-
 tri, etiam tunc erunt censendi non fecisse votum
 proprie dictum; quia nihil volitum, nisi præcogni-
 tum, vel præcogitatum.

IV. Tandem in dubio; an talis intenderit sua
 promissione se obligare ipsi DEO, an solum B.
 Virgini, præsumetur se obligasse, suamque casti-
 tatem verè obtulisse ipsi DEO ad honorandam ejus
 Matrem, uti resolvit idem Gobat *ibid. casu 1. n.*
 21. Ratio sumenda ex dictis: quia qui profert
 verba verum votum significantia, nisi aliud aliunde
 constet, præsumendus est verè vovisse, & ipsi DEO,
 etsi in honorem ipsius Matris vel alterius Sancti.
 Atque ex dictis constare debent definitionis voti
 priores particulae: *Promissio deliberata facta Deo.*
 Particulae reliquæ: *de meliori bono* objectum, se i
 materiam voti exprimunt; jam latius explican-
 dum.

SE-

SECTIO II.

Voti Materia.

SUMMARIUM.

36. Materia voti debet esse voti possibilib. Unde
 37. Invalidum est votum nunquam peccandi, nec
 ter.
 39. Validum tamen est votum vitandi omnia mortalia
 certa venialia &c.
 40. Invalidum est votum emissum de facto alieno, ut
 unde
 42. Filii non obligantur votis parentum pro se factis
 43. Voti materia debet esse res moraliter bona. Unde
 46. Invalidum est votum de re quantumvis bona, si
 finem malum afficientem ipsam rem, seu executionem
 voti:
 47. Valebit autem, si is afficiat solum ipsum votum seu
 tem, non rem ipsam.
 49. Item invalidum est omne votum emissum pro re
 impetranda, vel jam impetrata, ut illicita est.
 50. Secus est, si res illa sit solum conditio.
 51. Pariter invalidum est votum de re indifferenti,
 Exempla varia. Ad eoque
 52. Materia voti debet esse de meliori bono; hoc est
 53. De re bona, & Deo grata, licet actu impediat
 lius, modò non excludat & impediatur illud aptum
 ita ut in illud commutari possit. Unde
 54. Usque ad n. 58 Invalida sunt vota omittendi
 bona de consilio. 2. honestè ludendi, moderatè
 dendi 3. nunquam voti. 4. procurandi
 patum, Prælaturam &c.
 58. Votum Matrimonii, seu nubendi, quando valet
 do non? usque ad n. 63.
 63. Votum continentie & castitatis etiam simplex
 communem valet, est voti ob assiduas tentationes
 & lapsus melior esset status matrimonii.
 64. Usque ad n. 67, resolvuntur duo casus, in quibus

um continentie ob tales tentationes videtur non valere.

67. Si una pars voti independenter ab alia promissa, fiat inepta, votum adhuc obligat ad partem aptam.

68. Si verò partes voti promissæ sunt copulatim per modum unius, tunc si una pars fiat inepta, corrumpit totum votum.

69. Regula juris: accessorium sequitur principale, variis exemplis & casibus explicatur.

ASSERTIO II.

Voti materia debet esse quid possibile voventi: 35
bonum moraliter, ac melius suo per se oppositò,
vel jam habitò a vovente: in materia mixta votum
valet quoad partem bonam disparatam, alioquin
totum corrumpit. Communis doctrina, ut patebit.

§. I.

Possibile voventi.

Materia voti debet esse possibilis, & in potestate: 36
te voventis: talis nimirum, quæ ab homine
fieri possit communi concursu, & ordinario auxilio
gratiæ Dei. Quæ enim potestatem hominis superant,
aut extraordinarium concursum Dei exigunt,
aut alias in potestate hominis non sunt, ut opera
aliena, ut aliena sunt, sub votum non cadunt. Est
omnium. Et ratio clara est ex natura voti: votum
enim est promissio facta Deo cum intentione se ob-
ligandi ad aliquid præstandum: nullus autem po-
test se obligare ad id, quod non est in sua potesta-
te: quia impossibile nulla obligatio: seu, ad im-
possibile nemo tenetur. Et hinc omissis casibus
cuilibet obviis, speciatim resolves.

37 I. Invalidum est omni jure votum nunquam ad vitium
 omnino peccandi, nec mortaliter, nec venialiter. *tu*
 est enim de re moraliter impossibili, spectata *cata*
 rali fragilitate hominis post lapsum; cum homo *etiam*
 cundum legem ordinariam, & cum ordinario *defac*
 cursu, & auxilio Dei non possit omnino omnia *Il.*
 catum etiã veniale evitare. Ita communissimi *nia p*
 Navar. c. 12. n. 65. Tolet. l. 4. c. 17. n. 10. *præ*
 l. 4. c. 5. n. 10. Laym. l. 4. tr. 4. c. 2. n. 2. alii *num*
 fos; contra tamen nostrum *Angles*, & alios *ut p*
 los, qui tenent tale votum omnia peccata *tur,*
 valere, & obligare, non quidem ad omnia *tra*
 vitanda, sed ad ea, quæ potest: sicut vovens *dem*
 totam Quadragesimam, si totam non potest, *temp*
 tamen jejunare partem possibilem. *Deinde*
 vina naturalis obligat ad omnia peccata *cata*
 quoad fieri potest: ergo etiam lex privata *mun*
 obligare potest. Verùm rectè respondet *est.*
 negando utramque paritatem. Quia illud *tale v*
 jejunandi totã Quadragesimã est de tota re *mini*
 liter possibili, & per accidens tantum fortè *inter*
 fibili; quã impossibili factã, non constantè *in m*
 trariã voluntate voventis, intelligitur se obligare *cave*
 partem possibilem. Secus est de voto nunquam *pecc*
 peccandi: quod cum sit secundum se de ob *quan*
 moraliter impossibili, sicut nec ad totum, *jurar*
 nullam ejus partem obligare potest. *Dein*
 pta divina non supponunt liberam voluntatem *milia*
 minis vitandi omnia peccata, sed potius *si esse*
 facilitatem, & pronitatem: & ideò meritò *nunc*
 tione

ad vitandum omnia peccata quoad fieri potest: votum autem liberum deberet continere omnia peccata vitandi liberam voluntatem, & consequenter etiam facultatem, seu potentiam moralem, qualis defacto homini non competit.

II. Insuper invalidum manet votum vitandi omnia peccata mortalia, & venialia solum ad certum, præsertim longum tempus, v. g. per integrum annum, per totum Adventum, totam Quadragesimam, ut proinde si, emissô tali votô, nihilominus peccetur, circumstantia voti explicanda non sit; uti contra *Navar. n. 34.* cum aliis docet *Sanch. l. cit.* Eadem enim ratio de *semper*, militat etiam de *longo tempore.*

At validum erit votum. 1. Vitandi omnia peccata mortalia. Hoc enim homini etiam cum communi ordinario concursu, & auxilio gratiæ possibile est. *Ita DD. citt.* Qui tamen rectè monent, etiam tale votum non esse consulendum, præsertim homini fragili, cum etiam peccata mortalia, maximè interna cogitationum, & affectionum, præsertim in materia odii, & luxuriæ valde difficile omninò caveantur. 2. Validum est votum vitandi certa peccata venialia in specie determinata, v. g. nunquam mentiendi, nunquam sine gravi necessitate jurandi, nunquam vel minimum furandi, & his similia, quorum evitatio non est valde ardua. Secus, si esset valde ardua: ut nunquam otiosa cogitandi, nunquam distrahendi in Oratione, ob eandem rationem supra datam &c. At si quis voveat solum

indeterminatè aliqua, vel pleraque peccata
 Certè votum nullum erit, quia quocunque
 veniali assignato, non erit major ratio de illo
 de alio quocunque. Simile est de volente con-
 re aliquot hostias ex pluribus appositis, &
 terminante quales. 3. Validum est votum
 nullum omnino peccatum veniale cum plena
 beratione patrandi. *Suar. & Laym. cit.* Quo-
 fragili homini possibile non sit vitare omnia
 venialia, quæ fiunt ex subreptione; possibile
 est cum ordinaria gratia Dei, ut in nullum
 peccatum, etiam veniale, cum plena delibera-
 ex proposito & quasi merâ liberâ malitiâ con-
 quale votum emissum legitur à pluribus vir-
 ctis. 4. Similiter est validum votum adhiben-
 cialem curam diligentia vitandi omnia peccata
 am venialia: hoc enim moraliter fieri potest.
 tisfit, etiam si, adhibitâ morali diligentia, & re-
 tiâ sedulâ, nihilominus ex infirmitate labaris
Sanch. cit. n. 13.

40 III. Invalidum est omne votum directè
 de facto alieno, ut alieno, & distincto à
 prio; non item indirectè emissum de facto
 ut procurando per factum proprium, adeo
 directè de ipso facto proprio emittatur: v.
 us quis Religionem ingrediatur, peregrinatio-
 instituat, eleemosynam det, certum vitium
 &c. nullus directè vovere potest, quia factum
 tum alterius non est in potestate voventis:
 indirectè potest vovere talia, ut scilicet

proprio procuranda; ita ut directè solùm voveas, te omnem moralem diligentiam adhibiturum, ut alterum disponas, inducas, & persuadeas ad tale opus exequendum: obligaberis tali voto ad hujusmodi diligentiam adhibendam serio, & absque fraude. Quòd si alter nihilominus nolit, tu voto satisfecisti, & liber manes. Idemque est de juramento in simili casu; ut latè, & optimè probat Sanch.

l. I. de matri. disp. 24. & lib. 4. moral. c. 5. n. 9.

Atque hac ratione intelligenda sunt vota Parentum filios, vel filias Religioni voventium: item Patrum familias, dum vovent, ut familiæ certis vigiliis, & festis jejunent, & confiteantur, communicent &c. Vovent enim directè solùm de facto proprio, & indirectè de facto alieno, suo scilicet proprio facto, sua suafu, vel jussu procurando.

IV. Consequenter filii v. g. non obligantur vovendo

parentum, qui eos ad Religionem voverunt, nisi ratificent, sicque votum Parentum suum efficiant.

Nam juxta regulam juris: *Ratificationem retrotrahi, & mandato equiparari, non est dubium.* Sed

etiam que ratificare tenentur, quamvis id eis consuleretur, si factum sit; maximè quando ejusmodi votum in ipso

tempore commodum efficaciter esset editum; ut si tunc

parentum voto eis sanitas in gravi morbo, vel etiam ipsa

salutatio impetrata sit à parentibus: tunc enim saltem ex æquo, & bono deberent ratificare votum

parentum, tanquam negotium sibi utiliter gestum.

Certè secundum jura in foro externo quilibet cogitur ratificare negotium sibi utiliter ab alio gestum: ut notat *Gob. eod. Alph. 1. cit.* Caterum qualiter

vota communitatis, Religiosorum, & aliorum
 gentes successores, videbitur *Seç. seq.* Item
 filii familias, impuberes, Religiosi, Uxores,
 sub aliorum potestate constituti, valde vove-
 sint, vel non possint eadem opera, videbimur
 cum de irratione votorum. Item quid age-
 quando quis emittit duo vota impossibilia
 eodem tempore, dicam mox §. 4. ubi de
 mixta ex possibili, & impossibili.

§. II.

Bonum moraliter.

43 **V**Oti materia debet esse res bona mor-
 comprehendendo & actus bonos positive
 omissiones actuum malorum, & minus bonorum
 ut abstinentiam à vino, lusu, matrimonio.
 solum comprehendit actiones, vel omissiones
 nas, quæ sunt in consilio, ut eleemosyna, &c.
 &c. sed etiam quæ sunt sub præcepto naturali
 positivo: ut singulis diebus festis audire
 non fornicari &c. communis DD. cum DD.
 2. 2. q. 88. a. 2. Ratio hujus est: quia cum
 tas præcepti non sit simpliciter, sed solum
 sitione finis: nimirum si peccatum homo
 gratiam conservare, & salutem consequi
 ta illud Salvatoris: *Si vis ad vitam ingredi*
mandata: ut proinde voluntas simpliciter
 libera ad tale opus præceptum, vel prohibi-
 ciendum vel omittendum: aut e contra: ut
 & rationabiliter voluntas potest se magis
 minare per votum, voluntariè Deo factum
 opus præceptum faciendum, vel prohibendum

endum, adeò ut duplici obligationis vinculo astringatur, & generali obedientiæ, ratione præcepti, & speciali vinculo Religionis, ratione proprii voti. Neq; enim obstat, eandem rem ex diversis obligationum capitibus debitam esse; ac debitorem pluribus, ac diversis vinculis adstringi ad idem, ut notant DD. in L. scire, §. Si à fure. ff. de verb. oblig. Consequenter quòque transgressio talis voti, v. g. fornicatio, duplex peccatum erit, & contra continentiam juris naturalis, & contra Religionem proprii voti.

Excluditur ergo à materia voti validi, in primis 44
omne opus malum, sive intrinsecè malum, ex natura sua, ut occidere, fornicari, furari &c. sive extrinsecè, ex prohibitione legis tantum, ut die festo non audire Sacrum, die jejunii vesci carnibus &c. Item sive illud opus sit malum ex natura, & objecto suo; sive in altaris exemplis: sive solum ex circumstantia: ut si voveas peregrinare in die festo, vel jejunii, sic ut impediatur majus bonum præcepti Ecclesiastici, sive audienda Missa, vel servando jejunio: &c. votum irritum erit; excepto casu, quo talis peregrinatio majoris momenti foret ad Ecclesiæ utilitatem, vel honorem Dei, vel salutem animæ, ut præcepto Ecclesiæ impossibili, ac proinde in tali casu non obliganti, præponi possit. Ut etiam notavit *anch. cit. c. 6. n. 2.*

Inter circumstantias autem votum afficientes 45
maxima est finis intentus: pro quo recole obiter: sicut generaliter duplex est finis, *alius intrinsecus, & alius operis: alius extrinsecus, & solius operantis:*

ita in proposito, alius est finis intrinsecus voti, ad quem scilicet opus voto promissum natura sua ordinatur: alius est finis extrinsecus, scilicet finis voventis tantum, ad quem scilicet opus promissum non ex natura sua, sed ex libero voluntatis arbitrio ordinatur. Cape exemplo scholasticus jam tertio anno Grammatices infessor, qui vovit B. MARIÆ Virgini singulis Sabbatis confiteri, ut ejus patrocinio impetrato, hoc altiorem classem ascendat, sicque Parentum famam, & apud alios confusionem devitet: intrinsecus voti est reconciliatio cum Deo, & tranquillitas conscientiae: finis autem extrinsecus, & voventis tantum, varius fuit. 1. Imperatio Virginis patrocinii: 2. Ascensio ad altiorem classem. 3. Evitatio offensæ parentum, confusio famæ, &c. Et de ejusmodi fine extrinsecos, & voventium hic sermo est. Ubi duo sunt exitus. Unum qualiter finis malus inficiat votum, & bonum, & de re bona. Alteeum e contra: quomodo finis bonus perficiat votum, alioquin de re iniuste factum. Nam de re mala votum factum non posse perficere finem bonum, nimis certum est, & non aliquas claras Regulas.

REGULA I.

- 46 **I**nvalidum manet omne votum emissum quantumvis bona, ob finem malum affectum ipsam materiam promissam seu executionem utpote, quando vovens intendit per ipsam materiam promissam consequi illum finem malum. *apud omnes.* Ratio est clara: quia tunc

promissa redditur mala ex illo pravo fine intento, ut sine peccato executioni mandari non possit: ideoque verè votum est de re mala, nec acceptabilis Deo materia voti. V. g. Voves eleemosynam dare, Templum ædificare, ut ipsa eleemosynæ largitione, aut Templi fabricâ vanam gloriam apud homines aucuperis: voves dare eleemosynam pauperi puellæ, ut eâ largitione ad turpem consensum inducas: voves Templum frequentare, ut ibi oculos luxuriosè pascas, &c. vota nulla sunt, & peccata, pro ratione materiæ, seu finis mali intenti; quia ibi finis malus mortalis, vel venialis afficit ipsam materiam voti, seu executionem operis promissam; quippe per ipsam executionem operis promissi assequendi, quod benè notare debes.

REGULA II.

Validum manet omne votum emissum de re ⁴⁷ alioquin bona, etsi ob finem malum afficientem solum ipsum votum seu voventem, & nullo modo ipsam rem promissam; ita nimirum ut vovens intendat consequi finem illum malum, non per rem votò promissam, sed solum per ipsum actum vovendi. Ut si quis coram multis presentibus, aut laudaturis aut miraturis, vovet eleemosynam magnam, peregrinationem, ædificationem Templi: aut (quod non rarum) Professionem solemnem emittas, atque ipso actu vovendi vanam gloriam, laudèque hominum captas, vel aliud quid simile vitiosum, de cætero tamen vota tua redditurus Deo debito modo: votum ejusmodi omninò validum erit; quia de re bona, & ab illo pravo fine minimè infecta, sed li-

N s

cité,

citè, & sanctè implenda : attamen ob ipsum
gloriæ finem præfixum, venialiter saltem malum
ideòq; vacuum meriti : similiter discurrendum in
malis, dummodò semper intelligatur verè finis
malus, seu causa finalis, & principalis motiva vovendi
adeò, ut quia positivè alioquin nollet vovere, nisi
talem finem ; sic enim votum malum erit. Sed
dicendum, quando vana gloria, vel quid simili-
tiosum non est finis, seu causa finalis motiva,
solum causa impulsiva secundaria vovendi, sine
nimirum quis aliàs solum non vellet vovere,
non excitaretur, moveretur, vel impelleretur
vovendum : attamen defacto excitatus vanâ gloria
vel simili causa, voves eleemosynam, pergrinatio-
nem, &c. cum aliis debito modo, principaliter
honorem Dei, & salutem tuam, votum sanè licitum
& validum manebit, non obstante causâ secundariâ
impulsivâ vitiosâ, ipsum tamen votum minime
invalidante. Quod sanè valde est notandum.

Certè plerique etiam Religiosi, maxime Tyranni
sæpissimè operantur moti aliquâ vanâ gloria,
excitante, vel saltem concomitante, titillati, sed
non ut causâ motiva finali, sed impulsivâ tantum
ipso opere, alioquin ritè facto ad gloriam Dei
boni operis mercedem non perdunt. Eodem
modo discurre de metu pœnæ, & cape casu parti-
culariore,

- 48 Voves Religionem aliquam, quia in ea laus
vitur, aut Religionem Carthusianam ex inordinato
appetitu vescendi bonis piscibus. Siquidem laus
illa, vel esus piscium sit solum causa impulsiva

vendi, sine qua aliàs non fuisses motus ad vovendum, vel saltem tam promptè non voveres, votum tuum & validum, & licitum manebit: sin verò sit causa finalis, & principalis motiva ipsius voti, sine qua aliàs positivè nolles vovere, votum quidem vanum & illicitum, attamen validum erit, quia de re licita, & sancta, & ut supponitur, sanctè implenda; non enim votum tuum terminatur ad ipsam lautitiam, seu esum piscium vitiosum, sed ad talem Religionem, & Regulam debitè servandam, etsi motivo vitioso impellente ad vovendum. Denique si lautitia illa esset causa finalis motiva, ac finis ipsius rei promissæ, seu per ipsum ingressum, ac professionem talis Religionis assequendus, ita ut ideò præcisè velles ingredi, ac profiteri talem Religionem, ut eâ lautitiâ fruaris, jam votum nullum erit, quia de re vitiosa ex fine malo, & vano præfixo ipsi rei promissæ juxta primam regulam. Ergo jam iterum vides verum esse, omne votum de re illicita esse invalidum; at non omne votum illicitum invalidum esse: quia licèt votum sæpè edatur malè, poterit tamen servari benè, & aliundè etiam potest esse votum validum, etsi sit lummè illicitum: ut patet exemplo filii, qui sciens patrem ægerrimè laturum, si fiat Religiosus, fortè verberatus à parte, ut ei dolorem inferat, & se vindicet, vovet, vel jurat coram illo, se fore Monachum: graviter sanè peccat contra pietatem parenti debitam, valet tamen votum, si impellente licèt verberatione paterna, & vindictæ cupiditate, tamen votum illud ritè edat ad honorem Dei, uti observat Gobat hic casu 2. n. 77.

RE-

REGULA III.

- 49 **I**nvalidum specialiter est omne votum emittendum ad consequendum, vel impetrandum ab ipso Deo rem illicitam, quatenus illicita est: aut in gratiarum actionem pro obtenta re illicita, qua talis est, ut in datis exemplis, si voveas eleemosynam ad gloriam, sive ad laudem hominum ab ipso Deo curandam: si voveas Deo eleemosynam, seu sacrum, sacræ Religionis ingressum, ad impetrandum victoriam in lite, duello injusto, ad lucrum in lite, vel contractu injusto, ad injustam vindictam ab amico sumendam, ad impetrandum illicitum concubinatum personæ concupitæ. Item, si meretrix voveat partem quæstus meretricii; aut usufructum partem lucri iniqui dare pauperi in eleemosynam, vel Ecclesiæ ex intentione vel movendi Deum majorem horum proventum tribuendum, vel gratiarum actionem talium proventuum, vel utilitatis attributorum, ut ex communi docent Suarez. c. 1. §. 8. Sanch. c. 6. n. 16. & 21. Laym. c. 2. n. 7. Ratio est: quia dare eleemosynam, vel quodvis alius bonum facere ad impetrandam à Deo rem illicitam, vel iniquam, vel in gratiarum actionem pro tali re illicita, velut per Dei speciale auxilium acquisitam, non est actio bona, sed mala, & blasphema: quia talis, quantum est in se, Deum authorem peccati consequenter nec licite, nec valide voveri potest.
- 50 Dixi autem notanter: *cum intentione impetranda, vel gratias agendi, & quatenus illicita est.* cessante tali intentione: per modum puræ conditionis, absolute vovere eleemosynam v. g. Si

micum occiderit, quæstum turpem, vel iniquum fecerit, &c. validum erit votum: quia patrato homicido, vel lucro turpi acquisito, dare eleemosynam, res bona est, & bene impleri potest. 2. Verum, seclusa intentione illa, solum per modum pœnæ vovere eleemosynam, vel quodvis bonum, si aliquod delictum commiseris, v. g. fornicatus, vel pollutus fueris, &c. votum validum, & licitum, imò sanctum, & meritorium est, ut notat DD. citt. 3. Etiam cum intentione impetrandi à Deo rem, vel gratias agendi Deo pro re, quæ reverà est illicita, non tamen quatenus est illicita, sed quatenus aliquid licitum, ac donum Dei continet, vovere aliquid bonum, validum votum erit, etsi ratione adjunctæ malitiæ illicitum. v. g. voves Deo eleemosynam, si in duello occisus non fueris: si ex adulterio prolem non susceperis: aut si fœmina in fornicatione, nullâ prole suscepta, infamiam evitaverit, &c. vota valida sunt: quia licet malum sit hominem occidere, velle vincere in duello injusto, adulterari, fornicari, &c. attamen in duello incolumem conservari, ex aliena prolem non suscipere, infamiam evitare, reverà non malum, sed bonum, donum, ac beneficium Dei est, ad quod proinde impetrandum, vel in gratiarum actionem pro eo impetrato eleemosynam v. g. dare, sicut bonum & honestum est, ita materia voti valida esse potest. Vide *Navar. Laym.* alios citt. Denique ex dictis solves hunc casum: Barbara videns filiam ab amasio imprægnatam, vovet B. Virgini mille aureos, si filia ante partum moriatur, ad avertendum nimirum grande familiæ dedecus.

206 *Traët. III. In II. Præcept. Decal. Cap. II.*
cus. Filia econtrà vovet Deo, nisi ipsam pare
permittant nubere amasio, cui nuptias promitte
se non nupturam ulli alteri. Quid de utroque
voto? Resolvit rectè Paulus Comitulus *repositum moral. lib. 1. q. 15.* votum matris fuisse
lidum, quia impium: volebat enim impiâ sub
missione inducere Deum, ut non solum filia,
etiam innocenti fœtui ante Baptismum, vitam
meret. At verò validum votum fuisse filia
de re honesta, nec quidquam indecens appar
illo voto.

REGULA IV.

SI Invalidum, & nullum est omne votum de re
inindifferenti, quatenus indifferens est
omninò vanum, ac inutile, nec honestum, nec
gratum esse poterit. At contrà validum evadet
modi votum, si sine, vel circumstantiâ boni
ditâ, res indifferens bona, ac Deo grata est
Omnes. Exempla obvia sunt. 1. Anna nobilita
trona voto se obstrinxit Deo, nunquam spue
Ecclesia. Si nihil addatur, certè vanum, & nu
votum apparebit: certò tamen validum, Deo
gratum votum pronuntiandum est, si Matrona
spuationum omissionem vovit, ne suis spuitis
ret Ecclesiam, cum nausea, offendiculo, vel ma
emplo aliorum. 2. Regulariter nullum, & nu
est votum muliercularum non nendi, vel filia
cendi die Sabbati in honorem B. MARIE Virg
relictâ interim sibi, & suis facultate aliis serv
operibus laborandi; cum non nere sit omninò in
ferens, nec specialem ullam proportionem ha

ad cultum B. Virginis. At validum erit votum, si persona vovens, v. g. esset nimis affecta ad nendum, sicque voveat non nere, ut interim orationi, aut aliis exercitiis vocare possit. 3. Similiter nulla, & vana sunt vota non vescendi capite animalis in honorem S. Joan. Baptistæ: aut in festo S. Laurentii non comedendi carnes assatas, relictâ interim sibi facultate vescendi aliis carnibus æquè, vel magis delicatis ad satietatem, vel etiam ingluviem. Ita Navar. *in man. c. 12. n. 28. & 37. Tolet. l. 4. c. 17. n. 14.* aliisque citatis, Sanch. *l. 4. moral. c. 7. n. 6.* Laym. *rr. 4. c. 2. n. 8.* Qui duo rursus rectè moment, validum fore tale votum, si vovens nimis affectus sit ad tale ciborum genus, & ideo mortificationis ergò vovet Deo abstinere ad talis Sancti honorem: tunc enim abstinere à tali cibo, opus bonum erit, aptumque ad Sancti honorem; adeoque materia apta voti: aliàs minimè. 4. Nullum & vanum est votum non intrandi certam domum; vel non ludendi cum tali persona, relictâ sibi libertate ludendi cum aliis. At validum erit votum illud, si justa subsit causa: utpote si ex tali domo, vel cum tali persona certum periculum peccati, dissidii, jurgiorum, &c. timeatur. Ita DD. citt. Nam licèt non intrare talem domum, aut non ludere cum tali persona absolutè sit indifferens; at verò non intrare, vel non ludere velle ad evadendum certum peccati periculum, omnino opus bonum est ex fine honesto, adeoque apta materia voti. Votum nunquam ludendi plerumque validum est; quia plerumque

que concipitur honesto fine, ut nimirum bonorum prodigalitas, aliæque peccata, vel damna evitentur, ut animus tali obligatione abstinens expeditionem ad vacandum Deo, vel officio suo. Ex communibus Navar. l. 3. *consil.* 36. *de voto, edit.* 2. Suar. lib. 2. c. 8. n. 7. Sanch. l. 1. *de Matrim. disp.* 4. num. 1. Excipe tamen: nisi constaret voventem nullam habuisse honestam intentionem, vel finem bonum obtinendi ab omni lusu: tunc enim rursus votum inane erit, & nullum. Sed tu revide, & ad veritatem omnimodis huc refer dicta c. 1. n. 43. de juramento non ludendi, eadem enim est ratio de non ludendo voto. *Tandem*, invalidum, & nullum est votum etiam rei bonæ, & honestæ, tamen ob finem omnino indifferentem, & temporalem, vel non ut impetrandum à Deo per illud opus bonum, sed potius ut naturaliter consecuturum: ut si voveas jejunium abstinentiam à vino, vel cibis certis lautioribus, die tantum semel comedere, eo præcisè fine ut sumptibus parcas, vel sanitatem naturaliter consequeris, vel recuperes: vel etiam ad impetrandum quid à Deo per illud opus bonum, sed tamen à Deo rationabiliter non postulabile: ingentes divitias, lucra in ludis, &c. re omnium pulcherrimam &c. At contra valebit votum, si quis jejunia, orationes, eleemosynas Deo voveat, tanquam mediū impetrandi à Deo etiam bona temporalia, & indifferentia, honestè tamen, & rationabiliter perpetibilia à Deo, ut sanitatem corporis, divitiarum congruas, utile matrimonium, officium, vel beneficium bonum, &c. vel ad gratiarum actionem per similibus impetratis. *Omnis*. Ratio: quia hæc

Deo t
Autho
bonum
non in
fuisse
de ma
& ad
ope in
sem.
eodem

Et

M

requir
votum
volunt
grati
melius
quent
& se o
majori
opposi
magis
noris l
erit. It
non in
Tu

Deo tanquam omnium, & eorum etiam bonorum
 Authore petere, vel pro impetratis gratias agere,
 bonum & honestum est, ideoque materiam voti
 non inficiunt. Et hinc tandem concludes, validum
 fuisse votum Patricii nostri Grammatici, quia, &
 de materia sancta, scilicet confessione Sabbathina:
 & ad finem minimè malum, scilicet ob B. V. M.
 ope impetrandum à Deo ascensum ad altiorem clas-
 sem. Vide plura pulchra, & curiosa apud Gobat
 eodem casu toto.

§. III.

*Et melius suò per se oppositò, vel jam ha-
 bitò a Vovente.*

Materiam voti invalidi debere esse *de meliori* &
bono, ipsa definitio voti loquitur, & omnes
 requirunt cum S. Thoma *cit. a. 2.* Et Ratio est: quia
 votum est promissio facta Deo: Deo autem (cujus
 voluntas est sanctificatio nostra 1. ad *Thessal. 4.*)
 gratus est, & magis placet opus, quod majus, &
 melius est, quàm oppositum minus bonum: conse-
 quenter Deo acceptum non erit, si homo voveat,
 & se obliget ad faciendum minus bonum, omisso
 majori: quia hoc ipso se obligare ad omittendum
 oppositum, quod majus, & melius est, & DEO
 magis placet: ergò tale votum, vel promissio mi-
 noris boni, velut Deo non acceptum, invalidum
 erit. Itaq; per melius bonum, materiam voti validi,
 non intelligitur opus melius quocunque alio bono
 opere

opere diverso; sic enim nullum votum valet, si
 factum de opere omnium perfectissimo, quod
 aliud melius esset: sed intelligi debet melius
 seu perfectius *suo per se opposito*, utpote contra
 Honorio: sic votum dandi eleemosynam valet,
 non dandi, non valet: quia melius est dare,
 non dare. Item votum non nubendi valet; nubendi
 non valet (de quo mox) quia melius est non nubere,
 quam nubere, &c. *Vel jam habito à vovente.*
 Sæcularis, etiam Clericus, licite vovet quamvis
 Religionem, etiam minus strictam, seu laxam
 quælibet Religio melius bonum est, quam non
 habitum à vovente. Sic existens in Religione laxa
 valide vovet strictiorem: quia hoc est melius,
 habitum à vovente: e contra existens in Religione
 strictiore non valide vovet minus strictam: quia
 licet hoc sit majus bonum suo opposito, est tamen
 minus bonum illo, quod jam habet vovens. Eadem
 ratione, cum dicitur materiam voti validi debere
 se non impeditivam majoris boni: non debet
 ligi de majori bono quocunque: sed non impeditivam
 majoris boni, quod defacto habet vovens
 quando vovet, ut patet in exemplo modo dato.

53 Justa est ergo Regula assignata communiter
 Doctoribus ex *Sanch. l. 4. c. 8. n. 40.* Votum
 licitum esse, si habeat materiam bonam, & Deo
 tam, licet actu excludat, vel impediat aliud
 dignius, Deoque gratius, dummodo non excludat
 aptitudine, ut in illud commutari possit. Sic
 dum est votum v.g. perpetuò peregrinandi, servandi
 di infirmis, &c. etsi enim hæc actu excludant

tiplex majus bonum, v.g. statum Religionis; non tamen excludunt aptitudine, quin statim in illud majus bonum arbitrio voventis commutari possit. His notatis, adferamus aliquot exempla.

I. Invalida sunt vota omissionis cujuscunque operis boni, quod est in consilio: ut non ingredi Religionem, non jejunandi, non dandi eleemosynam certis pauperibus, non fidejubendi, non mutuandi indigenti, &c. quia in his gratius est Deo opus, quàm ejus ommissio: adeoque votum simpliciter est de minori bono, minúsque accepto Deo; neque de hoc dubium esse potest. Sed vide, & huc refer in simili dicta supra c. 1. Sect. 2. de juramentis promissoriis.

II. Invalida sunt vota ludendi honestè, comedendi moderatè; contra verò valida sunt vota non ludendi, abstinendi, seu jejunandi, &c. quia licèt ludere honestè, comedere temperatè, sint actus boni, & honesti; eorum tamen, ac similium delectationum carentia, vel abstinencia melior, & Deo gratior est, majorisque virtutis & meriti existit. Ita communis cum Suar. l. 2. de voto. c. 8. n. 7. Sanch. l. 1. de matr. disp. 4. n. 5. Laym. cit. n. 11. in fine. Excipe: nisi ejusmodi vota emittantur conditionatè: v.g. voveo, si lusero, honestè, & sine fraude, vel contentione me lusurum: quoties comedero, temperatè me comesturum. Tunc enim materia voti non est ipsum ludere, vel comedere, sed ipsa honestas in ludendo, vel comedendo, quod sine dubio melius est suo opposito, ut notant Suarez. & Laym. cit. Itaque voto de ludendo honestè v.

g. duo opponi possunt : 1. *Non ludere omnino* respectu hujus, utpote melioris, votum ludendi honestè, nullum est. 2. *ludere inhonestè cum fraude & rixis, &c.* & respectu hujus, utpote deterioris, votum ludendi honestè validum est, & virtutis obligativum est, scilicet non committendi inhonestè in lusu, comestione. &c.

56 III. Votum nunquam vovendi utriusque invalidum est, cum absolute sit melius vovere, quam nunquam vovere : at certè validum erit votum non vovendi indiscretè, temerariè, sine consilio Confessarii, quia vovere cum tali cautela honestum est ad salutem Prudentiæ spectans, ac melius, quam non vovendum. E.g. Aliquis expertus se esse validè votum, multisque votis se intricasse, quorum penitentiam eum poeniteat, vovit, se postea nullum omnino votum editurum, nisi cum consilio, vel approbatione prudentis Confessarii, omninò validum esse votum : quia est de objecto bono, & melius est non vovere, quam vovere, & melius est non vovere homini, nisi cum consilio Confessarii, quam non vovere se seu malè vovere, Ita *Sylvester, Azorius, Sanchez, & Laym. citi.* At quid, si talis illud votum postea transgrediatur, v.g. inconsulto Confessario vovens abstinentiam à vino, vel ingressum Religiosis? R. Si memor voti prioris, utique peccat contra Religionis virtutem, pro ratione materiae mortaliter, quia transgreditur votum sciens se peccat gravi, quod antea validè, & licitè conceperat, nihilominus illud votum posterius, contra prædictum votum, illicitè editum, de abstinentia à vino

validum
Sancti
requir
quod l
sito,
tamen
di inco
tatem
se vali
rum c
vi eni
cumst
expres
tualite
fo, qu
ominò
votum
tracta
rectè c
8. n. 2
spensa
sit con
dispen
(ut cor
certissi
ab hab
jure ve
volunt
tandur
semel
IV.

validum est, & obligat, ut rectè docent cum aliis *Sanch & Laym. cit.* Quia ad valorem voti non requiritur, ut licitè, & sine peccato fiat, sed sufficit, quòd haheat objectum bonum, & melius suo opposito, quod contingit in nostro casu. Excipiendum tamen, nisi talis in priori voto non amplius vovendi inconsultò confessariò haberet expressam voluntatem, se nolle in posterum ullum suum votum esse validum, nisi cum tali circumstantia, ut nimirum cum consilio, & approbatione Confessarii fiat: vi enim talis voluntatis vota sequentia sine tali circumstantia facta erunt invalida, donec ea voluntas expressè, vel tacitè seu virtualiter revocetur. Virtualiter autem seu tacitè revocari censebitur, eò ipso, quo quis memor illius voluntatis prioris, nihilominus postea voveat aliquid: tunc enim valebit votum posterius: hoc enim ipso prior voluntas retractatur, quando contrarium deliberatè agitur, ut rectè docet *Laym. cit. in fine.* Insuper *Sanch. l. 4. c. 8. n. 21.* negat valere votum nunquam petendi dispensationem illius voti, cum sine dubio casus possit contingere, in quo homini melius esset petere dispensationem, quàm non petere. Et esto valeat (ut contendit *Castro-Palaus* apud eundem *Gobat.*) certissimò tamen tale votum manebit dispensabile ab habente potestatem ordinariam, vel delegatam, jure vel privilegio, cui utique vovens, privatâ suâ voluntate præjudicare non potuit: quod valde notandum contra scrupulosos criticos, etiam mihi non semel occurrentes.

IV. Invalidum est votum procurandi, vel susci-

O 3

piente;

piendi; at verò validum est votum non procul
 vel suscipiendi Episcopatum, vel aliam Præ-
 ram, aut Dignitatem, nisi quatenus obedientia
 perioris, publica necessitas, ac lex charitatis
 exigeret: tunc enim prius validum, quia de meo
 bono; posterius vero votum invalidum esset, quia
 bonis moribus repugnans. Ita contra *Sylvestrum*
Navar. Azorium, alios, rectius docent, & dis-
 guunt cum D. Thoma 2. 2. q. 185. a. 2. ad 3. q. 1.
 que relatis *Sanch. l. 4. c. 8. n. 37. Suar. l. 2. c. 10. n. 10.*
 & patet ex praxi virorum bonorum, & castita-
 me etiam Societatis JESU. *Ratio est*: quia, sicut
 juxta Apostolum 1. Timoth. 3. v. 7. *Si quis*
episcopatum desiderat, bonum opus desiderat: tamen
 tamen est homini, & tutius ad humilitatis
 diam, & ambitionem excludendam, non appropria-
 ejusmodi dignitates. Dicitur quidem Episcopatus
 status perfectionis, & perfectior Status Religio-
 sed intelligendum est non formaliter, quasi Episcopatus
 hatus hominem *formaliter* constituat in statu
 fectionis, aut ad perfectionem consequendam
 tum per se promoveat; sed *suppositivè*, quòd
 eminentiam requirat, & præsupponat perfectio-
 nem in suscipiente: ut post alios rectè respicitur
Laym. cit. c. 2. in fine. Atque hinc infert *Suar.*
 etiam votum non suscipiendi beneficium, vel quicquid
 cunque regimen animarum, ratum esse; quia ex eo
 in his dictum periculum adest. At verò votum
 suscipiendi sacros Ordines irritum esset; quia & Catho-
 dinum susceptio, maximè ob annexum votum
 stitatis, majus bonum est, & non affert illud
 culum.
 votum
 rentia
 ad Or
 restar
 & Cal
 O R
 t
 bono,
 castita
 lute, &
 rinth.
 Trid.
 secular
 magis
 docet
 per se:
 Pri
 ex aliq
 votum
 gravi
 prolis
 test; tu
 validè
 Reipub
 ex eo
 um, v
 Cathol
 &c. hi
 noniur
 cul

culum. Sic *Suarez*. Certè tamen putârunt, & hoc votum validum esse, si finis sit humilitas, & reverentia Sacrorum, qualem, respexit S. Franciscus ad Ordinem Sacerdotii nolens ascendere. Sed restant specialia explicanda de voto Matrimonii, & Castitatis.

Votum Matrimonii.

Ordinariè per se invalidum est votum de Matrimonio suscipiendo: quia non est de meliori bono, cum status ipse oppositus continentiae, & castitatis in cœlibatu, sacro Ordine, Religione, absolute, & simpliciter melior sit. Teste Apostolo 1. *Corinth.* 7. ac velut certum de fide definitur in *Conc. Trid.* ff. 24. *Can.* 10. quia scilicet animum à curis secularibus, & carnis voluptatibus liberum, ac magis expeditum reddit ad vacandum Deo, ut clarè docet Apostolus *l. cit.* Dixi tamen: *ordinariè & per se*: excipiendi enim sunt casus.

Primus. Quoties alicui obligatio Matrimonii ex aliquo præcepto incumbit, validum quoque erit votum de illo contrahendo. E. g. cum quis absque gravi damno, injuria, infamatione sponsæ, vel prolis ex ea susceptæ, à sponsalibus resilire non potest; tunc sicut ex justitia obligatur eam ducere, ita validè id ipsum vovebit. Item, si Matrimonium Reipubl. valdè utile futurum existimetur: utpote, si ex eo Pax inter Christianos Principes, hæreticorum, vel infidelium conversio, Ecclesiæ, ac Fidei Catholicæ conservatio eventura sit, vel speretur &c. his & similibus casibus validè vovetur Matrimonium, vovensque obligatur: quamvis ibi materia

ria voti non tam sit Matrimonium ipsum; quam
num commune, vel jus alterius. Communis

Suar. Laym. cit.

60 *Secundus.* Qui vovit se ducturum puellam
perem incauty folius pietatis, & misericordiae,
gatur voto; non quidem absolute, ut eam om-
ducat, cum ipsi voventi absolute melius sit non
ere, quam ducere, sed conditionate, *si nimirum
quam ducere velit, ut hanc ducat*; seu ne al-
ducat, quam istam. Hæc enim ratione melius, me-
que meritorum est voventi ducere istam pu-
rem, quam aliam opulentiozem: eaque ratio
istam ducendam etiam ab Episcopo compelli po-
si votum notorium sit. Ita (contra meum Sa-
l. 1. de Matr. disp. 4. n. 12.) *Suar. l. 4. c. 9.*
Laym. cit. c. 2. n. 12. in fine. Alii communiter
Ubi tamen iterum materia voti non est tam Ma-
monium, quam opus misericordiae, ac pietatis
pauperem puellam, ut notant iidem DD. Inter
tali voventi in omni foro externo & interno
rum manet eligere Religionem, Sacros Ordines
Statum cœlibatus tanquam perfectiorem.

61 *Tertius* esse solet. Qui expertus credit se
posse continere, & ideo vovit Matrimonium
men probabilius talis non obligatur voto absol-
dummodo paratus sit adhibere alia remedia. Ita
Sotum, & alios *Laym. l. c.* Ratio: quia votum de-
esse de meliori bono: sed status Matrimonii tali
mini absolute melior non est (alioquin sequeretur
quod si talis homo tunc votum continentiae em-
ret, illud esse invalidum, utpote non de meliori bono

quod est contra *communissimam*, ut mox patebit) sed solum melior est illi status matrimonii conditionate, si nimirum nolit adhibere alia remedia continendi: non ergo obligat tale votum absolute, sed

Quartus: Obligat solum conditionate: videlicet si in tali statu peccandi perseveret, si non media efficacia adhibeat, & tamen cum Dei gratia adhibere possit, adeo ut talis homo aliud vovere censendus non sit, quam hoc saltem remedium incontinentiæ adhibere, scilicet matrimonium, si aliud melius adhibere nolit: quanquam etiam hoc melius cum Dei gratia adhibere possit, & si firmo proposito adhibere statuat, voto liberatur. Sic intelligendum illud Apostoli I. cit. *Melius est nubere, quam uri*. Non dixit absolute: melius est nubere, quam continere: sed ex hypothese præmissa: *Si se non continent, nubant: melius est enim nubere, quam uri*. Sic explicant SS. PP. D. Hieron. in Apolog. contra Jovinian. ad Pammach. *Melius est maritum ducere, quam fornicari*. Et auctor comment. apud S. Ambrosi. in eundem locum: *Viri est desideriiis agi, vel vinci. Cum enim voluntas desideriiis carnis consentit, uritur: Nam desideria pati, & non vinci, illustris viri est, & perfecti*. Ita communis DD. apud Laym. cit.

Votum Continentiæ, & Castitatis.

SANCTISSIMUM, & sine dubio validum est votum castitatis, & continentiae perpetuae tam simplex, quam solemne. At quid si vovens vel jam astrictus voto Castitatis patiatur gravissimas difficultates, tentationes assiduas, lapsus frequentes, adeo ut omnino

ninò videatur ipsi votum Castitatis esse de minori bono, sed Matrimonium potius esse de meliori bono? quales, prò dolor! frequenter sunt in Sacerdotio in Claustro, in Clero, perpetuentes tam atrocem tribulationem carnis, ut quamvis alioquin alieni omnino alio peccato mortali, relabantur tamen peccatis, & post seriam, & frequentiam integram emendationem proposita succumbant foedissimo hosti. Quæ pronuntiabit eorum votum, vel fuisse ab initio invalidum jam subsistente eâ difficultate? vel desisse esse validum ejusmodi difficultate superveniente?

Communissima sententia, & persuasio Theologorum est, votum illud esse, & manere validum, cum omnia habeat requisita ad votum validum, & tota difficultas posita pendeat à libero consensu voluntatis in peccatum, quem quilibet cum ordinato auxilio gratiæ divinæ cohibere potest, & debet potest enim inter brutalissimos motus mens in constanti statione manere; idque habet communis sententia Ecclesiæ, & totius Christianitatis, ut in ejusmodi votis tanquam validis, etiam ab ægerrimè continentibus petatur, & concedatur dispensatio, & quidem semper mixta arduæ satis, & rigidæ commutationis in alia onera. Et certè quoad vota solemnia Religionis, & sacri Ordinis, nullus hæcenus Theologorum, quantum scio, oppositum docuit, nec fortè docebit. Quoad vota autem simplicia sæcularium referam tibi unum, vel alterum Theologum modernum, suis propositis verbis.

Pate

P

cun

lem

facit

ut ill

Q

Vide

requ

reter

deo.

lior

esse v

tinus

II. r

28. E

& ne

mnib

pè m

quàn

ber.

P. A

U

nem

bus c

in gra

Pati

*Pater Adamus Burghaber Centuriâ. I. Selecto-
rum casuum, casu 66.*

PArthenius Adolefcens vehementer libidinosus⁶⁴
vexatur tentationibus, & frequenter iis suc-
cumbit; & quamvis inde advertat statum conjuga-
lem multò utiliore sibi futurum, quàm cælibem,
facit tamen votum Castitatis, idque graviter violat,
ut illud jam vellet, non esse factum.

Quæritur, utrùm hoc votum reverà sit validum?
Videtur illud votum validum esse, cum omnibus
requisitis constet, ut plerique sentire videntur, quos
refert, & sequitur *Sanchez. l. 4. c. 8. n. 9.* Respon-
deo. Etsi allata sententia communior, & probabi-
lior sit, nihilominus probabile esse, illud votum non
esse validum. Ita Trullenchius, Ledesma, Mar-
tinus à *S. Josepho*, Leander apud Dianam p. 10. tr.
11. *resolut. 47.* Homobonus *Volumine 1. p. 2. resp.*
28. Bonacina *tom. 2. disp. 4. q. 2. puncto 1. n. 26.*
& nonnulli alii. Ratio est: quia hoc votum, o-
mnibus consideratis, non est de meliori bono; quip-
pè melius, & salubrius est voventi matrimonium,
quàm abstinencia à matrimonio. Ita *P. Burgha-
ber.* Jam audi, quid in simili doceat

*P. Antonius Quintanaduennas singularium tract.
9. singulari 12. his formalibus.*

Utrum conjugatus impeditus ad petitionem⁶⁵
debiti ob votum, aut incestum, aut cognatio-
nem spiritualem, possit petere, quoties vehementi-
bus carnis stimulis agitatur, ne periculo exponatur
in gravia luxuriæ peccata labendi? Communis satis
sen-

sen-

sententia negativam partem tuetur. Sic *Covarias*, alii cum *Sanch. l. 9. de Matr. disp. 7.* Sed affirmativam sequor, si ita vehementibus nis stimulis conjugatus agitur, ut proximo periculo se exponat incidendi in peccatum fornicationis, vel aliud turpius, nisi debitum petat. Probat in illo, qui post Matrimonium, vel ante illud vit castitatem. Quia sicut votum, ex communi DD. cum *S. Thom.* debet esse de re meliori, etiam observatio voti: sed votum, & ejus observatio in prædictis circumstantiis non sunt de re minori: ergo non obligant. Major est certa, & probatur ex iis, quæ *Thomas Sanch. lib. 4. in decal. c. 1. n. 1.* & *Azorius lib. 21. institut. moral. 14. q. 10.* docent. Minor est certa: quia cum observatio voti periculo proximo quis exponat incidendi in aliqua peccata luxuriæ intrinsecæ, & tunc non observatio voti, (scilicet peccatum debitum à propria uxore) non est intrinsecè vitiosum, manifestum est, nec votum, nec observatio voti esse de re meliori &c. Hæc, & plura in hanc rem doctissimus *P. Quintana* nas: eadem prorsus ratione sine dubio idem pronuntiaturus in nostro casu quaesito.

Judicium P. Georgii Gobat Alphabeto Quæstionum plici 1. casu 8. n. 280.

66 Perdifficile mihi nunc videtur negare omnino practicam probabilitatem sententiæ *P. Quintanae* munitæ tot rationibus non spernatis. Idcirco si offerretur tali personæ Matrimonium, quod repudiare nequiret sine prudenti timore

reperiendi brevi aliud aptum, non negarem absolutionem destinanti illud arripere absq; dispensatione, sed cum animo hanc petendi (saltem ad cautelam) proximo quoque tempore: eum etiam Goto-
nius l. I. *controversia* 12. c. I. expressè scribat, esse
intali casu ad eundem Episcopum, & *quidem solùm*
ad securitatem conscientie. Ita expertissimus Casi-
sta Gobat, cui ego meritò assentior: & tu utilissi-
mè leges *loc. cit.*

§. VI.

*In materia mixta, votum valet quoad partem
disparatam.*

Quando votum emissum est de materia mixta,
partim aptâ, partim ineptâ, hoc est, partim
impossibili, vel non bonâ, ut sciatur, quando votum
corruat, quando verò validum maneat, & obliget
quoad partem aptam. Pono breves resolutiones, &
velut regulas.

REGULA I.

Quando partes voti promissæ sunt divisim, seu
disparatim, sine dependentia ad invicem, ita ut
singulæ partes sint per se materia voti virtute quasi
multiplicis, tunc, si una pars sit, vel fiat inepta, im-
possibilis, vel minus bona, votum tamen validum
manet, & obligat ad alteram partem possibilem, &
bonam remanentem. Quia tunc locum habet re-
gula juris 37. in 6. *Utile per inutile non vitiatur,*
si utile ab inutili separari possit. Exempla sunt:
I. Qui vovit dare Ecclesiæ, vel pauperibus certam
summam, v. g. decem aureos, & factus impotens
non potest dare totum, tenetur dare partem possi-
bilem:

bilem: quia res naturâ suâ dividua censetur vovendi
 divisim; nisi alia expressa intentio constet. *Omni*
 2. Qui vovit singulis horis divisim orare unum
 ter & Ave, multis horis impossibile erit im-
 votum, ob necessarium somnum, inculpabiles
 stractiones, obliviones: nihilominus tenetur
 plere votum iis horis, quibus potest. 3. Qui vovit
 jejunare totam septimanam, vel singulis feriis
 tis, vel Sabbatis, per annum, per totam vitam, &
 certis diebus occurrat jejunandi impossibilitas, tenetur
 tamen jejunare his diebus, quibus potest; & per
 singulorum dierum jejunium sensu divisio vovendi
 Similiratione resolvit Sanch. *cit. c. 4. n. 8.* Si Al-
 lescens vovit jejunium omnibus diebus vite sue
 quod sæpissimè erit impossibile, obligatur
 ominus jejunare diebus, quibus potest sine dan-
 mento corporis, & Officii sui: quamvis talibus
 sultius esset petere dispensationem ab Episcopo,
 Regulari privilegiato, aut tempore Jubilæi. 4. Idem
 que judicandum in omnibus votis pœnalibus, vel
 flictivis jejuniorum, peregrinationum, corporis
 stigationum &c. immoderatè factis: quæ non ob-
 gant secundum excessum homini moraliter impos-
 sibile, quatenus scilicet damnum notabile corporis
 vel impedimentum officio suo afferunt; obligatur
 tamen quoad reliquum, seu partem moderatè
 possibilem, quatenus commodè præstare potest. In
 cepto casu, quo manifesta fuerit intentio vovendi
 promittere ista copulatè per modum unius, ita ut
 totum tale opus præstetur, si fieri possit, si secus
 tum omittatur. Ita ex S. Thom. Sylvest, Soto, &
 Sanch. *c. 6. n. 4.* Laym. *c. 2. n. 3.*

REGULA II.

Quando verò partes voti promissæ sunt copula-⁶⁸
 tim per modum unius totius, ita ut obligatio
 partis dependeat ab obligatione alterius, ac totius
 promissi, tunc si una pars sit, vel fiat inepta, impos-
 sibilis, minùs bona, ruit & obligatio alterius partis,
 ac totius voti. Non enim tunc fuit voventis in-
 tentio servare unam partem sine altera. Exempla
 iterum sunt. 1. Qui vovit jejunium in Vigilia festi
 B. V. MARIE, si eo die ob causam jejunare non
 possit, sed bis refici necesse sit, non tenetur absti-
 nere à carnibus. Similiter è contra: si eo die à car-
 nibus abstinere non possit, neque ab altera refectio-
 ne abstinere cogitur. 2. Quia neutrum seorsim, &
 per se vovit, sed utrumque simul collectivè per mo-
 dum unius, quatenus utrumq; in forma perfecti je-
 junii Ecclesiastici includitur: ideòque deficiente uno
 per impotentiam, deficit etiam obligatio alterius. Ita
 D'D, *citt.* nisi semper constet de alia intentione vo-
 ventis. 3. Item, qui vovit Confessionem, Com-
 munionem, Peregrinationem &c. causâ Jubilæi,
 vel indulgentiæ consequendæ, casu quo Jubilæi gra-
 tiam, vel Indulgentiam (quam principaliter vovif-
 se supponitur) consequi non possit, non tenetur
 confiteri, vel communicare. Quia *ruente principa-
 li, ruit & accessorium.* Et *cessante fine, cessat &
 obligatio mediorum*: talis autem vovit Confessio-
 nem, & Communionem solum, ut quid accesso-
 rium, vel medium ad consequendas Indulgentias.
 4. Item, qui vovit certo die jejunare, Sacrum lege-
 re, vel audire: si intentio fuit in sensu composito
 cum

cum dependentia à tali die ob specialem rationem
 v. g. in die, vel Vigilia S. Sebastiani pro pelle
 Apolloniæ ob dolorem dentium: in die Animarum
 pro defunctis &c. si eo die legitimè impeditus
 possit, non tenetur facere aliâ die. Aliud esset, si
 vovisset in sensu diviso, & per modum duorum
 ut si votò emissò simpliciter jejunandi, totum
 audiendi, vel legendi, deinde quasi novâ voluntate
 ad certum diem, vel dies determinaret: tunc enim
 tali die impeditus tenetur aliâ die exequi. 5. Item
 qui vovit ædificare Ecclesiam, vel Altare, &c.
 postea superveniente paupertate non possit præstare
 totum promissum, liberatur toto voto, nec aliquam
 partem præstare possibilem tenetur. Est communis
 opinio Suar. c. 2. n. 7. Sanch. cit. l. 4. c. 10. n. 7. Laym.
 cit. n. 3. §. *Exempla posterioris.* Secus esset de
 qui vovit mille aureos daturum Ecclesiæ, vel
 pias causas, tunc enim (nisi manifestè constet im-
 peditorem voventis fuisse non aliter dare, nisi totam
 summam) si postea totum dare nequeat, tenetur
 dare aliquam partem possibilem, notabilem
 v. g. centum aureos. Ratio disparitatis est; quia
 ædificatio Ecclesiæ, vel Altaris est materia indivisibilis
 quæ proinde per modum unius copulativè promissa
 præsumitur; at verò mille aurei sunt materia
 naturâ dividua, quæ proinde divisim, & per
 modum plurium promissa præsumitur: nisi semper
 contraria voventis intentione constet.

REGULA III.

69 **M**aximè huc facit, & observanda est regula
 juris: *Accessorium sequitur suum principale.*

non è contra. Et, *Ruente principali, ruit & accessorium*, non è contra. Quare si pars principalis voti sit, & maneat apta materia, licet pars accessoria sit, vel fiat inepta, impossibilis, inhonesta, obligatio principalis manebit. Contrà, si pars principalis voti sit, vel fiat inepta, licet accessorium aptum sit, & maneat, obligatio tota corrui. E. g. Qui vovit peregrinationem nudis pedibus, in cilicio, in pane, & aqua &c. si iusta de causa peregrinari nequeat, non tenetur eo tempore nudis pedibus incedere, cilicium gestare, in pane, & aqua jejunare &c. hæc enim promissa sunt solum, ut accessoria ad peregrinationem tanquam principale: ruente autem principali, ruit & accessorium. Contrà. 2. Qui vovit peregrinationem obeundam nudo corpore, solutis crinibus, superstitioso numero candelarum &c. tenetur solum ad peregrinationem, omissis illis vanis, & vitiosis circumstantiis; quippe, quæ accessorie tantum promissæ sunt, & principale utile vitiari non debet. Nisi tamen constaret expressam intentionem voventis fuisse, non aliter vovere peregrinationem, nisi cum tali aliqua circumstantia; adeoque copulativè, & per modum unius: tunc enim totum votum corruiet, & nullum erit. 3. Similiter, qui ut supra, vovit se peregrinaturum nudis pedibus, cilicio indutum, toto itinere nihil comesturum, vel aquâ, & pane contentum fore: & tali modo vorum exequi non potest, vel quia indecens, vel quia nimis difficile; tenetur tamen perficere peregrinationem secundum substantiam modò sibi commodò: quia præsumitur eam vovisse principaliter

liter & independenter à tali modo velut accessorium quare impedimentum accessorii non debet reddere in principale; *ne minus dignum, majus, accessorium principale ad se trahere videatur*: habetur *c. un. de consecrat. Ecclesie in 6.* & de communis cum Navar. *cit. c. 13. n. 43. §. ex infertur.* Excipe rursus 1. Nisi expressa voluntas intentio fuerit non aliter se obligare ad peregrinationem, nisi tali modo. 2. Nisi modus adjectus fuerit ad minuendam difficultatem rei promittenda ut deficiente modo accessorio, res principalis datur notabiliter difficilior; tunc enim cadit obligatio ejus implendi: ut si vovisti peregrinationem Romam, vel Lauretum equo, vel curru vehendus, & postea quacunque de causa equo, vel curru vehi nequeas, non teneris ire pedibus. Ex communi Suar. *l. 2. de voto c. 2. n. 11.* Sanchez *l. 4. c. n. 11.* Laym. *cit. c. 2. n. 3.*

REGULA IV.

7° Denique in his, & similibus omnibus principaliter attendenda est intentio voventis, quæ causa voti, sicut intentio legislatoris est anima legis. Quod si de intentione voventis non satis constat, attendenda est ipsa materia, utrum non ex natura sua vel ex communi æstimatione hominum apta promitti, & impleri copulatim, vel divisim. Ex natura sua copulatim promittitur ædificatio ecclesiæ; ex æstimatione hominum, abstinentia a carnibus, & secunda refectio in jejuniis. Ex natura sua divisim promittitur summa pecuniæ; ex æstimatione hominum Psalterium B. M. Virginis. Sic proportionaliter vovens judicari debet obligatus.

vel non obligari ad implendam partem possibilem, si totum implere nequeat. At, quid si de hoc ipso dubium sit, ut neque ex intentione voventis, neque ex natura materiae, neque ex aestimatione hominum colligi possit, sitne tota materia voti copulativa, vel divisim promissa? *Azorius*, aliique cum *Sanch. cit. l. 4. c. 14. n. 38.* censent judicandum esse in favorem voti: cum enim certum sit votum emissum esse, possessio videtur stare pro voto. Sed magis placet sententia *Cajetani*, eumque secuti *Laymanni cit. n. 3. in fine* judicandum esse in favorem voventis, nimirum votum non obligare ad alteram partem, sed cessare totum. Etsi enim certum sit, votum esse emissum de utraque parte, & omnino votum sit in possessione, si utraque pars sit possibilis; attamen dubium est, an sit emissum pro utraque parte copulativa, vel divisim; adeoque si una pars fiat impossibilis, nulla erit possessio voti pro altera parte, sed melior conditio voventis possidentis suam libertatem. Ut si vovisti Monasterio, vel Hospitali dare unum bovem, si non possis dare totum bovem aliquem, stante illo dubio, non teneris aliquam partem carnis dare, sed voto te liberum reputa. Accipe rursus aliquot casus. 1. Si rusticus vovit se ad *Aedem B. Mariae Virginis peregrinaturum*, & vaccam daturum, si vacca postea pereat, & ea pars voti impossibilis fiat; tenetur tamen obire peregrinationem, utpote principaliter promissam: nisi constaret eam solum per accidens, & accessorie promissam, utpote vaccae offerendae causae: qua causa cessante, cessat obligatio peregrinationis. 2. Qui vovit jejunare in pa-

ne, & aqua ; & bibendo vinum prævaricatus
 partem impossibilem reddit, tenetur adhuc ser-
 vejuniū Ecclesiasticum, quod communi asser-
 tione hominum censetur vovisse principaliter,
 dum autem illum *in pane & aqua* accessorie tantum
 nisi constet alia intentio voventis. 3. Si puella
 perpetuam virginitatem cum intentione pro-
 tendi omnia, quæ Virginitas in se complectitur
 scilicet ipsam perfectam castitatem & continentiam
 ab omni actu venereo: si postea fornicata fuerit
 pars voti de servando integro claustrum virginum
 impossibilis facta, tenetur tamen de cætero
 castitatem, nisi expressa intentio voventis fuerit
 vovisse solum ipsam Virginitatem, seu integrum
 claustrum virginale. Nam hoc semel violato, votum
 plius servari nequit, ideoque corrumpitur. Ex com-
 muni *Navar. Laym. Sanch.* cit. 4. Si conjux igno-
 rante invito altero conjuge Religionem ingressus, & con-
 fessus est, professio quidem invalida est, & con-
 jugi petenti restitui debet, eamque mortuam ad Monasterium
 redire compelli non debet; nihilominus & vovens
 conjugem à debito petendo, & eo mortuo, à se-
 cundo nuptiis abstinere debet. Id tamen certè non est
 ratio rei, ut ex dictis satis liquet, sed ex speciali con-
 sideratione juris. *cap. quidam. Et c. placet. de con-*
jugat. Ubi ratio additur. *Licet votum nuptiarum*
que non tenuerit, eatenus tamen fuit obligatus
quatenus se poterat obligare: eo autem voto
 se obligare saltem ad non petendum debitum
 mortuam conjugem, alteri non nubendum. Vide
 l. cit.

Dubia quaedam specialia circa vota incompossibilia.

Primum dubium. Si quis emisit duo vota in-71
compossibilia concurrentia eo tempore, quæ
utraque pro tali tempore servari non possunt, quod-
nam erit servandum? Resp. omninò universaliter
validum manebit, & observandum erit, quod prius
tempore emissum est: alterum subsequens, tanquã
de re impossibili factum, invalidum censendum. Et
hoc certissimum apud omnes, quando ambo vota
manifeste sunt æquè digna, ac grata Deo. Imò
etiam quando dubium est, utrùm prius, vel poste-
rius votum sit dignius, Deoque gratius, adhuc prius
observandum esse consentiunt DD. Quando enim
constat votum validè emissum esse, dubitatur autè,
utrùm extinctum sit, standum est pro voto: atqui
in proposito constat votum prius validè esse emissũ,
idque non potest extingui per votum posterius, nisi
ad summum, quando hoc manifestè est melius, &
gratius Deo: ergo si dubitatur, an sit melius, ser-
vandum erit votum prius. Difficultas ergo solum
est, quando unum votum manifestè est melius, &
Deo gratius altero. Et quidem servandum semper
dignius, etiamsi posterius emissum, neglectò minùs
dignò prius emissò, docent communius DD. cum
S. Thoma, aliisque citt. *Sanch. l. 4. c. 5. n. 24.* *Laym.*
c. 2. n. 4. V. g. Vovisti peregrinari, vel jejunare
triduo Hebdomadæ sanctæ, sed postea voves eodem
triduo vacare Concionibus, aut Confessionibus
excipiendis, quæ peregrinationem, vel jejunium nõ
compatiuntur: hoc posterius votum servandũ erit.

Ratio est; quia tunc prius votum non valet, cum impeditivum majoris boni. *Deinde*, quando concurrunt duo præcepta, quorum utrumque servari non potest, dignius servandum est, neglecto minus digno: ergò idem dicendum in proposito. *Deinde* que, universaliter potest quis suum votum, vel promissionem factam Deo in aliud manifestè melius Deoque gratius commutare: ergò si postea deus tibi vovisti quid melius & Deo gratius, quàm antea voveras, ad illud teneberis, si utrumque servare possis. *Nihilominus* maneat nostra resolutio generalis: adhuc prius votum valere, & servari debere. *Ratio* in oppositum est: quia votum semel factum, semper valet, nisi destruat: at hic prius non destruitur per posterius quantumvis melius ipso factum: votum enim non debet esse de minori bono, sed tantum de meliori bono, quàm sit ejus per se oppositum, vel quod deus non habet vovens: votum autem prius tale est: melius est enim peregrinari, jejunare, quàm non peregrinari, sed otiosi; non jejunare, sed comedere: &c. Et sic ruit prima ratio opposita. *Secunda ratio* valet. *Falsum* enim est hic concurrere duo vota, si unum negatur enim valere secundum votum, ut potest esse falsum, de re impossibili facta per prius votum. *Tertia ratio* vera est, sed nihil ad rem. Nos enim non loquimur de commutatione voti, sed de valore voti, qui omnino stat pro priori voto. Quia tunc vovens posterius majus bonum, si recorderetur prius voti minus digni, censetur sic commutare votum, ideo in praxi sæpè vera est prior sententia.

Secundum dubium : At quid si quis eodem tem-
 pore simul & semel vovisset duo vota impossi-
 bilia pro eodem tempore : v. g. proximo die Domi-
 nico peregrinari, & assistere amico infirmo ? R.
 Siquidem vovit copulatim utrumque implendum,
 patenter (ne dicam stultè) impossibilia vovit : sic-
 que totum votum corrit, ut neutrum implere te-
 neatur. Sin verò vovit divisim per modum duorum
 disjunctim implendorum, scilicet hoc, aut aliud,
 tenebitur voto quoad unum, quod & possibile, &
 de meliori bono est, ut in exemplo dato assistere
 infirmo tali ope indigenti. Semper enim majus
 bonum à Deo acceptari præsumitur. Quòd si verò
 utrumque votum æqualem, vel quasi æqualem bo-
 nitatem continere videatur, alterutrū præ altero eli-
 gere licebit. Quia tunc nulla est urgens ratio, pro
 uno potius, quàm pro altero, neque ratione dignita-
 tis, neque ratione temporis, ut in priori casu. Ita
 cum pluribus *Sanch.* modò citatus n. 28. Cape
 hunc casum : Titius vovit jejunare singulis feriis
 sextis in solo pane. Item vovit jejunare in Vigilia
 alicujus S. Patroni solis fructibus, sine pane. Jam
 Vigilia ista incidit in feriam sextam, quid faciet bo-
 nus Titius ? Resolvit pluribus Tamburinus *in De-*
calog. l. 3. c. 15. à num. 18. Siquidem Titius il-
 lam coincidentiam prævidit, quando vovit, nisi
 stultè vovisse censerit velit, servet utrumque, & illo
 die nihil comedat, si tamen possit : nam semper im-
 potentia excusat. Si verò non prævidit, vel cogita-
 vit illam coincidentiam aliquando futuram, eligat
 quod sibi melius, Deoque gratius videbitur, aut u-

trumlibet, Sic ille. Sed pace tanti Viri, ego cum
 hat hîc *Alph. cit. cas. 2. n. 99.* maneo in re-
 tionibus datis. Si enim vota diverso tempore
 fa sunt, prius servandum erit: si eodem tem-
 sunt emissa, eligatur, quod magis placet.

73 *Tertium dubium.* Quid si quis vovit disjunctivè
 duas materias partim aptas, seu bonas, partim
 eptas, seu malas: v. g. Vovet aut furari, ut dives
 aut Religionem ingredi, aut hujus amplexu
 aut jejunare toto die. Distinguendum est. Si
 disjunctio cadat æquè in utramque partem, ut
 æquè promittat aut furari, aut Religionem in-
 di; totum votum irritum erit; quia *malum*
quolibet defectu. Sin verò disjunctio non cadit
 que in utramque partem, sed solùm sub condi-
 ne unius partis determinatè intendatur, altera
 bona per modum voti conditionati, ut sensus
 delectat me furari, vel fornicari, quòd si tamen
 cere non potero, promitto Religionem ingredi
 jejunare, hoc votum omninò validum erit;
 autem malum propositum manebit peccatum
 orsim.

74 *Quartum dubium.* Quid si quis voveat rem
 nam, seu disjunctivè bonam vel malum, vel bonam
 v. g. fœmina ferri rubiginosi vovet elemosinam
 vel jejunium Deo, si aut maritò potiatur à Deo
 saltem amasiò? r. Liquidò votum invalidum erit
 nisi ex ignorantia ita vovisset, & deinde à Con-
 sario instructa determinaret se ad solam partem
 tam, scilicet maritum tantùm obtinendum;
 utique votum evadet validum, vi novæ voluntatis.

Monita generalia circa hactenus dicta.

I. **A**N materia voti in toto, aut in parte sit apta, nec ne, non est dijudicandum ex tempore, quò votum emittitur, sed ex tempore, pro quo votum emittitur, seu quo implendum est. Ut si hodie voveas, cras audire Missam: videndum, an cras audire possis, quando est tempus audiendi Sacrum, non verò hodie. Si juvenis voveat, absolutis studiis, ingredi Religionem, supposito omni jure, si parentes ope ejus non egeant: videndum erit; an post absoluta studia parentes egeant, non verò antea, quando votum est factum. Qui vovit sequenti anno, aut solutò matrimoniò, dare certam eleemosynam, obligabitur ad totum, vel ad partem quam sequenti anno, vel solutus matrimonio, possibilem inveni-
nerit, non, quam hoc anno.

II. Quando materia voti à principio fuit inepta in toto, vel in parte, utpote impossibilis, illicita, minus bona vel vana, etiamsi postea mutata circumstantià, apta possibilis, bona, & utilis fiat; votum tamen, sicut fuit, ita manet irritum, & non convalescit, juxta receptam regulam juris in 6. 18. *Non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non subsistit*, prout in simili etiam de juramentis dictum, & eodem exemplo videre potes. Vovisti non ingredi certam domum, nullo bono fine motus, ideòque voto irritò, etiamsi postea adveniat bonus finis vitandi illam domum, ut si intret persona periculum adferens, votum tamen manebit irritum, nec obligationem adferet: etsi aliàs jure divino naturali tenearis fugere illud periculum. Secùs dicendum

dum esset, si votum à principio validum sit quoad materiam, & solum quoad executionem circumstantiâ aliquâ extrinsecâ aliquandiu impediatur: in morbo, in mari, in excommunicatione non audire Sacrum quotidie per annum: certum est te cessante morbo, navigatione, excommunicatione, obligari voto: ea enim præsumitur, & esse intentio votantis: alioquin votum à principio fuisset nullum, & stultum.

77 III. Quando materia voti à principio fuit apta, & postea inepta, impossibilis, illicita, inutilis, siquidem fiat inepta in perpetuum, votum omnino extinctum manebit, ut *cap. seq.* patebit. Quod si vero solum fit inepta ad tempus, votum solum eo tempore suspenditur: unde redeunte aptitudine seu circumstantiâ illâ, ob quam votum validum fuerat; votum reviviscit, & obligat. *Commutatio Ratio:* quia pari passu ambulant obligatio voti & aptitudo materiæ. Exempla sunt obvia: sed manent in eodem. Vovisti justam ob causam, & ob necessarium finem, non ingredi amplius certam domum ob commorantem ibi infamem puellam: hac causa remota, tuâ, extinguitur tuum votum. Si autem solummodo domo discedat per annum, & redeat; interim votum solum suspenditur, & postea reviviscit, & rursus obligat. At, quid si non eadem, sed similis Domicella redeat, idem vel majus periculum adferens? *R.* Votum manebit extinctum. Quia enim extendebat se ad omne periculum, sed ad tantum ex illa individua persona promanans.

78 IV. In dubio denique de materia voti, hæc sunt

gula generalis : *Quandocunque constat votum ex parte voventis deliberatè, & voluntariè emissum esse, dubitatur autem tantum de legitima materia voti, post diligens examen, remanente dubio, semper judicandum est in favorem voti.* Ratio est: quia eo ipso, quo quis scit se ex parte sua adhibuisse necessaria ad validum votum requisita, jam suâ libertate spoliatus est, & possidet jus ad obligationem voti, etiam si dubitetur de materia, an utilis, vel etiam licita, aut peccaminosa sit, v. g. vovisti certa bona dare pauperibus, dubitas autem, an sint tua, vel aliena, obligaris voto, habitualiter, non tamen actualiter per executionem obligaris, donec tibi constet, an revera bona sint tua. Si dubium invincibile perseveret, agendum erit juxta opiniones DD. in materia de restitutione.

RESOLUTIO COROLLARIA.

Executio voti rite facta semper duplci bonitate ⁷⁹ prædita est: nimirum aliquâ bonitate requisitâ ad ipsam materiam validi voti; & novâ bonitate superveniente ab ipso voto ex virtute Religionis, adeo ut, cæteris paribus, melius magisque meritorium sit opus factum ex voto, quam si sine voto sponte fiat. Communissima cum S. Thoma 2. 2. q. 88. art. 6. Ratio: quia in primis nobilioris virtutis nobilior est opus: Religio autem est nobilissima virtutum moralium; ergo opus v. g. temperantiæ, jejunii, continentiae, &c. ex voto factum in Dei honorem concepto, nobilior est, & melius, quam si sine voto fieret, vel servaretur. Unde eleganter D. Augustinus lib. de sancta Virginitate ait: *Virginitatem*

tem

tem non tam honorari, quia *Virginitas est, quæ
quia DEO dicata est.* Quemadmodum econtra
pus bonum voto promissum omittens gravius pe-
cat, ita tale opus observans majorem virtutem
præmium obtinet. Deinde qui ex voto bonum
operatur, magis se Deo subiicit, & impendit
non opus tantum, sed etiam operandi voluntatem
& facultatem Deo obligat, consecrat: sicut
dat, qui non tantum fructum, sed etiam arborem
donat; ut notavit D. Anselm. *lib. de similitudinibus*
e. 48. Quemadmodum etiam econtra gravius pe-
cat, & majorem pœnam meretur, qui mente ob-
natâ, & omnino ad malum determinatâ malum
agit, & juxta Scripturam: *venundatus est, ut ad*
malum: ita melius agit, majusque à Deo præmi-
meretur, qui voluntate per votum ad bonum ter-
natâ, & obfirmatâ bonum agit. Sed contrâ

Dices: Qui ex voti obligatione operatur,
magis ex necessitate, quàm libera voluntate ope-
tur. 2. Sæpè indè accidit, ut eum voti emissio pe-
niteat. 3. Et idè cum tædio, & tristitia operatur
bonum, contra consilium Apostoli 2. Corinth.
Non ex tristitia, aut ex necessitate: hilarem
datorem diligit Deus. 4. Negando omnia afflic-
pta. Nam 1. Necessitas legis, & obligationis
voto minimè tollit libertatem voluntatis, nec
nuit: quia homo justus spontè ac liberè operatur
quod lex jubet, etsi fortè non operaturus, nisi
juberet. 2. Votum Deo prudenter factum
præbet homini causam pœnitendi, vel dolendi
gaudendi potius, ut significatur 1. Paralipom.

6. 29. *Latatus est populus, cum vota sponte promitterent, qui corde toto offerebant ea Domino.* 3. Tametsi, aliquem poeniteat voti sui, velit, vel optet se non vovisse, nihilominus, quia vovit, potest alacri, & prompto animo votum suum exequi, superando difficultatem, non sine meriti augmento. Lege Augustinum *Epist. 45. ad Riparium.* Ubi post multa egregie dicta in hanc rem, ita concludit. *Nec ideo te vovisse poeniteat; imò gaude jam tibi sic non licere, quod cum tuo detrimento licuisset. Aggredere itaque intrepidus, & dicta imple factis, ipse adjuvabit, qui vota tua expetit. Felix est necessitas, quae in meliora compellit.*

SECTIO III.

Voti obligatio, & interpretatio.

SUMMARIUM.

- 82. *Votum obligat sub mortali ex genere suo;*
- 83. *Ratione tamen materiae saepius solum sub veniali. In quo*
- 85. *Semper principaliter attendenda est intentio votentis; & deinde materia. Unde*
- 86. *Usque ad n. 90. resolvuntur varii casus.*
- 90. *Usque ad n. 95. in dubio, an obligatio voti sit gravis, vel levis, interpretatio semper strictè faciendae est habitae ratione materiae, & verborum.*
- 95. *Omnibus verò consideratis, & nullo obstante, sciendum est votenti. Unde*
- 96. *Usque ad n. 99. resolvuntur varii casus.*
- 99. *Qui ex voto tenetur peregrinari ad certum locum, satisfacit, si illuc proficiscatur simul ex alia causa.*
- 101. *Quando tempus voto praefixum, ita determinatum est ratione ipsiusmet temporis, ob ejus scilicet specialem devotionem, censetur praefixum ad finiendam obligationem.*
- 102. *Usque ad n. 106. Exempla varia in peregrinatione, & jejunijs.*

106. *Quando verò, non ratione temporis, sed ipsius voti implendi, præfixum est, censetur præfixum solum ad differendam obligationem.*
107. *Vique ad n. 111. Resolvuntur quedam dubia.*
111. *Vota emissa absque omni certo tempore præfixo obligant ad impletionem tempore proximo commodo & opportuno.*
112. *Vique ad n. 116. Referuntur varii casus; quando liceat, vel non liceat differre impletionem voti.*
116. *In votis obsequium temporale solum continentibus obligatio quacunque sine alio incommodo, probabiliter venialis est;*
117. *Secus est in votis perpetuum Dei obsequium continentibus.*
118. *Obligatio voti est simpliciter personalis. Unde*
121. *Voluntariè in se suscipiens obligationem exequentem alterius, non obligatur ex vi voti, sed committitur*
122. *Ex virtute fidelitatis.*
123. *Sub mortali, vel veniali, prout intendit eam suscipere.*
124. *Nullus per se directè votare potest factum alterius.*
125. *Obligatio voti personalis ita personalis est, ut ipsi votantis, ut ei nullatenus satisfacere possit per alium.*
126. *Qui illud per se ipsum, sive culpabiliter, sive inculpabiliter implere nequit, non tenetur substituere alium.*
127. *Nec ejus obligatio transit ad hæredes;*
128. *Nisi votans expresserit per alium satisfacere, et committitur*
129. *Vique ad n. 133. Obligatio voti realis, quoad substantiam saltem (et si non quoad substantiam rei præfixam) etiam per alium impleri petit: & ad hæredes transit: circa quos*
133. *Quedam notantur.*
134. *Vique ad n. 138. Quæ, quando, & qualis sit obligatio veterum mixtorum.*

ASSERTIO III.

SI *Votum ritè factum obligat ad sui impletionem sub mortali ex genere suo. Principaliter*

per attendenda est intentio voventis, deinde materia. In dubio, habita ratione materiae, & verborum, interpretatio semper strictè fieri debet, & in favorem voventis; servato tamen tempore praefinito, vel proximo commodo. Est tota communis, & secunda doctrina, ut patebit. Quatuor autem hic non levis momenti explicanda sunt.

§. I.

Obligat sub mortali ex genere suo.

OMnes. Et certum de Fide. Deut. 23. Si nolueris polliceri, absque peccato eris: quod autem semel egressum est de labiis tuis, observabis. Rursum ibidem. Cum votum voveris Domino Deo tuo, non tardabis redere: quia requiret illud Dominus Deus tuus: Et si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum. Eccles. 5. Si quid vovisti Deo, ne moreris reddere; displicet enim Deo infidelis, & stulta promissio. Et severius in nova Lege I. Timoth. 5. Dicitur de viduis contra votum continentiae nupturientibus: habentes damnationem, quia primam fidem irritam fecerunt. Et Actorum 5. Ananias & Saphira conjuges ob violationem voti conferendi omnia in communi subitanè morte puniti sunt. dicente Petro: Non es mentitus hominibus, sed Deo. Tandem definitur ab Innocentio III. c. licet, de voto. Et approbat totius Ecclesiae consensus detestantis, ut gravissimum peccatum, matrimonium aliàs licitum, iniri contra votum castitatis. Ratio est; quia obligatio voti oritur ex virtute Religionis, & fidelitatis DEO praestandae, adeoque de se gravis est, ejusque transgressio ex genere suo mortalis, & quasi

quasi sacrilegium contra secundum præceptum Decalogi : *Non assumes*, &c. verè enim in votum assumit Nomen Domini, qui promissionem ipsius factam violat.

- 83 Dixi autem *ex genere suo*: nam ut votum in specie, ac in individuo sub mortali obliget, omnino requiritur materia gravis, & tantæ obligationis secundum rectam rationem capax: adeò, ut materia simpliciter tam ex natura sua, quam ex circumstantiis levis sit, & exigua: v.g. vovisti recitare quotidie aliquod Pater, & Ave, Litanias B. Virginis, flectere coram imagine sacra, cum traiecit quotidie semel visitare Venerabile multum stans, &c. voti quòque obligatio exigua, & venialis erit, ejusque transgressio venialis tantum: id est, solum quando materia parva est solum partialis materia voti: ut si vovisti dicere Rosarium, & omittas unam decadem, vel aliquot Ave Maria; tunc transgressio venialis non excedere, omnes agnoscunt, sed etiam, quando materia parva est tota materia voti, ut in exemplis allatis. Uti (contra *Armitium Toletum*, & nonnullos alios) docet communis DD. & ipse Navarus *c. 12. n. 40. Sotus lib. 7. n. 1. §. conclusio ergo.* plurimisque congestis *Sacramentalium lib. 4. c. 12. n. 5. & Laym. cit. c. 3. n. 2.* Ratio est: quia votum, cum sit lex quædam privata, obligat per modum aliarum legum latarum à Deo in Ecclesia: aliæ autem leges non obligant sub mortali in materia simpliciter levi, & exigua, ut patet per facili inductione, etiam septimo, & octavo præcepto Decalogi, sed requiritur materia ex natura

vel circumstantia gravis, ideóque secundum rectam rationem capax obligationis mortalis: ergo idem dicendum de obligatione voti, & quidem à fortiori; non enim recta ratione præsumi potest de bonitate divina, Deum acceptare promissionem liberam hominis sub mortali obligatione, & æternæ damnationis reatu, de re simpliciter levi, & exigua.

Dixi rursus: *quando materia voti est levis simpliciter tam ex natura sua, quam ex circumstantiis.* 84

Quòd si enim materia voti, etsi ex se levis, tamen ratione circumstantiæ, vel finis gravis censeatur, votum totum obligat sub mortali v.g. non intrare certam domum, non ludere, Religiosum non bibere in domibus sæcularium, etiam unicum vitrum, &c. etsi ex natura sua sint materia levissima, tamen ratione circumstantiarum, periculorum, vel damnorum inde emergentium, censeantur materia gravis & per hoc, sicut possunt esse materia præcepti obligantis sub mortali, ita & erunt sufficiens materia voti obligantis sub mortali, Ex communi doctrina in materia de legibus.

§. II.

Principaliter semper attendenda est intentio voventis; deinde materia, &c.

VOti obligatio quoad qualitatem, & quantitatem principaliter mensuranda, & interpretanda est ex intentione voventis; & postea primò ex materia. *Ratio*: quia votum est lex quaedam privata, à vovente sibi ipsi voluntariè imposita per modum Legislatoris: atqui intentio Legislatoris est anima legis: neque obligatio legis unquam excedit mentem, & intentionem Legislatoris: ergo obligatio

THEOL. MORAL. PARS III.

Q

gatio

gatio voti semper principaliter mensuranda est intentione voventis; neque ea obligatio eam intentionem unquam poterit excedere, quantum scilicet ad quid, & qualiter se obligare voluerit. Ultra sicut aliarum legum, ita etiam voti obligatio mensurari debet, non præcisè ab intentione legislatorum sed habitâ etiam ratione materiæ capacis, talis obligationis. Et hinc resolves

86 I. Quando vovens absolutè intendit se obligare ad aliquid faciendum, vel omittendum, nec determinat, an sub mortali, vel veniali; aut post factum ignorat, vel dubitat, an sub mortali, vel veniali obligari intenderit; recurrendum est ad materiam quam vovit: quæ si ex natura sua, vel circumstantia gravis sit, censebitur obligari sub mortali; si levis, sub veniali tantum. Nam ut late probat Innocentius *de presumptionibus l. 6. presumptionibus* per totam. *Alius presumitur in dubio factum secundum ejus naturam.* Censetur autem communiter res gravis, quæ spectatis omnibus circumstantiis, censetur gravis, si de ea lex aliqua præceptiva à Pontifice, vel Ecclesia ferretur. Quare vota de annua confessione, annua Communione, auditendo Sacrum, jejuniis unius diei, &c. censentur esse gravi, & obligare sub mortali: quia leges Canonice de Confessione & annua Communione, Sacramentum audiendo die festo, de jejuniis, &c. obligant sub mortali. Contra verò vota orandi quotidie quinque *Patres* & Ave, vel Litanias B.M. Virginis, dandi duos cruciferos egentibus, &c. censentur esse de levi, & sub veniali tantum obligare; quia etiam

spectu legum publicarum censeretur esse de mate-
 ria levi, & eorum executio non multum confert,
 nec eorum omissio multum derogat honori divino.
 Sed accipe casum, & applica ad similia. Titius in
 ebrietate patravit turpe crimen, a quo prius multum
 abhorrebat: redditus sibi vovet per integrum men-
 sum abstinere ab omni potu vini, voto ut. que de re
 gravi & obligante sub mortalibus, sed postea in gratiam
 hospitis bibit subinde unicum vitrum: an & quan-
 tum peccavit? R. cum Gobat. *cu. casu* 3. 91. Si vi-
 trum parvum fuit, unum ex illis, quale etiam sobrius
 uno haustu exhaurire solet, non peccasse mortali-
 ter: id enim communi estimatione, maxime apud
 Germanos, censetur esse res levis. At quanta vini
 quantitas eo casu requiretur ad inducendam noxam
 lethalem; Certè nimis laxè, etiam Germanorum
 sensu, *Castro-Palaus* requirit eam quantitatem, quæ
 alicui viro temperate utenti sufficeret pro uno pran-
 dio, nimirum dimidium, vel tres partes nostratis
 mensuræ. Placet ergo comparatio cum collatione
 vespertina communiter admissa; nimirum quartâ
 parte justæ refectiois: ita ut eo voto astrictus si bi-
 bendo vinum quartam partem vini soliti adhiberi
 pro justâ refectioe non excedens, solum venialiter;
 at verò notabiliter excedens, lethaliter delinquat.
 Applicatio est facilis etiam in praxi. Vide circa hanc
 materiam mirè pulchra, & curiosa apud Gobat in
Theologia Juridica cap. 4. tit. 5. sect. 2. n. 19.

II. In quacunque materia quantumvis gravi po-
 test vovens, intentione restrictâ, se solum obligare,
 & restringere suam obligationem ad veniale tantum.

Ra-

Ratio dicta est: quia votum est lex privata ex intentione, & arbitrio voventis sibi imposita: ideo nunquam potest excedere intentionem voventis nam sicut *Nemo se obligat, qui non habet intentionem se obligandi.* c. literaturam, de voto, & voti redemptione; ita meno se obligat graviter, sed ex parte leviter tantum, & sub veniali se obligandi v.g. p. vovere jejunium quatuor dierum, eâ tantum expressa intentione, ut velis te solum obligare ad peccatum veniale, si fueris transgressus in toto, vel in parte. Quin imò eâdem ratione potest vovens in quacunque materia intentione restrictâ se obligare ad poenam, vel poenitentiam aliquam, si prævertatur, & ad nullam culpam: uti defacto sunt rotæ regulæ Tertiariorum. Et tali etiam modo conduntur Leges, & Statuta Religiosorum. Sed adhibere rationem mox *numero seq.* apponendam.

88 III. Insuper eâdem ratione potest quis vovendo aliquid facere, vel omittere aliâs de præcepto naturali, vel positivo sub peccato mortali facere, vel omittendum: v. g. diebus Dominicis ad Divinum Sacrum, non fornicari, non amplius adulterium committere; eâdem tamen intentione, ut vitium tantum obligetur, vel ad venialem culpam, vel ad solam poenam aliquam, si transgressus fuerit. In casu transgressus tale votum, peccabit quidem mortaliter contra illud præceptum; at vi voti virtutem Religionis solum venialiter delinquet, & solius poenæ impositæ reus erit. Verùm, hæc intelligenda sunt de votis simplicibus tantum, non de votum solemne, cum ex institutione Ecclesiæ

absolutum, & statum mutans, sub obligatione mortali institutum est; & ideo non pendet ex sola intentione voventis, sed voventis intentionem suam institutioni Ecclesiæ, votum per Prælatum solemniter acceptantis, conformare tenetur, seclusâ omni conditione contrariâ. Alioquin si non intenderet votere juxta institutionem, & acceptionem, Ecclesiæ, votum esset irritum, & nullum.

IV. Verum tamen votum manens in re levi & exi-8, qua tam ex natura, quam ex circumstantiis (v. g. orare tria Pater & Ave ex gratuita devotione) non potest, etiam de expressa intentione voventis volentis se obligare sub mortali, ad peccatum mortale obligare. *Communis apud civit.* Ratio patet ex dictis; Quia quantitas obligationis non præcisè ex intentione Legislatoris mensuranda est, sed etiam ex materiæ capacitate ad talem obligationem: adeoque licet obligatio nunquam possit excedere Legislatoris intentionem, potest tamen materia esse incapax tantæ obligationis; quantam intendit legislator, vel voventis: atqui certum est materiam omninò, & simpliciter levem non esse capacem obligationis sub peccato mortali, & æternæ damnationis reatu, id enim omninò repugnat infinitæ bonitati, & benignitati divinæ; ergò, &c. *Deinde specialiter:* Obligatio voti essentialiter non tantum pendet ex intentione voventis, sed etiam ex acceptione ejus, cui fit votum, scilicet DEI: atqui votum vel promissio rei omninò levis sub peccato mortali, utpote imprudenter, & stultè facta in materia incapaci tantæ obligationis, non acceptatur à

DEO tanquam obligans sub mortali, displicet
 stulta ista promissio: ergò, &c. Vide *San-*
Laym. Sanch. ll. cc. Adverte tamen hic eum
 vovit rem levem sub mortali, utique etiam for-
 sibi conscientiam erroneam, se ad id obligari
 mortali: quare si cum hac conscientia erronea
 istea transgrediatur votum, utique peccabit mor-
 tet. At non vi voti; quod fuit incapax tanta
 gationis; sed vi conscientie erronee dictantis
 id obligari sub mortali, quâ ratione quælibet ma-
 ria venialis, imò omninò non peccaminosa po-
 fieri mortal. s. Res nota in materia de conscientia

S. III.

*In dubio, habita ratione materia, & verborum
 interpretatio semper strictè fieri debet.*

Quando ex intentione voventis non constat
 dubium manet, qualiter, vel quantum
 tenderit se obligare, tunc

90 I. Obligatio interpretanda est secundum ver-
 rum, quibus usus est, proprietatem, seu com-
 nem, & usitatam acceptionem, dummodo vo-
 talem sensum verborum perceperit: non enim
 verba significat, nisi quod iis significari intelli-
 v. g. Qui vovit Ecclesie calicem, in dubio
 pretatur obligari dare calicem argenteum, ut
 qui ad cultum divinum, & reverentiam Sacramen-
 ti magis idoneus sit, & vulgari usu significatur
 mine calicis: non ergò aureum, sed nec cupreum
 vel stanneum: *argum. c. calix d. 1. de consecra-*
Comunis DD. Sanch. c. 13. n. 13. Laym. cit. d. 3.

91 II. Quando neque ex intentione voventis,

que ex forma verborum voti constat, sed dubium manet, ad quid, vel qualiter intenderit se obligare vovens, tunc materia voti inspicienda est, & voti obligatio interpretanda juxta materiae promissae naturam, & conditiones, vel circumstantias necessario requisitas. Omnis enim promittens aliquid, praesumitur tali modo se ad id obligare voluisse, sicut rei promissae natura postulat. v. g. Qui vovit recitare Rosarium, vel alias quascunque preces, tenetur recitare attentè & devotè, sicut ad naturam orationis requiritur. Communis DD. cum modo citatis. Vide in Tractatu de Horis Canoniceis.

III. Quando nec ex intentione voventis, nec forma verborum, nec natura materiae voti satis constat, qualiter votum obliget, tunc votum interpretandum & observandum erit eadum ratione, modo, & circumstantiis, ac si lex esset divina, vel Ecclesiastica de illa re: ut plurimis citatis optimè docet Sanch. cit. c. II. num. 30. E. g. Qui vovit legere, vel audire Sacrum, recitare Horas canonicas, aut alia officia, tenetur ea facere eadem intentione, eadem integritate, iisdemque modis peccaret contra votum, quibus peccaret contra praecipuum Ecclesiae, utpotè omittendo, immutando, transponendo, differendo, &c. iisdemque modis satisfaciet, v. g. legendo Horas cum socio, &c. ut notat ibid. Sanch. n. 37. Similiter ergo, qui vovit jejunium certo die, tenetur illud servare secundum formam jejunii Ecclesiastici, videlicet una refectione, & abstinendo à carnibus, admissa, collatiuncula vespertina, eadem quantitate, & qualitate, sicut in jejunio Ec-

Q 4

clesi?

clesiastico. Unde saltē in Germania, vovēt
 junium, tam intra, quā extra Quadragesimam
 potest vesci ovis, & lacticiis: quia lex jejunii
 Ecclesiastici in Germania aliter non obligat. Qui
 vovit jejunium in Vigilia certi Sancti, eaque incidit
 in Dominicam, potest, & rectius facit, jejunare
 Sabbatho præcedenti; quia sic habet mos Ecclesiasticus
 in Vigiliis Festorum. Qui vovit jejunium frigidum
 feriis sextis, vel Sabbathinis, si eo die incidat Natalis
 Domini, non tenetur jejunare more Ecclesiastico
 nisi expressa contraria fuerit intentio, aut confessio
 do, ut modo est apud Fratres Minores. Qui vovit
 jejunare per integrum mensem, vel 40. dies, non obligatur
 gatur jejunare diebus Dominicis incidentibus
 enim est mos Ecclesiæ. *Tamb. l. 3. c. 15. §. 6.* Qui
 vovit jejunare perpetuò, seu totā vitā, non obligatur
 amplius sexagenariò major, sicut nec amplius obligatur
 gatur jejunio Ecclesiastico, nisi expressè aliud præce-
 tenderit. Idque etiam de Professis Regulam S. Patris
 cisici benè docet Marchant. noster *Tribunali p. 2. c. 12. tit. 3. q. 4. §. 1.* Item principaliter, qui voto
 junii adstrictus formam jejunii Ecclesiastici semel
 violavit, aut secundo reficiendo, aut carnibus uti
 scendo, non tenetur deinceps abstinere, sed com-
 re potest toties, quoties, eò quòd formam jejunii
 clesiastici semel violatam amplius servare nequeat
 idque quoad cibos esuriales, certum apud omnes

- 93 Controversum verò, an liceat deinceps etiam
 pius comedere carnes, an verò abstinere teneatur
 sicuti in jejunio Ecclesiastico? Affirmat Suarez
 4. de voto c. 8. n. 12. eò, quòd votum jejunii

intelligatur more jejunii Ecclesiastici, quod ita præcipit jejunium, ut prohibeat eo die comedere carnes pro semper. Contrarium tamen, nempe talem deinceps non teneri abstinere à carnibus, probabiliter docet Sanch. l. 4. c. 11. n. 42. & consentit Laym. cit. c. 3. n. 3. Ratio est: quia est differentia aliqua quoad hoc inter præceptum Ecclesiæ, & votum jejunii: quod nimirum præceptum Ecclesiasticum præter jejunium unius refectionis, distincte, & separatim obliget ad abstinentiam à carnibus, etiam non jejunantes, aut à jejunio unius refectionis exculatos: at verò votum jejunandi certo die, utrumque, & unicam refectionem, & abstinentiam à carnibus, copulativè per modum unius comprehendit: quare si alterum, seu justâ, seu injustâ causâ violatum sit, obligatio, & observatio voti omninò corruet. Probabilis omninò Sententia, sed opposita communior & tutior.

Cæterum alia longè est ratio, cum quis expressè, 94 & directè vovit certo die abstinere à carnibus, à vino, à lusu. Talis enim, etsi semel violato voto, peccaverit, tenetur tamen deinceps servare, ita ut peccet toties, quoties carnes comederit, vel vinum biberit, vel contra votum luserit, juxta rationem materiæ, mortaliter, vel venialiter. Communis cum Navar. c. 12. n. 23. Suar. cit. num. 12. Sanch. n. 41. Laym. cit. n. 7. fin. Ratio autem est, quia votum abstinentiæ negativum est, ut sensus sit: voveo, me tali die nunquam carnes comesturum, vinum bibiturum, luserum &c. Adeoque per modum præcepti negativi semper & pro semper, intra tale tempus

Q 5

obli-

obligat : votum verò jejunandi formaliter affirmativum : nimirum semel tantum comedere de die, cum abſtinentia à carnibus, quod non ſemper, ſed certâ horâ tantum obligat. Unde ſequenter resolves, eum, qui vovit jejunare, non tene, aquâ (NB. in his terminis) ſi ſemel jam bibendo vinum votum violavit, non teneri deinceps abſtinere à vino, ſed ad libitum bibere poſſe (ſicut tamen deinceps jejunio Eccleſiaſtico, quod principaliter voviſſe cenſetur.) ut reſolvit Sanchez II. n. 41. ob rationem datam. At verò qui expreſſè tali die abſtinere à vino, voto omnino obligativo, & pro ſemper obligante, omnino peccat quoties, quoties bibendo, ut dictum eſt in ſummo.

25 IV. Denique omnibus conſideratis, & obſtante; in dubio votum ſemper ſtrictè interpretandum eſt in favorem voventis, ita ut illi liberè utramlibet partem dubii eligere. *Communiter* Reſpondetur quia in tali dubio, quando nec ex intentione votantis, nec ex forma verborum, nec ex natura rei neq; ex reſpectu ad præceptum, aliquid certè de voto conſtare poteſt, melior eſt conditio poſſibilis ſuam libertatem. Deinde *L. quidquid ad agendum ff. de verb. obligat.* dicitur: *cùm de obligatione agitur, ſtrictè interpretatio facienda eſt.* Votum autem graviffimam continet obligationem: &c. Nec eſt contra voti favorem ac reverentiam quin potiùs pro: Sic enim homines magis precabuntur ad vota in honorem Dei nuncupanda, ſaſque vota meliùs obſervabuntur, ſi benigna eſt interpretatio, & exactio potiùs, quàm rigida.

soleat: uti etiam exemplo docetur in Jure Canonico
 c. Ex parte de Censibus. Ubi dicitur. *In dubio,
 de qua mensura, major éne, an minore, vota edita sint
 volentes solvere minorem, cogendos non esse, ut ma-
 jorem pœsolvant: quoniam cum ejusmodi vota gra-
 vata fuerint ab initio, benignius sunt a viris Eccle-
 siasticis exigenda, ne tanquam exactors viæantur
 lucris temporalibus inhære.* Ubi Glossa ait: *Ideo
 pro eis bona fit interpretatio, ne ipsorum munificen-
 tia erga Ecclesias retardetur.* Argumentum verò
 ejusdem capituli rectè excipit; *Nisi ex consuetudine
 habitatorum talis loci, major mensura intelligenda
 sit.* Hæc ibi. Eadem ratione resolvendum in aliis ca-
 sibus. Sed in gratiam juniorum afferamus exempla.

I. Qui vovit rosarium, & dubitat, an totum ⁹⁶
 quindecim decadum, an verò partem tantum, quin-
 que, vel sex decadum, potest eligere tertiam partem
 tantum, quia & hæc communiter Rosarium appel-
 latur. Item potest recitare Rosarium cum socio
 alternatim, quia sic jam est usus apud nos. Qui vo-
 vit audire Sacrum quousque die Dominico, vel Festo,
 non tenetur audire duo Sacra unum pro præcepto,
 alterum pro voto: quia intentio voventis solum fuisse
 censetur, nullum diem transire sine Missa. Et ip-
 sa Ecclesia Festo incidente in Dominicam, non ob-
 ligat ad duo Sacra. Qui vovit peregrinationem, in du-
 bio de modo, potest implere peregrinationem eque-
 stri: nam & hæc in rigore peregrinatio est. Qui vo-
 vit abstinere à vino, etiam ad evitandam ebrietatem
 non tenetur abstinere à cerevisiâ, mulso, vel simili
 potu, etiam si inebriante. Hæc enim non sunt vi-
 num

num, & finis extrinsecus voti, non cadit sub obligatione, sicut nec finis præcepti sub præcepto cadit.

97 II. Qui vovit castitatem, dubitat verò, an in extra Religionem: an perpetuam, vel temporariam tantum? potest eligere temporalem, vel sæcularem extra Religionem. Monent tamen DD. hic, qui absolute dicit: *voveo castitatem*: intelligitur statuta perpetua. Similiter qui vovit non accedere vel tangere sæminam; dubitat autem, an intelligatur de accessu fornicatio, vel illicito tantum? an etiam maritali? potest minus eligendo, ducere uxorem in simili sæminæ nubere. Item qui vovit Religionem, dubitat autem, an tantum ingressum, an etiam Professionem voto intenderit: vivoti non tenetur perseverare. Similiter qui vovit absolute Religionem ingredi, dubitat autem, vel non determinat, quamnam in particulari: potest quamlibet laxiorem, dummodò observantem, eligere. *Communiter DD. & citari. Omnes.*

98 III. Universaliter. Qui vovit quamlibet rem determinatè, sive in quantitate, numero, mensura, ut dare eleemosynam; sive in qualitate, ut vitæ frumentum, panem &c. non discernendo, ut bonitatis; sive in individuo, ut ovem, vaccam, non determinando quamnam; votum utique determinatum, & licitum est, cum indeterminatio non imminuat bonitatem materiæ; attamen satisfacit dando quacunque, etiam minori, quantitate, qualitate, in individuo statui suo non repugnante. v. g. Qui vovit orationem indeterminatè, satisfacit dicendo Pater, & Ave. Qui vovit eleemosynam indeterminatè,

nate. dedec
bitat a
deteri
vovit
dando
Eccle
vit qu
re per
dedec
tisfec
crifici
ere: p
puum
ficilio
Deo a
stione
ram?
nacin
lina, &
Utrum
cùs, c
hil ter
dabo
etiam
IV
tia tu
netur
facere
facto
tâ ad

natè, satisfacit dando quamlibet, statum suum non dedecentem. Qui vovit dare oleum Ecclesiæ, dubitat autem, an oleum olivæ, vel lini, potest hoc deterius dare, si hujus usus sit in ea Ecclesia. Qui vovit dare vinum Ecclesiæ ad Sacrificia, satisfacit dando vinum mediocre Sacrificio aptum, & in tali Ecclesia aliàs adhiberi solitum. *Casus recens.* Vovit quis vinum pro Missis dare certis Religiosis, onere perpetuo ad hæredes transmissio. Hi (ut fit) non dederunt, nisi vinum infimæ qualitatis: certè non satisfecerunt voto defuncti, nisi vinum bonum, & Sacrificio dignum ministrarent, ideóque saltem mediocre: præsertim cum defunctus ipse semper præcipuum dederit. *Tambur.* supra cit. Alius casus difficilior, Quidam duas vaccas alens, unam ex illis Deo ad sacram quandam Ædem devovit: ante electionem, altera vacca periit: tenebiturne dare alteram? Integrè dandam, docent *Castro-Palaus & Bonacina.* Dividendam in re, vel in pretio putat *Molina,* & cum aliis *Sanch. l. 4. Decalogi c. 13. n. 19.* Utrumque probabile; si homo satis dives sit: Si secus, crederem cum *Tamburino,* voventem ad nihil teneri: quia tunc ejus intentio censetur fuisse: dabo unam de duabus, si utraque sit superstes, ut sic etiam meæ necessitati provisum maneat.

IV. Probabilis omninò, & in praxi, ac conscientia tuta est sententia, illum, qui ex proprio voto tenetur peregrinari ad aliquem certum locum, satisfacere huic suæ obligationi, itinere ad illum locum facto alia de quacunque causa; v.g. recreationis gratiâ ad amicum visendum, ad nundinas &c. etiam ad

ad alia negotia ibi peragenda, ab alio stipendio
ductus, & obligatus. v. g. nuntius ad portanda
teras, ad alium peregrinantem comitandum, vel
hendum: imò etiam ad alterius votum, simul
suo proprio voto exolendum, dummodo simul
beat animum suum votum explendi, & alio
voto suo debite satisfaciat. Ita absolute Castro
laus apud Gobat *casu 7. n. 241.* consentiente
Tamb. *l. 1. in Decal. c. 3. §. 7. n. 23.* in casu
scis quidem, te emisisse illud votum, at dubi
an in illo voto incluseris laborem peregrinatio
Et ipse Sanch. *l. 4. de voto c. 11. num. 68.* in ca
quando abstraxisti à labore itineris specialiter
eundi in honorem B. V. Mariæ. Quando
de labore subeundo in tali peregrinatione
cogitavit, Sanchez, quidem negat tunc vota
satisfacere simul suo voto, & obligationi pro
pendio. Sed constanter affirmat P. Castro
ibidem, & probabiliter. *Ratio est:* quia re
tum est apud Theologos in materia de legibus
se generaliter nihil obstare, quò minus possit
actu, extra materiam iustitiæ, satisfieri duabus
distinctis obligationibus: cur igitur uno itinere
possim explere obligationem votivam peregrinatio
Lauretum v. g. & simul obligationem stipendi
tam illuc, vel illac alterius negotii causâ committ
modò ibidem religiose visitem sacram *Ædem*
perficiam, quæ ibidem facienda promisi Virg
Matri Mariæ? Ex hac probabilis sententia relati
hunc casum recentem. Hermenegildus V
næ emisit duo vota: unum peregrinandi ad B.
Oettin
In dub
nere in
firmat
meneg
v. g. m
visitar
Tunc
unius
emisit
sum ac
minimè
jus Vie
laus, c
dubio
restrict
datam
der aff
dem Sa
eò per
gram A
intenti
iter, id
v. g. b
eunder
Ser
RE
in
determ

Oettinganam; alterum ad Deiparam Passaviensem.
 In dubio intentionis habitæ satisfaciende eodem itinere
 invifendo utramque facram Ædem? *R. Affirmative.* Idque omninò certum videtur, fi Her-
 menegildus memor prioris voti, emifit pofterius, v. g. memor
 voti Oettingani, dixit: *Voveo inſuper viſitare B. Virginem
 Paſſavii;* non e contra autem. Tunc enim non poteſt eſſe
 dubium de intentione unius tantum itineris. At ſi immemor
 prioris voti, emifit pofterius, Sanch. *l. cit. n. 68.* obligabit
 ipſum ad binas peregrinationes Viennâ obeundas. omninò
 tutius. Sed certè probabiliter quoque hujus Viennensis
 libertati patrociniabitur *P. Caſtro-Palans*, conſentiente
P. Gobat. cit. n. 256. Nam in dubio generaliter odioſa
 ſunt reſtringenda; & huic reſtrictioni nihil obſtare
 videtur ob rationem modò datam. Cæterum ibidem
Gobat. n. 243. non audeo affirmare: eum qui vovit ſe
 bis viſitaturum eandem Sacram Oettinganam, ſatisfacere
 uno itinere eò pergendo, & ibidem ex hoſpicio bis eandem
 facram Ædem viſitando. Nam communiter ſaltem
 intentio voventis fuiſſe videtur bis conficere illud
 iter, idque maxime, ſi verba voventis hoc ſonent:
v. g. bis peregrinatum ibo ad illum locum. Lege
 eundem eodem caſu 7. per totum.

§. IV.

*Servatò tamen tempore præſinito, vel proximò
 commodò.*

REs certa apud omnes, votum obligare ad ſuam
 completionem, aut pro tempore præſinito, ac
 determinato ab ipſo vovente; aut ſi nullum tempus
 deter-

determinavit, tempore proximo, ac opportuno.
Verum duo hinc valde intricata, & controversa
canda sunt. *Unum*: utrum, si votum tempore
terminato impletum non sit, adhuc maneat obli-
gatio implendi postea? *Alterum*; quanta debeat
dilatatio, ut censeatur transgressio voti mortalis?
no quatuor Resolutiones, ac regulas casibus ex-
plicatas.

REGULA I.

101 **Q**Uando tempus voti implendi præfixum
determinatum est ratione ipsius temporis
ta, ob specialem devotionem talis temporis ve-
am peculiarem connexionem cum tali tempo-
censeatur determinatum ad finiendam obliga-
tionem; ideoque si eo tempore, vel die non im-
pleatur, vel omittatur votum, jam peccatum im-
missum est, grave, vel leve, pro ratione materiae.
ligatio autem voti prorsus extinguitur, ut non
plius tenearis implere postea. Communis
cum Sanch. *l. 4. moral. c. 14. à n. 25.* Ratio
quia tunc votum per modum unius copulae
comprehendi & rem promissam, & hanc circum-
stantiam temporis velut intrinsecam voto
cum illo tempore transacto, sit impossibile
implere cum illa circumstantia, tota obligatio
sabit. Exemplis res clara fiet.

102 I. Vovisti audire Sacrum, vel jejunare &c.
Veneris ob specialem devotionem Passionis Christi
sti; die Sabbathi ob devotionem erga B. V. Mariam
am: die S. Sebastiani ob patrocinium contra
stem: die S. Apolloniae ob devotionem contra
IV.
hoc an-
tes, vel
sed tot-
quia co-
THE

rem dentium, & sic de ceteris: in his tempus, & dies censetur determinari ad finiendam obligationem, ut si eo die negligas, altero supplere, nec debeas, nec possis. Sicuti si vovisses recitare Rosarium coram determinata Imagine B. M. Virginis, propter ejus Imaginis peculiarem devotionem, si coram illa Imagine recitare non possis, non teneris coram aliâ Imagine recitare: quia nimirum illa promissisti pro tali die, vel coram tali Imagine copulatum, & non aliter.

II. Votum peregrinandi Romam hoc Anno sancto: illo transacto, omninò cessat: quia inseparabiliter conjuncta est res promissa cum illo anno. Simile est, si viduus, vel vidua quidpiam voveant pro toto tempore viduitatis usque ad novas nuptias: si eo tempore non possint, vel negligent, non tenentur supplere post tempus viduitatis novò Matrimonio contractò.

III. Si vovisti jejunare per totam vitam semel in Septimana: si unâ septimanâ semel non jejunâsti, cum, vel sine culpa, non teneris supplere in alia hebdomada jejunando bis. Quia ex prima intentione tua addicitur jejunium illis singulis Septimanis, cum finis principalis tuus fuerit te singulis Septimanis semel mortificare pro peccatis, in memoriam Passionis Domini, vel quid simile.

IV. Si vovisti jejunare singulis feriis sextis toto hoc anno, & aliquot feriis sextis hoc anno non potes, vel negligis, non teneris supplere altero anno: sed totum votum cum priori anno extinguitur: quia copulatum, & inseparabiliter cum hoc anno

jejunia fuere promissa. Secus esset, si vovisses jejunare per unum integrum annum principaliter, & secundario solum hunc annum determinasses: tunc enim si hoc anno aliquoties omittas, v. g. duobus Mensibus teneberis supplere totidem mensibus sequenti anno: hoc enim casu materia voti esset dividua ab hoc anno, consequenter pars omisa transibit ad annum sequentem. Idem posset contingere in eleemosyna. Ut si vovisses singulis diebus eleemosynam dare, vel in honorem Sancti eo die occurrentis, vel ut nulla dies sine eleemosyna transeat: si uno die quacunque causa omitteres, non teneris supplere. Verum quia eleemosynarumque solent promitti, non ratione temporis principaliter, sed ob ipsam misericordiam, ac inopiam miseriam sublevandam, ideo recte monet *Sancit. num. 37.* communiter eum, qui sic vovit, teneri supplere, si quid uno die forte omisit, nisi alia expressa intentione constet. In dubio placet regula communis apud *Dianam. p. 5. tract. 5. resolut. 53.* In votis personalibus centetur obligatio esse annexa die: in realibus prorogari, nisi aliud aliunde constet. His denique addendum ut certum: qui tali modo aliquid vovit pro certo die, vel tempore, etiamsi praevideat se votum suum statim die, vel tempore non posse adimplere, non tenetur nec potest praevenire citius; sicut nec postea suppleri tenetur quia votum signate de tali die, vel tempore est elatum, non de alio. Nec potest circumstantiam illam temporis simul copulari promissam. Excipe: nisi vellet anticipare annum

commutandi votum prius quoad hanc circumstan-
tiam temporis; regulariter enim semper melius,
Deoque gratus cenetur opus bonum hodie face-
re, quam cras, vel postea.

REGULA II.

QUando tempus votum adimplendi determi-
natum est, non ratione ipsius temporis ob ul-
lam specialem connexionem, vel devotionem talis
temporis, sed solum ratione ipsius voti adimplendi,
cenetur, & dicitur determinari tempus solum ad
non differendam obligationem; ideoque vovens
omnino eo tempore tenetur implere, prout sese ob-
ligaverat; & insuper eo die, vel tempore cum, vel
sine culpa lapsò, absque impletione voti, adhuc ma-
net obligatio voti adimplendi tempore proximo
commodo. *Communissima DD.* quos late con-
gerunt *Sanct. Laym.* citt. *Ratio est:* quia res
voti promissa, circumstantia temporis non voven-
tur per modum unius, & copulativè, sed per mo-
dum duorum, & sunt virtualiter quasi duo vota,
& detali re facienda, & tali tempore facienda, non
ultra differenda: non enim tempus determinatum
erat ob specialem devotionem, connexionem, vel
respectum ipsius temporis, sed solum ut terminus
executionis, intra quem votum implendum sit, ita ut
ultra protrahere non liceat: atque adeò, licet trans-
actio tempore, impossibile sit servare eam circum-
stantiam temporis, adhuc tamen manet obligatio
rei promissæ principalis. Sumitur ex jure *L. Celsus. ff. de Receptis arbitriis.* Ubi habetur: *Iustum
dare decem certo tempore, duo. praecepta habere:*

R 2

Unum

Unum dandi, alterum, eo tempore: ac proinde transgressorem posterioris, adhuc teneri ad prius. Idem est in proposito nostro. Itaque talis statuto tempore, vel die non solvens votum suum, eo ipso peccat, & tamdiu, tantoque gravius peccat, quod diutius differt solvere culpabiliter: retentâ tamen voluntate solvendi, & secluso contemptu, non est damnandus peccati mortalis, nisi à principio ipsum tale tempus se intenderit obligare sub mortali, aut nimia fiat dilatio, iudiciò prudentis æstimanda, aut subsit periculum oblivionis, vel omissionis de quo mox plura in simili. Exemplis cape. Qui vovit intra annum ingredi Religionem, proximo mense se confiteri, proximâ septimanâ dare eleemosynam, &c. elapso illo termino adhuc obligatur voto obligationem regulæ datam. Item, qui vovit Religionem ingredi in ipso festo S. Ignatii, & eo die negligenter tenetur postea: quia licet illa dies contineat particularem devotionem, ex mente tamen voventis perpetuum Deo obsequium promittentis clarè apparet, illam devotionem non fuisse finem principale, sed secundarium tantum. Secus esset, si post eo die vovisset communicare, Sacrum audire, iuxta regulam præcedentem. Item, si vovisti jejunare tot diebus, quot sunt feriæ sextæ per annum, si hoc anno omisisti, teneris supplere altero anno; quod iterum apparet votum non fuisse propter devotionem hujus anni, vel huic anno addictum. Et in similibus. Verum hic aliqua magis dubia replicanda sunt.

107 I. Qui prædictò modò aliquid vovit procer

tempore, & prævideat, se votum non posse imple-
re statuto tempore, vel die, non solum licitum, ac
laudabile erit prævenire, secundum omnes, sed eti-
am prævenire tenebitur anticipando ad antecedens
tempus, vel diem commodum: Ut contra alios,
cum aliis communiùs, probabiliùs, & sine dubio
tutiùs docet Sanchez. cit. c. 14. n. 18. Ratio est:
quia licet tunc antea nondum advenerit tempus im-
plendi præfixum explicitè, adest tamè semper tem-
pus implendi præfixum implicitè. Qui enim vovit
communicare v. g. proximo die festo, solum ad non
differendam ulterius obligationem, censetur etiam
implicitè velle anticipare, si eo die non possit, tan-
quam medium necessariò requisitum, ne ulterius
differatur opus votivum. Excipe: nisi præcedens
tempus esset minus commodum voto; ut si vovisses
jejunare proximâ feriâ sextâ, non teneris anticipare
in feriam quintam: quia dies ille jejuniò minus com-
modus est, quòd eo die esuriales cibi non præbean-
tur (ad de sic præter intentionem fieri tres dies e-
suriales) ut ideò ad illud se obligare voluisse cense-
ri non possit.

II. Illud autem certum est, quòd, qui vovit ali-
quid facere intra aliquod certum præfinitum tem-
pus, v. g. intra hanc septimanam semel jejunare, in-
tra singulos menses semel confiteri, aut communi-
care, intra annum semel peregrinari &c. si prævi-
deat impedimentum in fine illius temporis, septi-
manæ, mensis, anni &c. teneatur omninò præveni-
re, & anticipare: quia obligatio tunc cadit in totam
latitudinem septimanæ, mensis, anni &c. & sic cum

R ;

li-

libertate singulorum dierum: quemadmodum si die
Dominicâ prævideate impediendum ab audiendo
Sacro, non teneris quidem audire die Sabbathi, ut
notum est: at, si ipso die Dominica manè prævideas,
te impediendum, ut nequeas audire Sacrum sum-
mum, aut aliud circa meridiem, teneris aliud ma-
turius, si facultas adsit, audire, *secundum omnes.*

109. III. Quando dubium est, an vovens determi-
naverit tempus, vel diem ratione temporis ad fini-
endam obligationem, an verò ratione ipsius voti
non differendam, nec constet de intentione vove-
ntis, attendendum erit, an res voto promissa habeat
specialem aliquam connexionem cum tempore
præfinito, nec ne? ut in exemplis allatis monstra-
tum est. Et, si adhuc perseveret dubium, censendum
debet, tempus non esse præfinitum ratione tempo-
ris, sed ratione voti ad non differendum. Quia
voto jem certi sumus, dubitamus solum de tempore:
ergo prævalet possessio voti: quare transactum
tempore adhuc obligabit. *Tamburinus.*

110. IV. Quando dubium est, an vovens aliquid facere
re omninò determinaverit tempus, nec ne? neque
id aliunde colligi possit, (nam si vovisti servire po-
stiferis, ambigens de tempore, utique ab eventu die
ceberis) proinde est, ac si nullum tempus omni-
nò statueris: ideòque votum implendum est tem-
pore proximo commodo, juxta regulam sequen-
tem. Unde v. g. si vovisti jejunare, confiteri &c.
die Sabbathi certo aliquo, aut in quocunque; dubi-
tas autem, quodnā signatè illud Sabbathum fuerit
jejunandum, & confitendum erit proximo Sabbatho
sequenti: eoque proximo die elapso, obligatum

voti manebit, vel non manebit, prout votum emissum fuit, ratione temporis, vel ratione voti non differendi, juxta regulas præcedentes.

REGULA III. 1

VOta emissa absque omni certo tempore, vel die præfixo, v. g. aliquando ingrediendi Religionem, dandi elemosynam, peregrinandi ad talem locum &c, obligant ad implationem *tempore proximo commodo, ac opportuno, seu quam primum sine notabili incommodo poteris.* Omnes cum S. Thom. 2. 2. q. 88. a. 3. ad 3. & q. ult. art. 3. Sumitur ex Scriptura Deuter. 23. *Cum votum voveris Domino, non tradabis reddere: quia requiret illud Dominus Deus tuus: & si moratus fueris, reputabitur tibi in peccatum, & alibi.* Ratio: quia hoc commune est omni præmissione absolutæ, & non limitatæ, ut statim obligationem pariat, & consequenter statim exigi possit, ut habetur in jure *L. Promissæ. §. 1. ff. de constituta pecun.* Atqui Deum statim quoad fieri potest exigere solutionem voti sibi facti constat ex Scriptura allegata; ergo vovens absolute absque determinato tempore, tenetur statim exequi suum votum, cum primum commode poterit. Et, nisi dicatur obligari statim, cum commode potuerit, non poterit deinceps assignari certum tempus, neque ex parte voventis, neque ex parte Dei, quo teneatur vovens persolvere suum votum: certum autem est teneri: ergo statim cum commode potest, ac sine notabili incommodo. Vovens enim non præsumitur tam rigorosè velle se obligare, ut cum magna incommoditate ad voti

R 4

exc-

executionem faciendam, nedum maturandam, adstringatur. Commoditas autem illa implendi votum, non debet sumi simpliciter, sed moraliter & commodè: neque requirit causas omninò necessarias impedièntes impletionem voti pro illo tempore, sed sufficiunt causæ congruæ utilitatis alius, cuius corporalis, vel spiritualis, ipsius votantis, vel alterius, quæ omnia relinquuntur prudentis arbitrio. Unde resolvēs

112 I. Sufficiens causa differendi tale votum sine toto tempore præfixo factum, est, si spes sit, ut votum postea commodius, utiliùs, & maximè devotius impleatur: id enim cedit ad majorem Dei gloriam, ac honorem, ac quem omne votum ordinatur. Communis cum *Sanch.* cit. v. g. Qui votum peregrinationem ad aliquam Ædem sacram, expectare potest, etiam per longum tempus, usque dum festum aliquod incidat, aut processio ee fiat. Qui vovit eleemosynam notabilem dare pauperibus, expectare potest tempus majoris necessitatis, vel earitatis annonæ &c.

113 II. Adolescens, qui vovit Religionem ingratè expectare potest, & aliquando etiam debet usque ad tempus magis aptum: utpote, donec melius consentiat: donec ætate, & viribus convalescat ad rigorem Ordinis perferendum: donec necessariis scientiis imbuatur, si Clericus futurus sit: donec utilem artem addiscat, quæ Ordini, vel Monasterio magis utilis sit: dummodò semper non in fraudem utiliter differendo votum. Vide *Sanch. c. 14. n. 8.* Ac optimè noster *Card.*

apud eundem n. 19. dicit: duodecim annos natum juvenem voventem Religionem Fratrum Minorum, posse ingressum differre usque ad 17. vel 18. annum, ut interim robur sufficiens ad onera Ordinis acquirat.

III. Habitâ omninò opportunitate implendi tale votum absque determinato tempore præfixo commissum, ulterius absque omni causâ differre scienter, sanè culpa est, ob rationem regulæ datam; non tamen facillè censenda mortalis (ob rationem mox dicendam regulâ seq.) nisi scienter eò usque differatur, ut prævideatur impedimentum perpetuum illud adimplendi: v. g. senium; periculum oblivionis, aut omissionis omnimodæ. Hoc enim casu scienter, & spontè differre, est virtualiter, ac implicitè consentire in ipsam omissionem: ideoque peccatum mortale, juxta rationem materiæ: in quo omnes consentiunt.

IV. Ulteriùs advertunt, & supponunt DD. communiter *Suar. Laym. Sanch. cist.* culpabilem & irrationabilem dilationem voti ad aliquod perpetuum Dei obsequium, v. g. Religionem ingrediendi, sacros Ordines suscipiendi, perpetuò ministrandi in Hospitali, vel aliàs infirmis &c. citiùs ad mortalem culpam pertingere posse, quàm dilationem votorum ad aliquod temporale tantum, certo tempore, vel simul implendi, v. g. elemosynam, jejunium, peregrinationem. Hæc enim, etsi multâ differantur, tamen adhuc integrè impleri possunt. In illis autem votis, quia homo se obligat ad perpetuum Deo obsequium præstandum, ideo

R 5 quan-

quantò diutiùs quis ejus executionem differt, tantam majorem partem promissi Deo obsequii auterit, tantumque suum non nisi imperfectè & secundam partem vitæ suæ exequi vult, non absque injuria Dei suum votum acceptantis. Verùm, quantum tandem ratione cognoscemus tam in uno, quam in altero, tantam esse dilationem culpabilem, ut non ferri debeat peccatum mortale? Res sanè difficilis & apud Doctores valde incerta, & obscura. Sed mens benignior, & clara

REGULA IV.

116 **I**N votis continentibus obsequium tantum, ex dilatione nullum patiens incommodum aliud, nisi meram temporis moram, quæcunque dilatio culpabilis (secluso periculo confessionis suprâ dicto) probabiliter nunquam excuset culpam venialem. Secus est in votis perpetuis Dei obsequium continentibus. Ita Tamburini *lib. 3. Decal. c. 12. §. 3. n. 11.* Et sanè re ipsa multum dissentire videntur DD. allati à Sanchez *l. 4. in Decal. c. 14. n. 21.* dicentes; tunc esse dilationem mortalem, quando est notabilis negligentia, ait Sylv. Sed quando erit illa notabilis negligentia? Quando est notabilis, & valde longa mora, ait Suster Angelus. Sed quæ ista valde longa mora? Quando fit dilatio per longa tempora, & ex ipsa mora a dilatione est periculum oblivionis, vel impotentie implendi, ait S. Antoninus consentiente Sanchez *l. cit.* Sed vides jam coincidere cum regula à nobis data: sequitur enim; ergo si non sit tale periculum, dilatio, etiam per longa tempora, non est

mortalis. *Ratio* ergo est; quia nemo, cum dat totum, quod promisit, & nullum damnum ex mora creditori, vel promissario facit, condemnandus videtur esse gravis culpæ, sed tantum de levi negligentia: at in prædictis votis, post quamcunque dilationem, lecluso periculo oblivionis, vel omissionis, adhuc vovens dat totum, quod promisit, neque ex illa dilatione, seu mora ullum damnum Deo facit (dispar est ratio de creditore humano, cui semper ferè officit aliquid dilatio longa debiti) ergo illa dilatio non gravis, sed levis tantum malitiæ censi debet. *Confirmatur.* Votum est lex, quam privatim sibi quisque imponit: atqui eo ipso, quo quis tempus in suo voto non determinat, censetur ad nullum tempus, seu terminum certum, saltem graviter, astringere se voluisse, sed solum ad rem ipsam, quocumque tandem tempore præstandam; et si facile intelligat absque alicujus negligentia labe non debere votum Deo factum absque ulla causa in longum tempus differre. Neque plus convincunt Scripturæ in Regula præcedenti allatæ: *Ne tardes reddere: & si moratus fueris, reputabitur in peccatum*: Intellige de peccato mortali, si tempus certum determinatum fuit, vel ex mora periculum sublit transgrediendi; de veniali verò, si tempus implendi determinatum non fuit, & simile periculum omissionis non timeatur. Sententia omninò probabilis, & tuta, ac vel ideò mihi accepta, quòd opposita sententia communis, infinitis scrupulis sit obnoxia.

Secus dicendum in votis perpetuum Dei obsequium

quum continentibus, ut Religionis ingrediendi suscipiendi sacros Ordines, perpetuò interueniendi Xenodochio &c. In his enim notabilem dilationem tandem mortalem esse, nimis certum est; quò diutius quis differt, eò plùs aufert de obsequio devoto ut suprà dictum. Sed quænam tandem dilatio erit mortalis? Aliqui apud *Sanch.* universalem moram trium annorum nò afferre dilationem mortalem censent: certè generaliter nimis laxè. *Sanch. cit. n. 22.* in fine universaliter dicit: Quod in his votis perpetuis censet notabilem mortalitatem, ac mortalem, quando habita opportunitate differretur dimidio anno. Certè & hoc universaliter nimis strictè. Placet mediâ incedere viam. *Sanch.* considerandam esse ætatem votantis. Si votans Religionem v. g. annum ætatis agat 16. concedendum videtur trium, vel quatuor annorum dilationem non esse mortalem. Esse autem mortalem maximè, si votans annum excedat vigesimum quintum, vel trigessimum. Imò si quadragessimum excederet etiam dilationem ultra sex menses notabilem, ac mortalem videri. Ita *Tamburinus cit. c. 12. §. 3. n. 10.* Ratio est: quia tres, quatuor anni, si demantur à servitio totius vite à adolescentia in senium, possunt meritò videri parva materia; at minimè possunt videri materia parva demantur ab ætate perfecta, & virili, v. g. triginta circiter annorum. Sermo semper fuit de dilatio facta post habitam omnimodam commoditatem & absque ulla rationabili causa; si rationabilis causa subsit, jam suprà excepimus Regulâ præcedentem.

V
 obliga
 goru
 ma,
 tibi v
 hac A
 N
 I. An
 voto
 facer
 impl
 ejus v
 Pro q
 nis d
 Votum
 qua
 ab ip
 idem
 nanc
 nem
 etia
 ri cu
 rali
 mod
 dan
 Alta
 pri
 præ
 plus

ASSERTIO IV.

Voti obligatio simpliciter personalis est & propria voventis, ut proinde nullus per se possit obligari voto alterius. Communissima Theologorum Scholasticorum, ac Moralium, cum S. Thoma, aliis. Et significat illud Psalmi 65. *Reddam tibi vota mea, qua distinxerunt labia mea.* Pro hac Assertionem explicanda.

Nota: Quatruplicem hinc posse fieri quæstionem. 119

1. An quis possit vovere factum alterius, seu alteri voto suo obligare? 2. An quis voto suo possit satisfacere per alterum? 3. An si ipse nequeat, teneatur implere votum suum per alterum? 4. An eo mortuo, ejus voti obligatio transeat ad hæredes, filios &c. Pro quorum solutione rursus notanda est communis distinctio voti in personale, reale, & mixtum. *Votum Personale* dicitur promissio facta Deo de aliqua actione, vel omissione exercenda personaliter ab ipso vovente, ita ut ipsi moraliter nullo modo idem sit, si fieret ab alio, ut sunt vota orandi, jejunandi, peregrinandi, castitatem servandi, Religionem ingrediendi &c. *Votum reale* est promissio facta Deo de aliqua re sua danda, expendenda, vel fieri curanda, sive per se, sive per alium, ita ut ipsi moraliter idem sit, sive per se, sive per alium fiat, dummodò de suo fiat; ut votum certæ elemosynæ; dandi Ecclesiæ calicem; ædificandi Templum, vel Altare. *Votum mixtum* est factum Deo, & de propria actione exercenda, & simul de re aliqua sua præstanda: ut propriis manibus ædificare Templum; peregrinari ad B. Virginem, & simul offerre

cer-

certum calicem, lampadem &c. His notatis ex
 eo, & exemplifico Assertionem.

§. I.

*Voti Obligatio semper est personalis, & propria
 voventis.*

120 **R**atio communis est: Quia obligatio voti
 & cujuslibet alterius promissionis, debet
 ex propria voluntatis intentione, & consensu
 votum non potest obligare alium, nisi ipsum
 ventem, & consentientem. Et hinc

121 I. Quòd si voluntariè consentiens suscipiat
 obligationem exequendi votum alterius: jam
 ex vi voti, & voluntatis alterius, sed ex vi prop
 voluntatis, & promissionis obligabitur. Ca
 frequens est, præsertim apud moribundos: v. g. Pa
 ter vel maritus in extremis dicit filio, vel uxori
 Promisi Deo duas peregrinationes ad illum, &
 istum Sacrum locum, neutram peregi: rogo
 meas vices obeas pro securitate, & solatio animæ
 meæ; si filius, vel uxor, promittat, eos obligat
 non est dubium. At

122 II. Qualis tunc erit obligatio ad implendum
 votum alterius in se susceptum, & cujus virtutis
 Non erit ex vi voti, & virtutis Religionis, nisi
 animus esset formalem voti obligationem in se sus
 scipere, & sic virtualiter saltem ipsi Deo promitte
 tere, se voto alterius satisfacturum. Quo casu
 cum habet, quod dicitur c. licet de voto. *Subrogat
 rum est.* Ideoque eo casu obligatio esset mortalis
 genere suo. At hoc certè rarum. Communiter
 enim
 non v
 sed tar
 adeoq
 tam
 ter obl
 trahan
 At run
 III.
 li? C
 gravit
 morta
 promi
 mox c
 morta
 se non
 de just
 mant
 pergra
 tè talis
 xande
 tis, &
 execu
 grina
 quies
 imple
 ction
 venia
 dictu
 IV
 alteri

enim suscipiens in se obligationem voti alterius non vovet, vel promittit ipsi Deo se impleturum, sed tantum promittit alteri, Patri, vel Marito &c. adeoque solum promittit rem illam ab altero votam materialiter prestare. Est igitur communiter obligatio ex virtute fidelitatis tantum, & contrahanc solum delinquitur, si non stetur promissis.

At rursus

III. Quanta erit ista obligatio, anne sub mortali? Certè erit, si promittens intendit se astringere graviter, vel expressè sub mortali. At si non sub mortali, vel graviter se astrinxit, sed simpliciter promisit, *Cajetanus*, *Henriquez* apud *Lissium* mox citandum, negant adesse obligationem sub mortali, cum virtus fidelitatis erga hominem per se non obliget sub mortali: at verò ipse *Lessius l. 2. de justitia c. 18. dub. 8. n. 55.* aliique multi affirmant esse obligationem in re gravi, & saltem in re pergravi consentit *P. Gobat casu 1. n. 44.* Et certè talis, videtur statui eodem *c. Licet.* Ubi *Alexander III.* *Andreae Hungariae Regi* sub anathematis, & juris ad Regnum amittendi poenâ, mandat executionem voti paterni in se suscepti, de peregrinatione in subsidium Terræ sanctæ. At, inquit: ego fictè promisi, me patris mei votum impleturum. Nequam, peccasti venialiter tuâ fictione: nec fictâ promissione obligaberis, ne in veniali quidem, per se loquendo, ut in simili sapius dictum.

IV. Per se directè nullus potest vovere factum alterius quomodocunque conjuncti, etiam filii, vel filia

filia

filia, nisi is ratificet, & eo ipso votum alterius
 efficiat: quod *Sect. præced. §. I.* satis dictum est.
 Quâ ratione Sacri Cānes & Concilia antiqua
 maximè Toletanum IV. c. 48. cum dicunt: filii
 paterno voto Religionis devotos obligari Religio
 nec posse ad sæculum reverti; intelligenda sunt
 hac conditione: modò filii consenserint, & con
 sensum suum paterno voto accommodent. Ut
 cernit Cælestinus c. *cum simus, de Regularibus*.
 Hinc ulterius sequitur: Quando Communitas
 qua vovit aliquid v. g. Monasterium, certa jeju
 civitas, vel pagus certas peregrinationes, vel
 rias &c. vi voti, & Religionis solum obligat
 primi personaliter voventes: Successores autem
 non obligantur vi voti, nisi ratificârint: sed
 possunt obligari vi statuti, vel consuetudinis vim
 gis habentis, aut ad tale votum acceptandum,
 adimplendum saltem illam rem voto promissam
 dummodò accedat expressa, vel tacita approbatio
 Episcopi, vel Prælati, qui talia etiam abrogare
 test, Suar. n. 12. Sanch. l. 4. *Moral. c. 15. n. 19.*

§. II.

Vota personalia.

125 **H**orum obligatio adeò personalis est, & ipsorum
 voventis, ut

I. Nullus possit per alterum satisfacere voto
 personali rogando, vel quomodolibet inducendo
 terum, ut suo loco impleat. v. g. Qui vovit tale
 jejunare, peregrinari, non satisfacit rogando al
 rum, ut loco sui impleat. *Omnes.* Ratio patet ex
 minis: quia voto personali factum proprium pro
 mittit

miserit: ergo facto proprio satisfaciendum, non alieno. Neque valet hic commutare votum, ut alium rogando vel pretio inducendo sibi substituatur: quia hoc est minoris difficultatis, & meriti, quam quod promiserit, proprium factum.

II. Qui votum suum personale ipsemet implere nequit, sive culpabiliter, sive inculpabiliter in eam impotentiam inciderit, non tenetur rogando, vel conducendo alium substituere, qui loco sui impleat, etsi facile possit. Ita contra *S. Antoninum*, & quosdam alios communis DD. *Navar. c. 12. n. 5*, *Suar. Sanch. c. 3. n. 9*. Ratio est: quia generaliter, actus se non extendunt ultra intentionem agentium & maxime voventium votum liberum ultra intentionem voventis extendere se nequit: atque voventis votum personale intentio fuit se facturum aliquid, v. g. jejunaturum, ornaturum, peregrinaturum &c. ergo si præstare ipse non possit, non tenetur aliud præstare, scilicet alterum substituere. Excipe ergo: nisi etiam ad hoc ipsum voto suo obligare se intenderit vovens, vel expressè voventis tale quid facere per se, vel per alium; vel implicitè, ut si quid voveas sciens tuam personalem impotentiam: tunc enim votum, ne illusorium habeatur, interpretari debet, quòd intenderit per alium exequi: ut notat Abbas *in cap. Licet de voto. n. 13*. Nec obstat, quòd quis culpabiliter in talem impotentiam sui voti exequendi inciderit: quia culpa commissa in obligatione voti non est, nisi sit de aliquo contento in voto: explere autem per alium non est contentum in voto personali; ergo &c.

127 III. Obligatio voti personalis, vovente mortuo nullo modo transit ad hæredes. *Omnes*: quia hæres succedit defuncto tantum in realibus, sicut in omnibus modis, & juribus, ita oneribus, & debitis. *L. Hæresdem ff. de regulis juris.* Non item in Privilegiis, obligationibus personalibus, quæ scilicet Personæ illius cohærent, cujusmodi sunt etiam vota personalia orationum, jejuniorum, peregrinationum. *Executur*: nisi hæres necessarius se sponte obligarit ad implendum defuncti vota personalia implenda; aut hæres non necessarius sub ea conditione institutus sit, ut talia implenda exequatur. *DD. communiter in cit. cap. Licet.*

128 IV. Rectè tamen addit Marchant. *tom. 2. tit. 4. q. 1. dub. 6.* Quòd si defunctus voventis præse per se, vel per alium implere votum aliquod, v. g. peregrinationem Lauretanam, hæres tenetur præstare sumptus alteri ad exequendum votum, quia tunc defunctus non implens ipse votum, contraxit obligationem præstandi sumptus alteri, ut ipse suo sui votum impleat: & sic ex ea parte votum reale est, cujus obligatio semper transit ad hæredes, ut mox videbitur.

§. III.

Vota realia.

129 I N his duo consideranda sunt. 1. Substantia voti, nimirum fiat de proprio ipsius voventis, quod est essentialiale voto reali. 2. Ministerium, seu executio rei voto promissæ, ut nimirum fiat vel ipsius voventis, vel alterius ministerio: v. g. Vovens eleemosynam, vel suis, vel alterius manibus erogat, Calicem offerat, &c.

offerat, &c. & hoc omninò est per accidens voto reali, nisi quis expressè vovisset per se ipsum talia facere, atque in propria persona tale votum implere: tunc enim desinit esse votum merè reale, & incipit esse mixtum ex reali, & personali. Quoad reale sic breviter resolves.

I. Obligatio voti realis quoad ministerium, vel executionem tantùm, non est personalis ipsi tantùm, sed si vel non possit, vel non velit per se ipsum exequi, potest & tenetur exequi ministerio alterius. *Omnes.* Ratio patet ex dictis: quia id est omninò per accidens voto reali: &, dummodò illud fiat de proprio suo, semper verum erit dicere: *Quod quis per aium facit, per se facere censetur.*

II. Obligatio voti realis quoad substantiam rei promissæ, est omninò personalis voventi, ut nimirùm votum fiat de proprio ipsius voventis, ita ut nec teneatur per alios implere de proprio ipsorum &c. (imò neque hac ratione ad hæredes transit, ut ipsi de suo proprio non relicto à vovente impleant) communis DD. Suarez. c. 10. n. 10. Laym. c. 3. n. 10. E. g. vovit quis eleemosynam pauperibus, Calicem Ecclesiæ &c. si ipse implere de suo nolit, non satisfacit voto rogando alios, ut pro se dent: &, si de pauperibus de suo implere non possit, non tenetur ab alio mendicare, ut pro se det: eoque casu nulla transit obligatio ad hæredes. Ratio sæpe dicta est: quia nullus potest promittere rem alienam: &, quia votum non extenditur ultra intentionem voventis: quilibet autem vovet dare de suo: ergo nec potest, nec tenetur dare de alieno. Interim tamen probabi-

le est, quod post *Abulensem* docet *Sanch. cit. c. 11*.
 Si alius voventis nomine, ejusque voti imple-
 causâ eleemosynam det, voto satisfieri: nam ille
 ter, dum obligationem eleemosynæ dandæ,
 gratiam voventis, in se suscipit, perinde facit,
 si pecuniam erogandam voventi donet, ut ad
 eleemosyna faciendâ rectè censeatur fieri de
 prio voventis: quippè per gratuitam promissio-
 nem jure sibi acquisito, & per anticipationem
 luto, directè ac si quis in mei gratiam promissio-
 mea debita solvere, & defacto solvat:

132 III. Obligatio voti realis, vovente mortuo
 sufficiente substantiâ relictâ, transit ad hæredes
 is culpabiliter, sive inculpabiliter in vivis solvere
 miserit. *Omnes*. Habetur in utroque jure: *Ex pte.*
De censibus. & L. ff. de pollicitationibus.
 dicitur: *Si forte, qui decimam bonorum vovit, de-*
ferit, hæres ipsius hereditario nomine decimam ob-
tinens est; Voti enim obligationem ad heredem trans-
ferat. Ratio patet: quia hæres voluntariè adede-
 do, & acceptando hæreditatem defuncti, sicut omnia
 ejus commoda, & jura acquirit, ita etiam omnia
 ejus onera, debita, & obligationes reales in se susci-
 pit atque inter eas obligationes reales est etiam vo-
 tum reale, seu promissio facta Deo de aliqua re
 ejus honorem præstanda; ergo &c. Imò, licet testator
 solvat, nihilominus tenetur, atque ad id à Judice cogi
 gi potest sub pœna amittendi hæreditates: *arg. de*
licet de voto. Abbas ibidem n. 5. Navar. c. 12. n. 11.
Sanch. cit. l. 4. c. 15. n. 28. Laym. cit. c. 3. n. 12.
 IV. Po

IV. Porrò aliqua hìc observanda sunt 1. Obli- 133
 gationem, quã hæres tenetur ad solvenda vota rea-
 lia defuncti, non esse ex virtute Religionis, quippè
 quæ solum voventem adstringit, sed ex virtute ju-
 stitiæ ratione acceptæ hæreditatis unà cum omni-
 bus ejus juribus, & oneribus, ut significatur in cit.
 L. 2. *Hereditario nomine adstrictus est.* 2. Hæ-
 res non tenetur vota defuncti solvere ultra vires hæ-
 reditatis traditæ, id est non nisi ex eo, quod dedu-
 ctis aliis debitis, & necessariis expensis funeris &c.
 superest: de hoc enim solo defunctus disponere po-
 terat vovendo, vel legando ad pias causas: datúr-
 que hìc locus Falcidiæ juxta communem DD. 3.
 Ordine solvendi, hæres debita justitiæ præferre de-
 bet votis: ut omnium primò solvendæ sunt expen-
 sæ funeris: deinde merces servitorum: tum æs
 alienum; deinde legitima ascendentium; & postea
 primò vota. *Ratio est:* quia vota solvenda sunt de
 bonis defuncti: bona autem cujuscunque censentur,
 quæ supersunt, deducto ære alieno, ut habetur
 in jure L. *Mulier junct. Glos. ver. alieno. ff. de ju-
 re dotium.* 4. Persolutio votorum præferenda est om-
 nibus legatis, etiam piis; cum prior, & potior
 sit obligatio votorum; quippe, quæ ipsum defun-
 ctum altringebat, dum viveret, non ita obligatio
 legatorum. Ex communi Sanch. *cit. cap. 15. n.*
 39. Laym. *cit. c. 3. n. 13.* Quòd si soluto ære a-
 lieno, hæreditas non sit solvendo omnia defuncti
 vota, non est solvendum unum, aut alterum & alia
 omittenda; sed singula pro rata. Cum enim om-
 nia æqualiter ex virtute Religionis debeantur, non
 est

est ratio, cur unum alteri præferatur. Idem est in legatis. Communis apud citt. Casum unum singularem ponam in fine. Denique merito monent DD. quemlibet teneri vota sua reolvere, dum adhuc vivit, atque etiam moribundum ad hoc à Confessario inducendum esse, non sufficere, ut hæredibus committat, ut patet, sed pessimè fit, ob morale periculum defraudationis. Dicta autem semper intelligenda sunt hac exceptione: nisi defunctus eorum votorum solutionem, dispensationem, vel commutationem impetraverit, vel aliter vota extincta sint, ut dicenda c. seq. Non enim obligatur hæres ad vota extincta, sicut nec amplius obligatus fuit ipse.

§. IV.

Vota mixta.

134 **O**bligatio votorum mixtorum quoad personale, omnino etiam personalis est ipsi voti, nec potest, nec tenetur per alium impleri, nec ad hæredes transit, ut si vovisti peregrinari ad Lauretum, & ibi Calicem offerre, non peregrinatio, sed Calix tantum offerendus ad hæredes transit. *Communis.*

135 **II.** Obligatio votorum mixtorum, etiam quoad reale, si hoc solum accessoriè promissum fuerit, ad personale tantum principaliter promissum, personale manet, nec per alium implerere potest, tenetur: nec ad hæredes transit. v. g. Vovit quis peregrinaturum Romam, contra hostes Fidei militaturum; principale promissum est personale, accessorium autem tantum est reale, scilicet sum-

ptus nececessarios expendere in peregrinatione, vel militia; si ipse non possit peregrinari, vel militare, non tenetur sumptus mittere ad illam Ecclesiam, vel militiam: neque eo defuncto, tenentur id præstare hæredes: ut (contra Sanchez) ex communi docent Suar. l. 4. c. 11. de voto in fine Laym. cit. c. 3. n. 14. Si enim ipsemet vovens vivens ad id non tenebatur, multò minùs defuncti hæres ad id tenebitur. Nec obstat, quod dicitur c. quod super. De voto. Quod habentes votum in subsidium Terræ Sanctæ in propria persona, & expensis militare, si ob impedimentum perpetuum eò proficisci non possint, cogi debeant, ut, quas facturi erant impensas, transmittant, exequentes per alios, quod per se nequeunt expedire. Respondens enim rectè Innocentius in cap. Licet de voto. Abbas in ipsum cap. Quod super n. 5. Navar. c. 12. n. 55: alii post ipsos; illud non fuisse ex natura voti illius, quod principaliter personale, & accessorie tantùm reale est; sed ex speciali constitutione juris facta eo tempore in favorem Terræ Sanctæ ob gravissimam necessitatem, ut, qui Cruce suscepta, votum militandi fusciperent, quocunque modo possent, sive per se, sive per alios auxilium polliceri censerentur. Ideoque in aliis casibus locum non habet. Excipe semper: Nisi expressa esset talis voventis intentio, ut si ipse non possit, tamen collatis expensis, per alium faciat.

III. Obligatio votorum mixtorum quoad reale 136 principaliter, & per se promissum manet, etiam

impeditâ, vel cessante obligatione personali voti nimirum, aut reale sit principaliter promissum, personale accessorie tantum, aut utrumque per se, & divisim promissum sit: eaque obligatio ad hæredes transit. *Omnes.* E. g. Vovit quis proprio labore, sumptu Altare construere: principale promissum est reale, scilicet eleemosyna, erectio Altaris personale verò est accessorium, quo impedito, si scilicet ipsemet eleemosynam dare, vel laborare non potest, tenetur tamen pecuniam illam administrare ad eleemosynam, vel Altare construendum. Si vovit quis ad Limina Apostolorum peregrinare, lampadem argenteam offerre: In bellum factum proficisci, & tot socios milites secum ducere. Si peregrinari, vel ad bellum proficisci nequeat, tenetur tamen nihilominus mittere lampadem ad illam Ecclesiam, ac milites promissos ad bellum, quia, ut supponitur, reale hoc votum, per se, & divisim, ac independenter à personali editum est. *Sanch. num. 13. Laym. num. III.* Atque eo modo idem præstare tenentur hæredes; quia verò vota realia sunt, juxta dicta §. præcedent. Ex quo rursus semper, nisi alia fuisset voventis expressa intentio.

137 IV. Tandem accipe casum singularem, ac recedentem. Titius periclitans, vovet certo loco Sacellum B. Mariæ Virgini: eamque in rem pecunias destinat, curat candelabra argentea, aliamque super altarem sacram pretiosam. Diu post hoc votum nondum persolutum rapitur in vincula ob perduellionem

nis cri
fisco,
tum h
pellec
spon
Ratio
Reoru
dis, &
tu L.
omni
tenu
dem h
vota c
Sanch

138. V
140. V
141. S
142. U
ni
fr
146. C
tu
re
148. N
ti
149. U
Be
no

nis crimen, cuius adhuc viventis bona addicuntur
fisco. Tenebitur ne fiscus sæcularis votum illud ra-
tum habere, sic ut non possit illas pecunias, & su-
pellectilem sacram in profanos usus convertere? Re-
spondet affirmativè P. Gobat. *hic casu 1. n. 17.*
Ratio est: quia fiscus, licet non sit propriè hæres
Reorum læsæ Majestatis, habetur tamen loco hære-
dis, & tenetur ad omnia debita Rei. Expresso tex-
tu *L. Non possunt ff. de jure fisci.* Imò etiam ad
omnia legata. *L. Dicitur. eod. cum Gloss.* Ergo
tenetur etiam ad omnia vota realia Rei, quandoqui-
dem hæres, (cui comparatur fiscus) debeat relata
vota defuncti præferre legatis, ut supra dictum ex
Sanct. & Laym.

SECTIO IV.

Votorum divisio, & violatio.

SUMMARIUM.

- 138. Votorum varia divisio.
- 140. Votum conditionatum obligationem imperfectam, & su-
spensam parit;
- 141. Qua impletâ conditione perficitur, & absolvitur.
- 142. Usque ad n. 146. Quam tamen obligationem votens,
nisi aliunde peccatum sit, licitè impedit, seclusa vi, vel
fraude.
- 146. Cum quis vi vel fraude impedit, ne voti conditio ponatur,
tutior quidem sententia est, votum adhuc obliga-
re;
- 148. Nihilominus tamen valdè probabile est, tunc obliga-
tionem adhuc cessare.
- 149. Ubi tamen semper accuratè exploranda est intentio vo-
ventis; & an res adhuc sit integra, quia tunc tenetur
non impedire conditionem, Et hinc sequitur.

§ §

150. Qua-

150. *Qualiter intelligenda sit communis illa conditio
Si Patri placuerit &c.*
151. *Votum pœnale quid & quotuplex?*
152. *Si in voto pœnali opus principale illicitum, vel im-
bile fiat, aut ejus obligatio dispensetur, eo ipso
etiam obligatio pœna.*
154. *Ignorantia vel oblitio excusans à culpa, excusat
à pœna.*
155. *Votum, si blasphemavero &c. dabo hoc, vel illud
elemosinam &c. ordinariè intelligitur toties, quoties
156. Usque ad n. 161. Ad quid, & qualiter teneatur,
vobit generatim & indeterminatè aliquam Religionem,
161. Ad quid teneatur, qui vobit aliquam Religionem,
Monasterium determinatè?*
162. *Qui vobit aliquam Religionem determinatè, quomodo
licite possit, vel non possit, etiam jam professus,
re & jurare aliam?*
163. *Dubius an valuerit solum ingressum & probationem
verò etiam professionem in Religionem, præsumere
se tantum vobisse ingressum.*

138 **V**otum variè dividitur 1. In personale; reale
mixtum: jam explicata assert. præceden-
ti. 2. In temporale, & perpetuum. *Votum tem-
porale est, quod ex intentione voventis solum ad cer-
tum tempus, vel pro certo tempore obligat: ut
bibendi vinum per totam Quadragesimam,
Hebdomadam sanctam. *Votum perpetuum est,
quod ex intentione voventis perpetuò, seu tota
obligat, & servandum est. Ut votum Castitatis
perpetuæ, nunquam bibendi vinum nunquam ju-
di. &c. 3. In simplex & solemne. *Votum
plex est, quod solum privatâ voventis voluntate,
authoritate concipitur, non interveniente publicâ
Ecclesiæ acceptance, ut in hæctenus exemplis***

latis. *Votum solemne* dicitur, quod concipitur cum publica Ecclesiæ autoritate, & acceptatione solemni, susceptione alicujus statûs immutabiliter conjunctum, ut vota Professionis Religiosæ, votum Castitatis in susceptione Sacri Ordinis, una cum susceptione Sacri Ordinis ex institutione Ecclesiæ saltem implicite conceptum. Aliud votum solemne defacto in Ecclesia non habetur. 4. In *absolutum*, & *conditionatum*. *Votum absolutum* est, quod ex intentione voventis absolute obligat, nullâ admixtâ conditione arbitrariâ extrinsecâ. Nam conditiones in voto ex natura rei vel dispositione juris imbibitæ, non faciunt votum conditionatum, sicut & in aliis actibus. *Votum conditionatum* est, quod ex intentione voventis obligat dependenter ab aliqua conditione arbitrariâ extrinsecâ ponenda. Idque rursus duplex; *simplex* & *pœnale*. *Votum conditionatum simplex* dicitur, quod dependet à conditione favorabili, seu quæ non sit pœna. Ut voveo me peregrinaturum, Religionem ingressurum, si Deus me de naufragio, vel infirmitate liberet. *Votum conditionatum pœnale* est, quo vovetur, aliqua pœna sub conditione lapsus subeunda. Ut, si denuò lusero, me inebriavero, in peccatum carnis lapsus fuero &c. voveo me jejunaturum tot diebus &c. *Votum conditionatum & pœnale*, itémque ingrediendi Religionem, hîc particulariter explicanda sunt. *Vota solemnia* supponuntur suis nota.

§. I.

Votum conditionatum.

ASSERTIO V.

139 **V**otum conditionatum, quod nimirum ex
 tentione voventis obligat ad aliquid faci-
 dum, vel omittendum, dependenter à condi-
 ponenda in ipso voto apposita, obligationem imper-
 fectam, & suspensam parit, qua perficitur, ac
 solvitur positâ, seu impletâ illâ conditione: quam-
 men (nisi aliunde peccatum sit) licitè impedi-
 vens, seclusa vi, vel fraude: cum hac tamen
 probabiliter cessat obligatio. Hoc ultimo ex-
 to, reliqua certa sunt, ut brevi patebit explica-
 ne.

I.

Obligationem imperfectam, & suspensam parit.

140 **U**t potè dependentem ab eventu futuro in
 ditione apposito. Requiritur ergò. I.
 conditio apponatur in ipso actu voventi, seu
 mittendi. Nam si semel promissio absolute facta
 est, votum jam perfectum, vel absolutum est, nec
 licebit nec poterit deinde aliqua conditio, vel
 restrictio adjungi: nam ut in simili habetur L. 4. C. de
 De Don. quæ sub modo. *Perfecta donatio condi-
 tiones postea non capit.* Ex communi Sanch. l. 5. c. 1.
matr. disp. 6. n. 3. & lib. 4. de voto. c. 23. n. 7.
 Conditio addita debet esse de aliquo eventu futuro
 Nam votum editum sub conditione eventus præter-
 tis, vel præteriti, v. g. *Si pater meus vivit; vel, si pa-
 ter jam mortuus est &c.* non est propriè conditio-
 tum, sed vel statim parit absolutam obligationem.

conditio posita existat, etsi per accidens suspensam, si conditio adhuc ignoretur; vel nullam obligationem parit, si conditio apposita non existat. III. Quia votum conditionatum non parit quidem statim obligationem perfectam, parit tamen obligationem imperfectam, suspensam, quæ superveniente conditione perficitur, & absolvitur; idè qui vovit conditionatè, v. g. *Religionem ingredi, si pater morietur*; tenetur servare propositum implendi voti, quando conditio evenerit. Alioquin si ante eventum conditionis propositum mutet, nolens scilicet implere, etiamsi conditio eveniat, jam liquidò est transgressor voti sui, peccatque pro ratione materiæ. Interim, dum eventus in conditione positus, & à libera voventis voluntate non pendens expectatur, & speratur, tenetur vovens se non reddere inhabilem, non impotentem ad executionem voti: v. g. Qui vovit se Religionem ingressurum, si pater ex India redierit: si sanatus, vel mortuus fuerit &c. is matrimonium contrahere non poterit, tametsi pater longo tempore emaserit &c. donec de ejus reditu; vel morte certior factus fuerit. Navar. l. 3. consil. 15. de voto edit 2. Sanch. tit. c. 23. concl. 6. arg. 6. in presentia. c. *Extua de sponsal.* Laym. c. 6. n. 1. Secus dicendum, si conditio honesta, & licita, ex libera voventis voluntate pendeat: tunc enim eventum illius vovens expectare non tenetur. v. g. vovisti Religionem ingredi, si Doctor creatus fueris; vel, si luseris amplius, si inebriatus, si fornicatus fueris: aut si Religionem ingredi velis, Carthusianum futurum: tunc

enim nullo expectato eventu liberè potes ad
 tias transire: quia conditiones istæ pendent ex libe-
 ra tua voluntate, honestè, vel etiam debità illas
 mittis: non ita pendent ex tua voluntate reditu
 sanitas, vel mors patris tui: quare peccabis ma-
 taliter, si non expectato eventu uxorem ducas,
 sic impotentem te ad ingressum Religionis
 promissum reddas. Nota hîc obiter ex *Sanch*
 non inutile, sed validum esse votum illud in
 tum; Si in Religionem aliquam ingressus fue-
 Carthusianam ingrediar: quia melius est etiam
 ditionatè esse obligatum Deo ad aliquod majus
 num, quam nullo modo esse obligatum. At
 votum illud conditionatum statim pro libitu
 mutare poteris in votum absolutum ingredie-
 Religionem minùs strictam: v. g. Canonicam
 Regularium. Quia rursùs melius est esse absol-
 obligatum Deo ad aliquod bonum, quàm sub
 ditione libera ad quodcunque majus bonum.

§. II.

Perficitur, & absolvitur posita, seu impletâ con-
ditione.

341 **P**ositâ nimirum, seu impletâ conditione in
 appositâ, votum conditionatum omninò
 dit absolutum, & completum, statimque obli-
 pro tempore aut præfinito à vovente, aut proximo
 commodo, juxta superius dicta. Si duplex con-
 ditio apposita fuit in voto, videndum, an utraque
 ponatur copulativè: & tunc utraque expectanda
 est: ut hîc; *voveo peregrinari Romam, si san-*
uero, & pecunias habuero. Si verò conditione

appositæ sunt disjunctivè, ut *voveo peregrinari
 Romam, si vel pater mortuus fuerit, vel aliunde pec-
 unias acquisero*: unâ tantum conditione impletâ,
 votum obligat: quia etiam logicè ad veritatem dis-
 junctionis sufficit unam partem esse veram. Nec
 de his potest esse difficultas. Difficultas tamen non
 levis est: an votum conditionatum obliget, si con-
 ditio impleatur non determinatè, sed æquivalenter.
 v. g. *vovisti certam summam eleemosynæ, vel deci-
 mam partem lucri, si lucrum ex hac negotiatione
 tua non frumento tuleris; & tu aliunde lucrum ca-
 pias, & ditescas* v. g. *hæreditate, vel alia negotia-
 tione: teneberisne voto? Item vovisti Religionem
 ingredi, si pauper pater tua ope indigens tandem
 moriatur: interim pater inopinatè evadit dives, ut
 tuum ingressum non impediatur amplius, an nihilo-
 minus obligaberis voto tuo? Certum est, quòd non,
 si votum emissum fuit, sub illa conditione omninò
 determinatâ, scilicet si omninò ex hac negotiatione
 ditescas: si omninò pater moriatur &c. sic enim nõ
 ponitur conditio, quàm præcisè intendebas. Quod
 si vero votum emissum est, non tam propter illas
 condiciones determinatè, quàm propter finem ha-
 bendi facultatem dandi eleemosynas, aut Religio-
 nem ingrediendi, jam te votum obligare censet
Sanch. eodem capite 23. n. 26. Quia per illam æ-
 quivalentiam revera jam habet facultatem dandi
 eleemosynam, vel Religionem ingrediendi, quod
 in tuo voto principaliter intendebas. Contra ta-
 men te non obligari censet *Castro-Palaus* cum *Tam-
 burino* l. 3. *Dealogie*. 12. §. 6. n. 4. eò quòd vo-
 vens*

vens non intenderit se obligare, si quomodocumque cessante impedimento facultas illa fiat (nisi expressisset) sed si fiat modo de facto expressio hanc negotiationem, per mortem patris: hoc autem modo non sit facultas: ergo &c. Satis prohibiter: sed prius est tutius:

§. III.

Quam tamen, nisi aliunde peccatum sit, licite dicitur pedit vovens, seclusa vi, vel fraude.

Solemne est quæstio, utrum vovens peccet per eum stet, vel ipse obstet, quò minus conditio in voto posita impleatur? Dicimus ergo

- 142 I. Si conditio bona, ac licita pendeat ex libera voluntate voventis, non peccat vovens, si eam vitet, & impediat, ob eam solùm causam, ne voti obligationem contrahat. E. g. Vovit quis elemosynam daturum, si luserit, si juraverit, si talis domum intrârit &c. non peccat, etsi ideò iuramento, ingressu talis domus studiosè abstinentie voto obligetur, *Omnes etiam citati. Ratio est.* Quia cum talis vovens adhuc liber sit à suo voto implendo, poterit ejus obligationem subterfugere quocumque modo non illicito: atqui licitum est non suscipere doctoratum, non ludere, non jurare &c. ergo. Idque verum est, etiamsi talis conditio impediatur, cum directa intentione obligationis voti effugiendi, v. g. fæmina vovit dare elemosynam, quoties domo egreditur; alia, quoties ingreditur Ecclesiam: Utraque postea pœnitens studiosè abstinet egressu domus, & ingressu non peccat.

cessario Ecclesiæ, ne eleemosynam dare cogatur, neutra peccat: idemque est in allatis exemplis.

II. Si conditio voti licite impediri nequeat, peccat utique dupliciter, qui conditionem impedit, ne voto obligetur. E. g. Vovit quis Religionem ingredi, si toto hoc anno à fornicationis peccato divinâ gratiâ præservatus fuerit: si talis intra annum fornicetur eo animo, ut voti obligationem subterfugiat, peccat utique non tantum contra castitatem, sed etiam contra votum, & virtutem Religionis, violando aliquo modo pactum cum Deo initum: quia tali modo vovendi censetur tacite promississe, quod saltem aliquem vitandi peccati conatum, & divinæ gratiæ cooperandi adhibere, ac sine dolo sincerè cum Deo agere velit. Ex communi *Suar. apud Laym. c. 6. n. 2.*

III. Si conditio voti non mala ex naturalibus causis, aut libero alterius hominis consensu, vel voluntate pendeat, non peccat vovens contra votum, si illam conditionem impediatur, seclusa fraude, vel vi. *Communis apud eosdem.* Ratio est: quia vovens conditionatè non censetur se obligasse ad promovendam, seu nullo modo licito impediendam conditionem voti, sed tantum modo illicito, doloso, vel violento, v. g. Vovisti Religionem, si valetudinem Deus restituat, non peccas contra votum, si ex fragilitate excedendo in cibo, vel potu sanitatem impediatur, si dolus, & maligna intentio eludendi votum absit: secus si dolosè, & datâ operâ valetudinem lædas, ne voto tenearis: tunc enim non sinceriter agis cum Deo tuo. Item vovisti Religionem.

ligionem, si pater consenserit: non peccas contra
votum, si voti pœnitens patri dissuadeas, ne con-
sentiatur bonâ fide, ac ratione: secus si fraude,
vi patrem circumvenias, ut dissentiat: quia tu
non relinquis ei liberam arbitrii sententiâ, ex qua
tamen votum tuum pendere volebas. *Suar.
alii cit.*

- 145 IV. Constat ergo apud omnes graviter peccatum
eum, qui conditionem voti per vim, vel dolus
impedit, ne voto teneatur: talis enim nimis ma-
festè Deo illudere convincitur. Insuper dicimus

§. IV.

*Cum hac tamen etiam probabiliter cessat obli-
gatio voti.*

- 146 **D**ifficilior jam quæstio est, an, qui per dolus
vel vim impedit, quò minus conditio
ponatur, nihilominus teneatur voto, non minus
quàm si conditio impleta fuisset. *Exempla.* V. g.
quis Religionem, si pater consentiat, si Confessor
rius consulat, si spatium unius anni Deus à for-
matione præservet, si à morbo molesto liberet: sed
postea pœnitens voti, dolosè falsis allegationibus,
per Confessorem, vel confessarium circumveniat, ut assensum
vel consilium non præbeant, aut aliter vi, vel fraude
de illos impedit, postea studio fornicatur, vel
temperanter vivendo sanitatem impedit, omnino
dolosè ob eam causam, ne voti reus cucullum induere
re teneatur: an tamen nihilominus obligetur?

- 147 I. Affirmat communior probabiliter, & in
dubio tutior sententia DD. Navar. 6. 12. *Summ. 4.*

Sanch. l. 4. c. 23. n. 47. & tredecim citans probabilius suadet Diana p. 4. tract. 4. resolut. 101. Et omnino favent jura. L. in executione. §. ult. ff. de verb. oblig. *Quicumque sub conditione obligatus curaverit, ne conditio existeret, nihilominus obligatur.* Coniunctis Reg. 66. in 6. *Cum non stat per eum, ad quem pertinet, quò minus conditio impleatur, haberi debet perinde, ac si impleta fuisset.* V. g. Promisisti alicui centum florenos, si ædem tuam accesserit, si is ingredi volens, à te per vim, vel fraudem repellatur, perinde ei obligatus es, ac si ingressus fuisset. Eodem modo res se habet in casibus propositis, similibus. *Ratio* à Sanch. assignata est. Quia quoties apponitur conditio ab aliis causis sive naturalibus, sive liberis dependens, verus sensus ejus conditionis, atque adeò virtualis saltem intentio voventis debet esse; voveo talem rem, si per alias causas mihi involuntarias non steterit, quò minus hoc fiat: ideò enim talis conditio non dependet à voluntate, sed ab aliis causis, ut etiam contra suam voluntatem evenire possit: atqui cum tu per dolum, vel vim impedis, ne ponatur conditio, reverà per alias causas tibi involuntaria non stat, quò minus fiat votum tuum: ergo conditio censetur impleri, & tu obligari, ac si impleta esset. Vide quæ notabo mox N. III.

II. Nihilominus maneat probabilis nostra resolutio 148
 lutio, tunc cessare obligationem. Sic Major in 4.
 d. 38. q. 1. proposit. 1. coroll. 7. Suarez. cit. l. de
 voto c. 17. num. 20. Lcym. l. 4. tract. 4. c. 6. n. 4.
 Diana, Castro-Palaus, alii cum Tamburino cit. c.

12. l. 3. §. 6. n. 7. Ratio est, quia vel talis obli-
 retur ad impletionem voti ratione conditionis im-
 pletæ, vel ratione peccati commissi. Non
 mum: quia revera, & simpliciter non adest,
 impletur conditio, quam omninò, & expressè
 spexit intentio voventis: atqui votum non obli-
 ultra expressam intentionem voventis: & immo-
 tò recurritur ad illam intentionem tacitam, &
 tualem, quòd conditio præcisè per alias causas
 voventi involuntarias debeat impediri, cum
 sit expressa intentio contraria, si conditio ipsa
 ponatur, quomodocunque non ponatur: &
 nulla est obligatio ratione conditionis imple-
 sicque ruit, vel saltem non convincit ratio
Sanchezii. Neque secundum: hoc enim
 men est inter violationem promissionis factæ
 & factæ homini, quòd violatio promissionis
 homini quidem obliget ad compensationem, &
 restitutionem damni illati, semper enim homini
 violationem juris sui infertur damnum in bonis
 utilibus, quod compensari potest, & debet: at
 rò violatio promissionis factæ DEO solum obli-
 ad pœnitentiam, & satisfactionem pro peccati
 injuria illata Deo, & non ad aliquam compen-
 sationem, seu restitutionem: DEO enim trans-
 sione voti nullum infertur damnum, quod re-
 tui possit, ac debeat, sed tantum honor, &
 tus debitus aufertur, qui per pœnitentiæ sa-
 ctionem eidem restituitur: ergo ratione peccati
 commissi in dolosa illa voti elusione, nulla
 obligatio voti implendi, ac velut compen-

Jura autem supra allegata solum ita statuerunt de promissionibus humanis ad indemnem servandum promissarium, & non in promissionibus Deo factis, in quibus tota obligatio pendet ab expressa intentione votentis, quæ in proposito non impletur, ut dictum est.

III. Cæterum duo hinc valdè advertenda sunt. 149

Primum; accuratè exploranda est intentio votentis, quæ interdum esse potest omninò se obligare, v.g. ad Religionis ingressum, *Si pater consenserit; vel, nisi pater contradixerit*: ut proinde nihil aliud impedire eum debeat præter patris contradictionem, vel dissensum. Hoc casu, si votens dolo circumveniat patrem, ut contradicat, qui alioquin non contradiceret, voto nihilominus obligabitur, eò quòd conditio, considerata votentis intentione, satis impleta censeatur, quando pater non ex se ipso voluntariè, sed tantum fraude votentis circumventis contradicit. Atque hoc casu locum habet ratio Sanchez supra allata. *Secundum*; Quando res est adhuc integra, certum est votentem debere cessare ab impediendo, & expectare, an ponatur conditio: ut in dicto casu pater non statim contradicat, sed deliberet; interim tu à dolosa persuasione cessare debes, & expectare ejus mentem. Unde qui de industria se malè gerunt in Religione, ut sic dimittantur, non sunt tuti in conscientia dimissi, sed post dimissionem debent instanter petere receptionem, ut voto satisfaciant. Quia res adhuc semper est integra; semper enim possunt se emendare, & idoneos receptioni

reddere, quandiu spes est receptionis; donec ubi
matè repulsi excusentur.

150 IV. Denique ex dictis explicandum est, quomodo
intelligenda, & impleri censenda sit solennis
illa conditio in votis (idémque in aliis promissionibus)
filiorum: *Si patri placuerit, &c.* Hanc questionem latè tractat
Sanch. l. 5. de Matr. dist. 9. 7. Ex quo accipe compendiò. I. Si pater
cognitâ, voto, vel promissioni primò statim consentiat,
censetur impleta conditio, & obligatio tracta: quæ
minimè tollitur, etsi is postea, mutâ sententiâ
dissentiat, nisi filius fortè adhuc sit impubes,
juxta dicenda cap. seq. è contra si pater primò statim
dissentiat, deficit conditio, & obligatio neque
revalescit, etsi pater postea consentiat. post
Azorium & alios, *Sanch. & Laym.* cit. contra
Sylvestrum & Navar. Quòd si verò voventis
vel promittentis intentio fuerit obligandi se omnimodis,
dummodò sine patris offensione fieri possit, tunc,
etsi pater primò agrè ferat, & dissentiat, postea
verò consensum præbeat, obligatio contracta
habetur, si interim nulla mutatio notabilis sit facta,
ut cum aliis benè notat *Laym.* cit. n. 3. II. Si pater
nec consensum, nec dissensum exprimat, & alia
signa, & conjecturas attendendum est. Nam
in quibusdam personis, consideratis circumstantiis,
taciturnitas mœrorem animi indignè ferre significat;
& sic deficit conditio, & obligatio. In aliis
verò significat tacitum consensum, vel saltem
non repugnandi voluntatem, ut notat DD. cit.
Et sic palam impletur conditio: *nisi pater contra-*

dixerit : non ita liquidò : *si pater consenserit* : vel, *si patri placuerit*. Ideòque in praxi mens ejus magis exploranda est. Ubi nota differentiam inter has duas conditiones : *si pater consenserit* : & , *nisi pater contradixerit*. III. Si pater expressè dicat, se quidem non contradicere, vel dissuadere, sed etiam non suadere vel consulere : tunc censetur esse impleta voti conditio, *si patri placuerit* : nisi constaret aliam fuisse voventis, vel promittentis intentionem. Qui enim vovit, vel promisit sub conditione paterni placiti, vel consensùs, ejus animus fuisse censetur obligare se, *nisi pater contradicat, dissuadeat, vel agre ferat positivè*, quod in proposito non fit. Nam, ut ait Juris Consultus Regula juris 142. ff. *Qui autem tacet, non utique fateatur, sed tamen verum est, eum non negare*, sive contradicere. Vide Laym. cit. cap. 6. n. 3. IV. At, si pater moriatur fortè, priùsqum ejus placitum, consensum, vel ratihabitionem petas? R. saltem si pubertatem ingressus es, ipsa mors patris habebitur pro assensu, qui sine dubio non volet amplius te impedire ab opere bono; neque aliter consensum, vel placitum supposuisti, nisi quatenus ejus potestati subes : nunc autem non amplius subes.

§. II.

Votum pœnale.

Votum pœnale est, quò vovetur pœna sub conditione subeunda : seu, ut describit Sanch. l. 8. de Matr. disp. 10. n. 1. cum vovens minimè alioquin affectus ad rem, quam in pœnam vovet ;

T 4

sed

sed ideò eam ita promittit, si crimen aliquod commiserit, ut illius incurrendæ timore retrahatur crimine committendo. Duobus modis fieri potest. *Primomodo*, si quis duplex votum emittat, scilicet rem aliquam absolutè faciendi, vel omittendi, quam animus inclinatus est; & deinde, si non præstiterit, aliud quidpiam, ad quod animus inclinatus non est, tanquam in criminis pœnam præstandi: ut si voveas te non fornicaturum; si autem fornicatus fueris, Religionem ingressurum: aut te non lusurum; si autem luseris, tantam eleemosinam daturum. *Secundo modo*: Uno simplici voto lûm vovetur, ac promittitur pœna, tamen sub conditione, si id, quod proponit, non præstiterit, v. g. voveo me Religionem ingressurum, si fornicatus fuero: eleemosynam daturum, si denuò lusero. Circa quæ breviter rta resolvendum est.

152 I. In voto pœnali, si res à vovente principaliter intenta, aut impossibilis, aut Deo accepta non fuerit, vel fiat, tunc cadit etiam obligatio pœnæ, v. g. si videris, vel jurasti, te jejunaturum, vel eleemosinam daturum, si vindictam sumseris: si cum inimico locutus fueris, si in talem domum ingressus fueris, &c. seclusâ justâ causâ non ingrediendi, &c. nulla est obligatio pœnæ. *Ratio est*: quia pœna scilicet accessoriè sub conditione rei principalis promittitur; si ergo res principalis præstanda non sit, tunc que pœna locum habebit.

153 II. Si obligatio voti per dispensationem subacta fuerit, eò ipso cadit etiam obligatio pœnæ, licet ea in dispensatione nulla sit facta mentio. *Ratio est*: quia

quia pœna habet ordinem ad transgressionem: sed post dispensationem voti non habet locum transgressio: ergo neque obligatio pœnæ. Secus dicendum, si transgressio voti jam semel accidisset. v. g. Vovisti te non lusurum, & si lusuris, eleemosynam daturum, &c. si lusuristi semel, jam reus es tam voti, quàm pœnæ, & postea absolutus à voto, non absolveris à pœna antea contractâ, sed solum à pœna contrahenda imposterum, ut benè notat *Lay. cit. c. 5. n. 2*

III. Quandounque aliquis ob ignorantiam, vel oblivionem inculpabilem rem principalem perficere omisit, non obligatur pœnâ, quippe, quæ locum non habet, nisi ubi voluntaria transgressio est. v. g. Vovisti singulis festis audire Sacrum, tali Vigilia jejunare, &c. omittis inculpate ignorans esse festum, vel Vigiliam eo die, aut oblitus, vel non recordatus voti tui, &c. non teneris pœnam solvere: perinde enim est, ac si aliàs jultè impeditus fuisses. Nemo quippe cersetur vovisse pœnam, nisi ob culpabilem transgressionem, & *Omnia pœna, si justa est, peccati pœna est*, ait. S. August. *l. 1. Retractat. c. 9.* At verò, qui memor voti sui: v. g. non ludendi, non fornicandi, &c. etsi non recordatus pœnæ annexæ, violaret votum suum, adhuc tenebitur pœnâ appositâ saltem moderatâ, & non exorbitante. Secus, si pœna esset exorbitans, & gravissima v. g. ingressus Religionis, difficillima peregrinatio, si fornicatus fueris, &c. Ex communi Sanch. *l. 4. Moral. c. 22. n. 17.* Laym. *cit. n. 3.* Ratio est: quia voti obligatio est instar alterius legis humanæ: atqui qui legem la-

tam vovit, etsi ignoret, vel obliviscatur annu-
pœnam, nihilominus eam incurrit, eaque iuste
nitur, nisi pœna exorbitans sit, aut censura
alibi notavimus.

155 IV. Quoad pœnam solvendam ita distingui-
dum est. I. Si quis duplex votum edidit, vovit
non blasphematurum, & si blasphemaverit, eleemosynam
mofynam daturum, liquidò tenetur ad solvenda
pœnam toties, quoties blasphemando votum trans-
gressus fuerit. *Omnes. Sanch. cit. n. 21. La-
cit. n. 4.* Ratio est: quia sicut votum principale
blasphemandi ad omne tempus semper referretur
ita & votum accessorium de solvenda pœna ad
ne tempus transgressionis referendum est. Quo-
tione etiam illud votum accipi debet. *Povea me-
nibus diebus Sabbati Missam auditurum; O-
non audiero, me talem eleemosynam daturum.*
Qui unum tantum votum edidit de pœna solvenda
si tale quid commiserit; consideranda est in-
tentio voventis, quæ ordinariè etiam est perpetua
sibi interdicere talem rem sub proposita pœna
ut quoties transgressio fiat, toties pœna solvenda
Sin verò spectatis omnibus circumstantiis, de
tentione voventis constare non possit, sed
hinc maneat, an vovens intenderit solvere pœnam
pro omni, an verò pro prima tantum transgre-
sione, probabile est, solum pro prima vice transgre-
sionis debere pœnam solvere. Ita *Eman. Sa. v. votum
num. 26.* approbante *Liy. cit. num. 4.* Ratio
quia cum de obligatione voti agitur, benignior
amplectenda est in dubio in favorem voventis,
vâ verborum proprietate: atqui verba ista voti

si blasphemaverit, voveo me aureum daturum pauperibus, propriâ, & usitatâ acceptione intelligi possunt de prima tantum transgressione; ergo si vovens de intentione sua dubitet, hanc benigniorem partem amplecti poterit. Verum mihi arridet regula collecta ex *Sench. Laym.* saepe citatis apud *Tamb. cit. c. 12. §. 7. num. 2.* Quando pœna est ex ordinariis, quæ iterari solet, intelligitur toties, quoties. Quare, si vovisti jejunare, moderatam elemosynam dare, si ebrius, vel fornicatus fueris, obligatus es, quoties ebrius, vel fornicatus fuisti. Quando autem est ex pœnis gravioribus extraordinariis, quæ iterari non ita solet, in prima tantum transgressione pœna urgebit, non in sequentibus; ut si vovisti peregrinari Romam, si fornicatus fueris, &c. *Ratio est;* quia non est verosimile voventis intentionem fuisse sibi imponere toties, quoties, pœnas istas insolitas; verosimile autem est, voluisse moderatas, & solitas.

§. III.

Votum ingrediendi Religionem.

RESOLUTIONES.

Prima. Qui generatim, & indeterminatè vovit se aliquam Religionem ingressurum, ex communi doctrina cum *S. Thoma. 2. 2. q. 88. a. 3. ad 2.* tenetur moralem adhibere diligentiam, ut in aliquem Religiosorum Ordinem recipiatur; adeoque repulsus ab uno, debet alium Ordinem, & interdum unius Ordinis plura Monasteria adire, & receptionem serio petere, quamdiu spes probabilis superest, se alicubi receptum iri; dummodò exinde non

non

non oriatur magna, & improvisa difficultas. In enim obligatio voti, sicut & cujuslibet spontaneæ promissionis, benignè & strictè interpretanda est, ut non extendat se ultra voventis, vel promittentis intentionem, etiam tacitam, seu probabiliter presumptam: adeoque nec ad speciales, & improvas difficultates se extendat; quas vovens probabiliter non excepisset, si ei in mentem venisset, vel si ei his interrogatus fuisset. Et hinc resolves

157 I. Talis ita generaliter Religionem vovens, non potest quamlibet minùs strictam eligere; ita ut nulla moderata Religione reciperetur, non tenetur ingredi strictissimam, v. g. Carthusianam, etsi facile recipiendus, si affirmet, vel ex qualitate personæ colligi possit non fuisse ipsi mentem eorum ad tales Religiones strictas se obligare. *Sylvestri Angelus*, aliisque citt. *Sanch. lib. 4. moral. c. 1. num. 49.*

158 II. Si talis in sua civitate, vel Provincia non recipiatur, non tenebitur adire Provincias extraneas cum gravi incommodo, si affirmet, vel ex qualitate personæ colligi possit, suam intentionem eò ultra se non extendisse: utpote, quia inops, debilis, & vernæ linguæ imperitus, & maximè si fœmina sit, quibus peregrinari incommodum, & indecorum est.

159 III. Si talis idoneus ad Clericatum non recipiatur, nisi ad statum laicalem, non tenetur ingredi, si id se non intendisse affirmet, vel ex qualitate personæ colligatur, utpote, si nobilis, delicatus, ingenio, doctrinâ præditus. Vide *Sanch. Laym. tract. 5. de statu Religionis c. 6. n. 1.*

IV. Qui sic Religionem absolutè vovit, si non recipiatur, nisi in Monasterio, vel Ordine, cujus disciplina collapsa est, ut nec substantialia quidem vota observentur, non tenebitur: imò licitè non poterit ingredi, ob pericula subversionis, ut notat etiam Navar. c. 12. n. 45. aliisque cum Sanch. & Laym. cit. n. 5.

RESOLUTIO II.

Qui Religionem aliquam determinatè vovit, S. Benedicti, S. Francisci, &c. vel certum aliquod Monasterium ingredi. 1. Tenetur imprimis sincero animo petere, ut recipiatur: atque etiam semel, iterùmque repullus solum constantiæ probandæ causâ, non solvitur voto: ac si postea Religiosi, mutata voluntate, eum recipere parati sunt, obligatur voto ad ingrediendum. Sanch. cit. n. 70. Lessius l. 2. c. 41. Laym. cit. n. 2. Excipe: Nisi interea notabilis mutatio facta fuerit sine fraude voventis: ut si interim disciplina collapsa, Monasterium destructum: si vovens interim desperans receptionem, bona fide aliam Religiosum ingressus fuerit, sponsalia inierit, vel crimine commissio, infamis factus fuerit. 2. Qui ita certum Ordinem, vel Monasterium ingredi vovit, examinare debet intentionem suam: Quòd si enim principaliter intendit vovere Statum Religionem, vel Religionem absolutè, & solum secundariò determinavit ad hunc Ordinem, vel aliud Monasterium se conferre, tenebitur, juxta dicta *Resolut. preced.* 3. Quòd si verò principaliter intendit hunc specialem Ordinem, vel locum ingredi, ob specialem affectum ad illum, adeoque

adeoque Religionem non absolute, & divisim
 omnino copulativam cum dependentia à tali Religio-
 ne, vel Monasterio promissit: tunc in eo Ordine
 vel Monasterio serio repulsus, omnino liber
 voto, juxta communem DD. cum S. Thoma
q. 88. a. 3. ad 3. Navar. Sanch. Laym. cit. Re-
 utriusque patet ex dictis supra de materia mixta
 si divisim, vel copulative promissa. 4. Denique
 tinetur ingredi ultra suam intentionem: ut
 teintendisset ingredi hunc Ordinem, vel tale
 nasterium, quia credebat in eo observantiam
 strictam, postea comperit esse relaxatam; aut
 credebat esse moderatam, postea comperit esse
 rigidam: ut etiam supra de materia voti nota.

RESOLUTIO III.

162 **Q**UI vovit determinate ingredi unam Religio-
 nem laxiorem: I. Licite, & optime ingre-
 ditur, ac profitetur aliam strictiorem. *Omnes. De*
cap. Licet. De Regularibus; quin, ut ibidem
 betur: etiam solemniter professi unam laxiorem
 licite ingrediuntur aliam Religionem strictiorem
 petita tamen, ob respectum sacrae obedientia-
 cet non obtenta Superioris licentia. II. Professi
 Religionem strictiorem, in qua tamen non
 vatur Regula, nec spes est Reformationis, licet
 ingreditur aliam minus strictam, in qua servatur
 Regula, petita similiter, etsi non obtenta Super-
 ris licentia: uti docent *Ludovicus Lopez,* alii
citt. Rodriquez tom. 3. Q. Q. Regularium. q. 1.
a. 5. Sanch. Laym. cit. n. 10. Contra vero,
 vovit ingredi, & profiteri Religionem strictiorem

observantem, utique peccat ingrediendo, & profitendo laxiorem; quia minus præstat, quam Deo votò promiserat: attamen professio valida erit, & voventem à priori voto liberat; quia nimirum votum solemne Professionis, quo Religioni laxiori jus acquisitum est, derogat voto priori simplici, quo alteri Religioni strictiori nullum jus acquisitum fuit. Ut habetur *cap. qui post. De Regul. Juris in 6.*

III. Similiter peccat, qui vovit se Religionem ingressurum strictiorem experiendi causâ, postea ingrediendo laxiorem sine intentione, & obligatione perseverandi, & profitendi: quia minus iterum præstat, quam promisit: cum plus sit Novitium esse in Religionem strictiorem, quam in laxa. Attamen votum ingrediendi, & experiendi Religionem strictiorem ipsemet vovens licite commutare potest in votum ingrediendi, & experiendi Religionem laxiorem. Quemadmodum etiam, si tempus ingrediendi Religionem strictiorem ex voto nondum advenisset: v. g. si vovisset, absolutis studiis iugredi Carthusiam, interim non prohiberis ingredi, & experiri Ordinem laxiorem, v. g. S. Benedicti, cum intentione, vel in eo Ordine profitendi, vel prius votum, Carthusiam ingrediendo, exequendi. Ut cum *S. Antonino*, & aliis benè docet *Sanct. cit. c. 16. n. 18. & 20.* Quia nimirum votum profitendi Religionem etiam laxiorem, cum contineat perpetuum Dei obsequium, absolutè melius est, & plus obligat, quam votum solum ingrediendi, & experiendi Ordinem quantumcunque strictiorem, quod per se solum temporale DEI obsequium continet: juxta illud

cap.

ergo &c. Denique cum votorum obligatio sit stricta interpretationis, & benignæ in favorem voventis, sicut in dubio, utrum aliquis simpliciter voverit, censetur esse liber, ita etiam in dubio, utrum aliquis unum solum, an verò duo voverit, nimirum & ingressum, & professionem, censendus est liber ab altero, de cuius obligatione dubitat. Insuper hæc aliqua observanda sunt. 1. Is, qui sic vovit, Religionem facere animo ingredi, & aliquam moralem conatum adhibere, debet se accommodare moribus Religionis, cum proposito perseverandi & profitendi, si eam sibi convenientem expertus fuerit. Quare licet is, qui absq; voto Religionem ingressus, absq; omni justa causa egreditur, peccet solum venialiter ob levitatem animi; is tamen, qui cum tali voto Religionem ingressus, sine omni rationabili causa egreditur peccat mortaliter ob transgressionem voti: *Cajet. Nav. alii cum Sanch. ii. c. 16. n. 90. Lajm.* quod si tamen bona fide ingressus, ex justa causa egrediatur, tali voto omnino liberatur. Satis est enim semel præstitisse, quod promisit, scilicet ingredi & experiri Religionem, an sibi conveniens sit. 2. Qui verò expresse vovit Religionem non tantum ingredi, sed etiam profiteri, seu in ea perseverare ita astringitur voto ad professionem, & perseverantiam (etsi Religio non usque adeo conveniens sit) ut exire sponte nequeat, & annus probationis non tam sibi, quam Ordini serviat: adeò ut licet ex justa causa egrediatur, si tamen spes sit, ipsum denuò receptum iri, teneatur adhuc ex voto suo ingredi: cum votum absolute conceptum impedimento

temporali non extinguatur : ut si quis ob mortem
esset egressus, isque morbus penitus cesset. 3. *In ip*
absolutè, & expressè vovit & Religionem, & *P*
continentiam : aut Castitatem vovit principaliter, *manu*
independenter à Religione ; is impeditus, vel *tame*
liberatus à Religione, adhuc obligatur voto Castitatis. *l. 3. c.*
Qui verò Religionem vovit principaliter, & Casti- *fiastic*
tatem solum accessoriè, & dependenter à Reli- *gio. V*
gione, is impeditus, vel liberatus à Religione, liber- *delib*
etiam à voto simplici Castitatis accessorio. *Acce*
Ruente principali, ruit accessorium. De quo
controversia. 4. In dubio autem, quomodo
taliter voverit Castitatem cum Religione, si neque
verbis voventis, neque ex circumstantiis con-
spici potest, post adhibitam diligentiam, potest
vovens eligere sensum, quem vult, sibi que
faventem : nimirum vovisse Castitatem depen-
dentem à Religione : uti ex *ex Sanch. & Laym.* *S*
cedenti indicatum est.

S U B S E C T I O.

Voti violatio.

S U M M A R I U M.

164. *Quale peccatum sit vobere aliquid inco-* *siderati*
intentione promittendi, obligandi, vel implendi
167. *Usque ad n. 170. Qualiter peccet vovens rem*
impossibilem, & indifferendam?
170. *Usque ad n. 173. Quale peccatum sit transgredi*
dilatatio voti, ac de voto emisso panitere?
173. *In Confessione votorum violatorum opus non est*
care eorum materiam
174. *Nisi ea aliunde præcepta, vel prohibita sit,*
175. *Licet votum Castitatis simplex; selemne; & sacri-*
nis sint ejusdem speciei, tamen in confessione, &
exprimi debet votum selemne.

S. I.

In ipso actu, & modo votendi peccari potest
tripliciter.

Primò Temerè, leviter, inconsideratè, & ex 164
repentino quoque motu, vel ob respectum hu-
manum aliquid vovere, peccatum est, plerumque
tamen veniale tantùm. *Communis DD. cum Sanch.*
l. 3. c. 1. n. 9. Peccatum esse, sumitur ex illo Eccle-
siastici 5. *Displicet DEO infidelis, & stulta promif-*
sio. Votum autem ex levi metu, ac sine iufficiente
deliberatione emissum censetur promissio stulta.
Accedit, quòd sit abusus voti ita temerè, & sine
matura consideratione vovere. Quia tamen non
cedit in gravem injuriam Dei, vel cultus divini, ve-
nialem culpam per se excedere non potest.

Secundò. Vovere absque intentione promittendi, 165
& se obligandi ad rem promissam, cessante scanda-
lo, & gravi irreverentia Dei, probabilius tantùm
est peccatum veniale. Ita Sanch. *cit. n. 10.* Cajetanus
v. votum n. 3. Qui rectè determinat tunc solum
esse peccatum mortale, quando votum est solemne,
ut in susceptione Ordinis sacri, ac professione Re-
ligionis: in his enim, si externè voveas, juxta inten-
tionem Ecclesiæ, ac Religionis vovere ex justitia
debes; aut etiam quando est votum simplex, fitque
publicè coram aliis; quia tunc esset mendacium
perniciosum, & periculosum, ratione divinæ irre-
verentiæ coram aliis, & gravis scandali.

Tertiò. Vovere aliquid absque intentione, & 166
voluntate illud implendi in re gravi, sine dubio est
peccatum mortale, *omnium DD. consensu*, ob gra-
vissimè

vissimam irreverentiam, & virtuales irrisiones. Quasi Deus omniscius, ac corda intuens falli possit. Attamen in re levi probabilius est tantum peccatum veniale, excusante parvitate materiæ, nec adeo gravem irreverentiam erga Deum inducente. Ita communis cum *Sancti. cit. c. 8.* contra nostrum *Montan. chant.* & alios quosdam nimis strictos.

§. II.

Circa materiam voti peccatur itidem tripliciter.

167 *Primò.* Vovere rem mortaliter malam, sive objecto, sive ex fine, vel circumstantiis, est peccatum mortale, & quidem duplex. Unum contra præceptum aliquod particulare; alterum contra virtutem Religionis: quia est gravissima irreverentia DEI, & formale sacrilegium, fidelitatemque velle ipsi DEO obligare ad ejus offensam. Verò vovere rem solum venialiter malam, vel actionem venialiter tantum malam, est tantum peccatum veniale; similiter duplex; & contra aliquod præceptum particulare; & contra virtutem Religionis. Communis DD. *Armilla, Sylvester, Sotus, Navar. Toletus,* aliisque cit. *Sancti. l. 4. mor. c. 6. n. 9. Laym. Tract. 4. c. 2. n. 6. Diana part. 4. tit. 4. resolut. 160.* Ratio est: quia cum tale peccatum sumat totam suam malitiam à re mala promissa, tale peccatum erit votum, quale est res promissa, adeoque si hæc mortalis, mortale; si veniale, veniale.

168 *Secundò.* Vovere rem impossibilem sub ratione impossibilis apprehensam, est peccatum mortale.

tale : quia rem impossibilem Deo promittere, est verissima Dei irrisio & gravissima irreverentia. Secus dicendum, si illa res per errorem apprehenderetur, ut bona & possibilis : v. g. naturale jejunium servare per totam Quadragesimam.

Tertio. Vovere rem indifferentem, quatenus 169 indifferentem est : v. g. curare sibi novas vestes ; aut minus bonam : v. g. Matrimonium inire, non dare eleemosynam certo pauperi indigno, &c. est tantum peccatum veniale : quia hic nulla notabilis intervenit irreverentia, vel injuria DEI.

§. III.

In executione, vel transgressione voti similiter peccatur tripliciter ; omittendo, differendo, pœnitendo.

Primò. Omnis transgressio voti (sive per commissionem, sive per omissionem) in re tamen ex natura sua, vel circumstantia gravi, est peccatum mortale : in re levi (sive ea tota, sive partialis tantum materia voti sit) est tantum peccatum veniale.

Vide *Secl. 3. n. 89.*

Secundò. Dilatio voti, aut ex intentione voventis ad certum tempus sub mortali obligantis ; aut cum abjectione voluntatis illud implendi ; aut cum periculo non implendi, vel impedimenti perpetui, absque omni causa probata, est peccatum mortale : alias veniale tantum. Vide eadem *Secl. 3.*

§. 4. *toto.*

Tertio. Pœniteret efficaciter de voto emisso, 172 cum voluntate, aut proposito illud deinceps non

servandi, aut quærendi quamlibet occasionem
causam, sive justam, sive injustam, se à voti ob-
viatione eximendi in re gravi, est peccatum mortale
secundùm omnes. Ratio est: quia ejusdem ma-
tiz est transgredi velle, & transgressio ipsa: qui-
tem sic efficaciter pœnitet, & dictæ voluntati
consentit, censetur habere voluntatem tran-
diendi votum emissum, adeoque juxta ratio-
materiae, peccare mortaliter. At verò peccat
tantum inefficaciter, cum simplici tantum displicentia,
tristitia, ac noieitate voti emissi, sustinet
quasdam difficultates. vel anxietates in voto
dummodo perseveret firma voluntas semper im-
di votum, peccatum non est, per se loquendo, sed
sta contra incentivum peccati, sicut enim ab
poterat homo non vovere, ita postea optare potest
quòd non vovisset. Ad. oque propositiones
*utinam non vovissem! Si non vovissem, amodo
voverem amplius, &c.* etsi magnæ imperfectio-
sint, tamen stante firma voluntate implendi voti
peccata non sunt, per se loquendo. Per accidens
tamen, quatenus talis displicentia voti redit
in ejus executionem, ut homo segniter, negligenter
& cum tædio votum exequatur, peccatum veniale
accedente verò periculo prævaricandi, erit mortale.
Sic ex communi Laym. *l. 4. tract. 4. c. 4. n. 3.*

§. IV.

Circa Confessionem votorum violatorum

173 **P**rimò. In Confessione sufficit enumerare trans-
gressiones votorum, omitiendo, vel committendo,
tendo, neque necesse est explicare materias votorum.

aliunde non præceptas, vel prohibitas. E. g. Titius vovit certo die jejunare, Missam audire, & recitare Coronam B. M. Virginis; omnia omittit. Cuius vovit tali die non bibere vinum; non ludere; non domo egredi recreationis gratiâ: at data occasione, vinum bibit, ludit, recreatum exit. Uterq; satisfacit in Confessione dicendo, tria vota à me emissa semel transgressus sum. Ita cum aliis Lugo de Pœnitentia disp. 16. n. 115. Ratio est: quia omnia vota edita de rebus ex se non præceptis, vel prohibitis, sunt ejusdem speciei, consequenter etiam transgressiones ejusdem speciei erunt: ergo sufficit in Confessione exprimere numerum transgressionem mortalium, nec opus est explicare materias aliunde non præceptas, vel prohibitas.

Secundo. At verò, si materia votorum aliunde præcepta, vel prohibita sit, utique explicanda erit: Ut si vovisti non fornicari, non blasphemare, nunquam pejerare, nunquam die festo omittere Sacrum: omnia transgressus utique non sufficit dicere simpliciter *violavi tot vota, semel, toties*; sed materias explicare debes: quia non solum contra vota tua, sed etiam contra alia præcepta Dei, vel Ecclesiæ deliquisti. At, quid si vovisti certo die jejunare, & audire Sacrum, & abstinere ab illicita venere; & omnia transgressus in Confessione dicas: *semel transgressus sum tria vota*: & postea interjectis aliis, addas, *semel commisi fornicationem*? Respondet Gobat casu I. n. 24. te satisfacisse; quia nihil substantiale omisisti. Sed ego addo, te etiam excessisse; quia sic reverâ Confessario ingeris notitiam distin-

Et peccati fornicationis, ultra triplicem illam
gressionem votorum.

175 *Tertio.* Quamvis autem etiam votum
finitatis simplex, & solemne Professions, ac sacri-
dinis, essentialiter sint ejusdem speciei: atque
juxta communem, & mihi omnino veram
Sententiam, si voto solemnem Castitatis adstrictus
ipsus es, non sufficit dicere: Semel transgressus
votum Castitatis; sed (nisi Confessario notum
explicare debes votum solemne: quippe cupi-
lius violatio propriè constituit sacrilegium car-
non item violatio voti simplicis, ut alibi est dictum
quamvis oppositam sententiam *Sancti. Diana,*
Sai, Tamburini alibi, in sua materia, ut probu-
lem admiserimus.

Denique ad praxin appositè monet *Sancti.*
de voto n. 31. Quando pœnitentes moniti à Con-
fessario, ut à peccatis certis desistant, respondeant
promitto me amplius hoc, aut illud non facturum
&c. communiter non edere votum, sed tantum
significare suum firmum propositum. Si quis
men verè vellet promittere, & de novo obligare
emendationem talis, vel talis peccati, utique verè
votum edidit, cum promissio non fiat Confessario
sed coram illo ipsi Deo, saltem promissio non
Confessario ut homini, sed ut Judici loco Dei, atque
que adhuc principaliter ipsi Deo: & consequenter
non secuta emendatione, deberet se agere reum
cui, & fracti voti: ut etiam observat *P. Gobat*
n. 25. Quam quidem novam obligationem Con-
fessarius præditus facultate dispensandi, vel con-

mutat

mutandi vota, ut prudenter relaxet, definiet ex ipsa experientia, utram nimirum memoria voti nuncupati retraxerit poenitentem à recidiva, nec ne. Si enim retraxit, non relaxet: si fecerit, relaxet in nomine Domini, quia votum istud, & nova obligatio nihil ipsi proficit, nisi ad graviolem culpam.

CAPUT III.

De votorum, & juramentorum deobligatione.

VOta cessant obligare voventem generatim quatuor modis: *extinctione, irritatione, dispensatione, ac commutatione.* Iisdemque omnino modis cessant obligare juramenta promissoria, sive absoluta; sive confirmatoria promissionis factæ Deo (non item semper factæ homini, ut infra patebit); & insuper speciali modo sibi proprio, cessant per remissionem seu condonationem alterius, cui, vel in cujus commodum promissio jurata facta est, ut infra suo loco notabimus.

SECTIO I.

Votorum ac juramentorum extinctio

SUMMARIUM.

1. Obligatio Votorum, ac juramentorum extinguitur:
2. I. ablatione, vel mutatione notabili ipsius materiae: aut
3. II. finis principalis voti: aut
4. III. circumstantia per se principaliter intentæ:
5. IV. Aut alterius æquivalentis ex improviso accidentis.
6. Talis autem mutatio; vel impedimentum occurrens debet esse quid notabile; se tenens ex parte materiae; non solum tantum: V 5 7. l. 1.